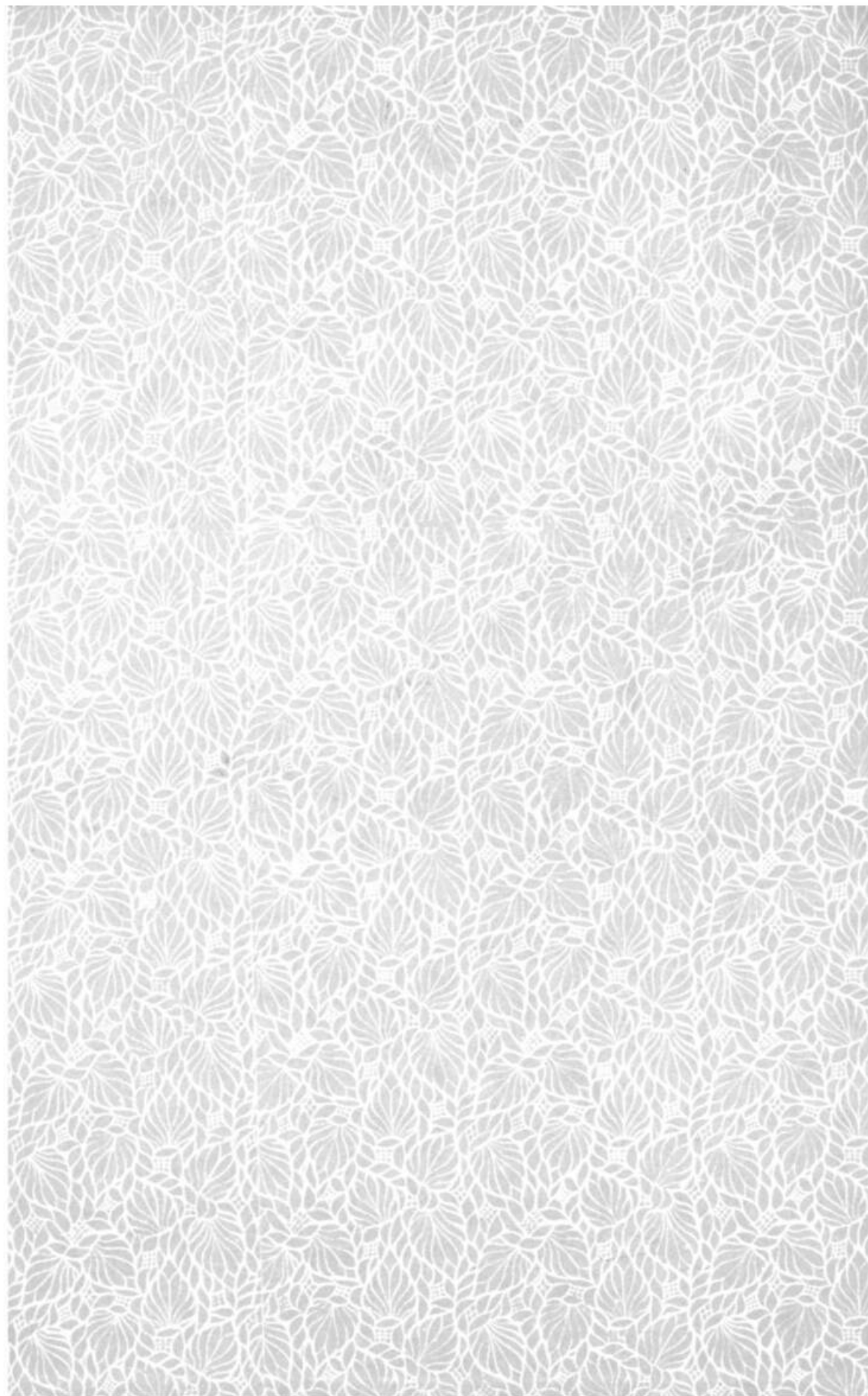

DÖRMÖGŐ DÖMÖTŐR
UTAZÁSA HEGYEN, VÖLGYÖN
ÉS A NAGY LADÁVAL. ÍRTA
•SEBŐK ZSICMOND•

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR

A FOGORVOSNÁL.

— Csitt! Pszt! Ne karattyoljanak folyton! Fogják be a papulájukat!

Ezek a figyelmeztető hangok és szavak hallatszottak egy délután az egyik budapesti mozgó színházban, melyet általán csak *mozinak* szoktak nevezni. A mérges szavak négy alaknak szóltak, akik sorjában ültek az egyik padban. Kettő nagy volt, kettő kicsi. Folyton diskuráltak, dörmögtek a mutatványok közben, szóval úgy viselték magukat, mint holmi medvék.

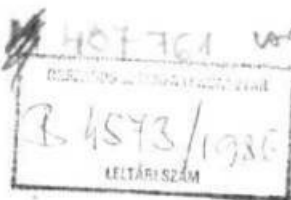
— Nézze csak, bátya, — szólt az egyik, akiben derék utasunkra, Dörmögő Dömötörre ismerünk, — nézze csak, nem a mi erdők ez?

A színpadon ugyanis szép sűrű erdőt mutatott be a mozgókép.

— De alighanem, — felelt a másik alak, aki nem volt más, mint Hörpentő, aztán nagyot rikkantott: Szerbusz, pajtás!

A mozgóképen ugyanis egy medve jelent meg és mindenfelé szimatolt, mígnem a bokor alján eperre bukant. Tüstént vigan csemegézni kezdett, ami a négyes társaságot harsány kacajra indította.

— Ne edd meg mind koma! Hagyj valamit Zebikének is! — kiáltotta nevetve a Hörpentő mellett ülő kis alak.

— Ne Zebikének hagyj belőle, hanem Pimpikének! —
visította a másik kicsi.

Egyszerre összerázkódott Dörmögő úr.

— Ni, vadász! — suttogta.

A mozgóképen egy vadász jelent meg és puskájával a gyanútlanul eprésző medvére célzott.

— Vigyázz, szamár! Mindjárt meglő a vadász! —
ordította Hörpentő a színpadra.

— Csönd! — kiabáltak a nézők. Nevettek is hozzá.

— De nem lesz csönd! — felelt Hörpike. — Nem
hallgatok, mikor egy jóra való mackót meg akarnak löni!

Most lőtt a vadász . . . Dörej ugyan nem hallatszott,
de füst lebbent el a fegyverről. A négy mackó-néző erre
villámgyorsan a pad alá bujt.

— Megsebesültetek? — suttogta Dörmögő úr.

— Én nem, — felelt a bátya.

— Én sem, én sem, — rebegette a két boc, mert
Zebulon és Pimpike volt a két kisebb mackó.

— Dugd ki a fejedet a pad alul, Zebike, — szólt
Dömötör úr, — nézd meg, mi történt az eprésző atyánk-
fiával?

— Én nem vagyok rá kíváncsi, nézze meg a bácsi, —
felelt Zebulon. — Hátha újra lő a vadász?

— Majd én megnézem, — kiáltotta Pimpi s kidugta
a buksiját a pad alul. — Né! Nincs ott már se vadász,
se mackó, se erdő.

— Hát mit nevetnek az emberek?

— Nem tudom. Mindenki ide néz a mi helyünkre
és csakúgy zötyög nevetében. Vajjon mit nevetnek?

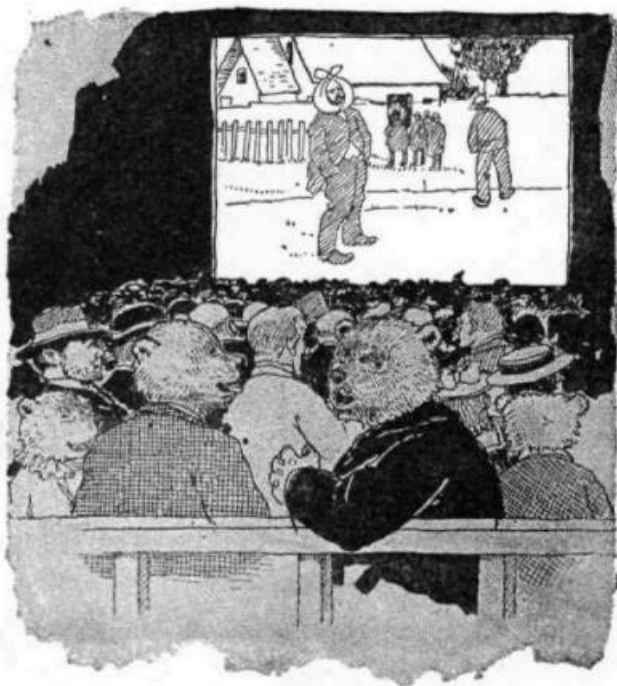
A mackók előbujtak, hát csakugyan, nem látszott
már semmi a színpadon. Dörmögő úr megkérdezte egy
úrtól:

— Meglőtték, kérem, azt a szegény medvét?

— A medve elszaladt, — felelt a kérdezett, — hanem, ni, annak az úrnak megfájdult a foga.

A színpadon ugyanis új mozgókép jelent meg s azon egy dagadt képű urat lehetett látni, akinek fel volt kötve az álla. A szegény nagyon keserves arcot vágott és lát-szott rajta, hogy nagyon fáj a foga.

— Ejnye, be fura arcot vág! — nevetett a téns úr.

— Hja, a fogfájás nagyon keserves, — felelt az úr, aki Dömötör úr előtt ült.

— Nagyon keserves, — susogott egy hang a tekintetes úr fülébe. Ne nevesd ki Dörmögő Dömötör a fogfájós embert, mert te is így járhatsz, neked is van fogad, még pedig jókora!

Kié volt ez a hang? Nem lehet tudni. Senki sem hajolt a tekintetes úr füléhez; az is lehet, hogy csak a lelkiismerete susogta bele.

A színpadon most új kép jelent meg. A fogorvos szobáját ábrázolta. A fogfájós ember széken ült s egy úr közeledett feléje kezében fogóval.

— Hát ez ki? — kérdezte a téns úr.

— A fogorvos.

— Miért szorongatja a kezében azt a fogót?

— Kihúzza vele a fájós fogat.

— Hahaha, ez nagyon mulatságos lesz! — hahotázott Dörmögő úr.

— Uraságodnak mulatságos lesz, de annak a szegény embernek bizony nem lesz.

— Nem lesz, nem lesz, — súgta a hang ismét a tekintetes úr fülébe. — Ne kacagj Dörmögő Dömötör, ma nekem, holnap neked!

Egyszerre fölszisszent a ténsúr.

— Jaj!

— Mi baj, tekintetes úr? — kérdezte a bátya.

— Fáj a fogam.

— Mire? — tréfált Hörpentő.

— Ne mórrikáljon kend, — förmedt társára Dörmögő úr. — Nekem igazán fáj a fogam. Rám ragadt a fogfájás arról az úrról, ott ni! Ejnye, mákos patkó, úgy fáj a fogam, mintha tüzes vasat forgatnának az inyemben. Ennek a fele se tréfa.

— Fele se tréfa, — kacagott a titkos hang Dömötör úr fülébe. Most bezzeg nem nevetsz, úgy-e, Dörmögő pajtás?

A tekintetes úr az arcára nyomta a mancsát, oda, ahol a fájós foga volt és keservesen ingatta a fejét.

— Fáj még? — kérdezte Hörpentő.

— Méltóképpen el se lehet dörmögni, hogy mennyire fáj. El tudja képzelni azt, bátya, mit érez a mackó, ha háromszáz róka harapja a fülét, és nem tudja lerázni magáról?

— Brr! — rázkódott össze a bátya. — Az borzasztó lehet.

— No, hát ezt érzem én most . . . Jaj!

— Csöndben legyenek! kiáltották a nézők.

— Könnyű nektek beszélni. Nektek nem fáj a fogatok! — mérgelődött a ténsúr. — Mit csinál az a doktor azzal a szegény fogfájóssal?

— Beledugja a fogót a szájába, hogy kirántsa a fogát.

— No, én azt nem nézem végig! — sziszegte Dörmögő úr. Nem tudom nézni.

Ugy futott ki a színházból, mintha kergették volna.

Keservesen futkosott föl-alá az aszfalton s olykor dühösen topogott.

— Hü, de fáj! — sziszegte. — Nem hiszem, hogy valaha így fájt volna egy mackónak a foga. Csak legalább

csikorgathatnám a fogamat, de nem tehetem, mert akkor még jobban fájna!...

Egyszerre megszólalt mellette egy rikkancs, vagyis újságáruló fiú.

— Kérem, tessék esti ujság! Vegyenek esti ujságot!

— Mi az ára?

— Két fillér az ára, — felelte az újságáruló fiú.

— Két fillér... jaj, jaj! — kapott a fogához Dörmgő úr.

— Csak nem sokalja az úr a két fillért, hogy anyyira jajgat?

— Nem az a két fillér bánt engem, hanem a fogam, — dörmögte a ténsúr. — Százezer fillérrel is fölér ez a fogfájás. No, add ide azt az ujságot!

Dömötör kihalászott a bugyellárisából egy kerek két-fillérest és átadta a rikkancsnak.

— Szeretné az úr, ha nem fájna a foga? — kérdezte ez.

A téns úr füttyentett.

— Hogyne szeretném! Teringette, hogyne szeretném. Hogy is kérheted?

— Hát csak azért, mert én kitünő orvosságot tudok rája. Ezer csirkeláb! de milyen pompás orvosságot!

— Te tudsz valami orvosságot? Beszélj már, te kölyök, mert összemorzsolak!... Tyűh, de fáj! Mi az az orvosság?

— Meg kell füstölni a fájós fogát.

— Füstölni? Mivel?

— Fogfűvel.

— Aztán elmúlik attól?

— Úgy érzi utána magát az úr, mintha csirkecomb szopogatna. Gyűjön velem, itt a patika egy kakasugrásnyira, veszünk fogfűvet, aztán meglássa, úgy elmúlik a fogfájása, hogy nem is kukorékol utána.

A ténsúr követte a rikkancsot és ezt morogta magában:

— Nagyon derék fickó ez az ujságos gyerek, csak egy kicsit sok a beszédében a csirke meg a kakas.

A gyógyszerertár előtt megállt a rikkancs:

— Majd én bemegyek, — szólt — uraságod várjon itt az ajtó előtt. Tüstént itt leszek. Annyi ideig sem kell várakoznia, mint a mekkora a csirke esze.

— Már megint csirke, — ingatta a fejét a ténsúr, amint a gyógyszerertár üveges ajtaján benyitó fiú után nézett. Aztán a hangja is olyan ismerős... No, de akárki fia, csak segítsen a fogamon, a többivel nem törődöm.

Nemsokára kifordult a patikából a rikkancs. Csakúgy piroslott az ábrázata a jó kedvtől.

— Itt vagyok, ragyogok! — kiáltotta. — Úgy-e nem várattam meg szeretett bátyámuramat?

— Nem, nem . . . kaptál hát olyan füvet?

— Kaptam bizony. Hohohó, hogyne kaptam volna! Itt van, ni, a markomban. Húsz fillér az ára.

Kis csomag volt a kezében. Dörmögő úr kifizette az orvosságot és aggódva kérdezte:

— Aztán, te, csakugyan segít az a füstölő?

— Ne egyem több tojásrántottát, ha nem segít! — erősködött a rikkancs.

Már meg tojásrántotta! Dömötör úr a fogához kapott, mert egyszerre még jobban beleütött a fájás. Hm, kezdett nem tetszeni neki a fickó.

— Nagyon kedvelheti a rántottát! — dörmögte. — Nem szeretem azokat, akiknek folyton a csirkén meg a rántottán jár az eszük. No, de úgy fáj ez az átkozott fog, mintha egy mennykő nagy fúrót csavarnának benne . . . Meg kell próbálnom az orvosságot, akárki adja.

— Rászólt a rikkancsra:

— Füstöld már, fiam, füstöld, én nem bánom, ha egy egész ketrec csirke zúzóját eszed is meg vacsorára. Csak füstöld már!

— Azonnal, csak egy tepsit keritek.

— Minek az?

— Hát abban fogjuk meggyújtani a füstölőt.

— Hát csak siess. Aztán, te, cserben ne hagyj, meg ne szökjél, mert jaj neked! . . . Tudd meg, hogy én vagyok tekintetes, nemes, nemzeti és fogfájós Dörmögő Dömötör úr!

— Örülök a szerencsének, — vigyorgott a fiú. — De, hogy én cserben hagyjam a tekintetes urat, attól ne féljen! Nem tyúkkotyogás az én beszédem.

A rikkancs elfutott s kis vártatva csakugyan visszatért a tepsivel.

— Sétáljon ide a ténsúr! — kiáltotta messziről.

— Hova?

— Ide, ehhez a padhoz. Itt fogom megfűstölteni azt a csintalan fogacsáját.

Az aszfalt szélén pad volt. Most véletlenül néptelen volt az utca és senki sem üldögélt a padon. A rikkancs rája helyezte a tepsit.

— Így ni. Most rászórom a füstölőt és meggyujtom. A tekintetes úr majd dugja a fejét a füstjébe.

— Beledúgjam?

— Bele. Aztán tátsa jól ki a száját.

— Kitátsam? Talán valami jó kis harapnivaló is lesz a tepsiben?

— Dehogy lesz, ha csak a füstöt nem akarja harapni uraságod, — nevetett a fiú. — Azért tátsa ki a száját, hogy a füst átjárja a fogát.

— Jól van, no, hát majd kitátom.

A rikkancs meggyújtotta a fűvet és csakhamar fojtó füst emelkedett föl belőle.

— Hát dúgja bele a kobakot! — kiáltotta a fiú, aki már alig bírt jókedvével.

A ténsúr behajolt a füstbe. Nagyokat prüszentett és könnyei a tepsibe potyogtak, mert a füst ugyancsak csavarta az orrát, meg csiklandozta a szemét.

— Fáj-e még? — kérdezte a rikkancs.

— Fáj a kutya . . . prsz, prsz . . . még jobban fáj . . . prsz, prsz . . .

— Mert nem hajlik jól a füstölőbe. Hajoljon jobban a tepsibe, majd meglátja, mindjárt úgy érzi magát, mint a kis csirke a tojásban.

— Te fickó, prsz, prsz, — szólt és tüszögött a ténsúr, miközben csaknem ráfeküdt a füstölőre — muszáj neked mindig . . . prsz, prsz, minduntalan csirkéről beszélni?

— Izgatja ez a ténsurat?

— Hogyne. Miért nem beszélsz . . . prsz, prsz . . . almáról . . . vagy szamócáról . . . vagy mézről?

— Ezért ni! — kiáltotta a fiú és nagyot csapott Dörmögő úr fejére, úgy, hogy az ábrázata egészen beletemetődött az égő száraz fűbe. Aztán gyorsan tovairamodott.

El lehet képzelni, hogy a szegény tekintetes urat nagyon meglepte ez a váratlan merénylet. Kellemetlenül lepte meg. Annál kellemetlenebbül, mert mikor fölemelte a fejét, nemcsak a tepszi füstölt, hanem ő is. A tűz belekapott a bajuszába, szakállába s abba az egész díszes szőrzetbe, mely a mackó urak ábrázatát ékesíti. A ténsúr fején egy gondolat villant át:

— Ő volt . . . ő volt . . . Róka Miska! Azért csipogott a sok csirke és kukorékolt a kakas a beszédében.

Hű, de fáj a fogam . . . meg az orrom! . . . No, megállj, majd adok én kukorikút, rántottát!

Dörmögő úr a rikkancs után iramodott. Az emberek összefutottak.

— Tűz van! — kiáltották.

— Mi ég? Háztető? Bolt? Pince?

— Dehogy. Egy bácsi.

— Hol? hol?

— Ott ni! Ott szalad, ni! Fogjuk meg a tüzet.

A széltől, melyet Dörmögő úr futtában okozott, még jobban felfobbant az égő sörénye és arcdísze. Úgy húzódtott utána a füst, mint a fekete pántlika.

— Megálljon, bácsi, hiszen maga ég! — kiáltottak rája az emberek.

— Persze . . . ég a tenyerem. Valakit szeretnék megtenyerelni. Ne tartóztassanak föl!

— No, de mindjárt leég a füle meg az orra.

— Bánom is én! Mi az a kis égés a fogfájáshoz képest? Piros a fülem a tüztől, de még pirosabb az

arcom a szégyentől, hogy az a gaz Róka Miska megint így rászedett. Nem sülök én addig meg, míg arra a Miskára rá nem sütöm az ötöst!

Ezzel a mancsát mutatta s a mancsának az öt rettenetes körmét.

A beszélgetés alatt a tekintetes úr folyton a menekülő nyomában volt. Eközben egy mellékutcába fordult, melynek egyik háza előtt tűzoltók állottak fecskendőjükkel. Épen le akarták szerelni, mert már eloltották a tüzet, mikor észrevették az égő Dörmögő Dömötört, aki inkább füstoszlopnak látszott, mint mackónak.

— Mi füstölög ott a síkon távolban? — kérdezte, a nóta szavával, az egyik tűzoltó.

— Égő ember.

— Az ám. És hogy szalad! Ez már aztán igazi futó tűz.

— Jobban mondva, lángész, mert a feje lángol.

Most a tűzoltók vezetője harsány hangon ezt vezényelte:

— Vigyázz! Elő a csövet! Egyenesen a fejének. Rajta!

A csővezető a ténsúrra irányította a csövet és egyszerre vastag vízszögár zúdult ő kegyelme buksijára. A «futó tűz» erre visszatántorodott, megállt, prüszkölt és irtózatosan dörmögött.

— De furcsán morog ez a tűz! — mondták a tűzoltók.

A víz szerencsésen eloltotta a tüzet és elötünt belőle a tekintetes úr megpörkölt, csuromvizes feje.

— Háp, háp . . . brr, brr . . . hápogott és borzongott. Nem látok semmit. Az az átkozott víz egészen megvakított. Teringette, és az a Miska . . . az most szerencsésen megugrik . . . Elég már, elég! — ordította.

A víz ugyanis folyton ömlött a fejére, nyakába, szájába, fülébe.

— De, kérem, urak, — tiltakozott egyre, — nem vagyok én rózsza, hogy öntözzenek.

A tűzoltó abbahagyta az öntözést.

— Pedig gyönyörű szép virágszál, — mondotta mosolyogva, hogy jobban szemügyre vette a téns urat.

— Jó nagy tüskéje is van ennek a rózsának, — nevetett a másik tűzoltó, meglátva Dörmögő úr körmét.

A tekintetes úr végre kinyithatta a szemét. Tüstént Róka Miska után akart iramodni, de egyszerre nagyot rikkantott és összecsapta a bokáját.

— Ihaj, tyuhaj! Éljen! Elmúlt a fogfájásom.

Megragadta a csövezető kezét.

— Köszönöm, kedves barátom, hogy eloltotta a fogfájásomat!

— Hát nem a fejfájását oltottam el? Hiszen a feje égett.

— Az is fájt. De még jobban a fogam s a víztől elállott a fájás. Olyan boldog vagyok! Úgy érzem, mintha újjá születtem volna. Hajh, de sohasem teljes a boldogság.

— Még fáj valamiye?

— Igen. A tenyerem. Nem is fáj annyira, mint viszket. No, de tudom, nem viszket sokáig. Hát még egyszer köszönöm a jóságát, kedves barátom.

— Szívesen, máskor is. Ha megint kigyullad a feje, csak szóljon nekem.

Dörmögő úr sem akart elmaradni a szivesség dolgában. Nagyon rázta a tűzoltó kezét s így szólt:

— Ha véletlenül Mármarosba kerül, legyen szerencsém. Én odavaló birtokos vagyok. A nevem Dörmögő Dömötör, a címem: Huszti erdő, harmadik völgy, második patak, negyedik szikla, hatodik barlang.

— Okvetlenül meglátogatom uraságodat. Hogyne, mikor ilyen jó címet adott, melyen ilyen könnyen el lehet igazodni!

— Ugye? Nem is bánja meg, mert nem marad ám éhen. A szakácsném kitűnően főz. Hát el ne felejtse: Harmadik völgy, második patak...

— Tudom, tudom. Negyedik szikla, hatodik barlang.

— Nincs messze oda a farkasok pihenője. Akármelyik szívesen útbaigazítja.

— A szíves ordasok! No, már most bizonyosan el látogatok — soha napján (tette hozzá a tűzoltó magában).

Dörmögő úr vígan ballagott vissza a mozihoz. Épen akkor volt vége az előadásnak s a közönség özönlött kifelé. A kijáratban lökdösődtek és tolongtak a mi macskáink is.

— Nini, Dörmögő bácsi! — kiáltotta Pimpike. — Miért nem gyűtt vissza a moziba? Olyan érdekes volt minden! Tudja mi történt a fogfájós bácsival?

— Mi történt te kis béka?

— A doktor úr ki akarta húzni a fogát, de nem sikerült... beletörött a foga... juj, de keserves arcot vágott az a bácsi.

Dörmögő úr összeráncolta a homlokát.

— Ne beszélj nekem fogról, foghúzásról. Rágondolni sem szeretek.

— Igaz ni! — szólt Hörpentő bátya, — hát a téns úr foga fáj-e még?

— Mákszemnyit sem fáj.

— Kihúzatta?

— Volt eszemben. Meggyógyítottam. Tudja kend, kitűnő orvosságot tettem rá.

A bátya egyszerre szimatolni kezdett.

— Ej, de pörkölt szaga van a tekintetes úrnak! Talán nagyon meleg volt az orvosság?

— Inkább nagyon is hideg.

— Ejnye, talán megfürdött a ténsúr, hogy ilyen vizes?

— Dehogy. Csak egy kicsit a nyakamba ömlött az orvosság. Hanem hát ne fecsegjünk tovább, — vágta ketté a beszédet a ténsúr, mert nem akarta a Róka Miskával való kalandját elbeszélni, — inkább gyerünk sétálni. Bocsok, annyit mondok, el ne maradjatok, mert ez olyan nagy város, hogy ha eltévedtek, sohasem találtok meg minket. Hát vigyázzatok, mert most nem vagytok az erdőben, ahol könnyű eligazodni mackónak. Most Budapesten vagytok, ahol még az ilyen tapasztalt, híres utas is pórul járhat. (Mégfüstölhetik, megöntözhetik, — morgott magában.)

— Majd vigyázunk, bácsi, — ígérte a két bocs.

Dörmögő úr és Hörpentő bátya beszélgetve ballagtak az utcán. Egyszer csak megfordul a tekintetes úr:

— Hova lettek a bocsok? — kérdezte, hogy nem látta maga mögött a két bájos fejet.

A bocsok eltűntek.

— Vajjon hova kujtorgott ez a két haszontalan bocs? — kérdezte Dörmögő úr.

— Bizonyosan valamelyik cukrosbolt előtt ácsorognak, — vélte Hörpentő. Ismerem őket, az árpacukor meg a bonbon kedvükre valóbb, mint a szavak eleje: az á meg a b betű.

— No, ezt én is elhiszem, — nevetett a tekintetes úr. De csak keressük meg őket, mert úgy eltévednek, hogy sohasem akadunk rájuk. Ámbátor, a rossz pénz nem vész el.

— Csalányba nem üt a menykő, — tódította a bátya.

De bár két-három cukrosbolt előtt is elmentek, sőt be is kukkantottak a piros, zöld, fehér, sárga cukorral telt üvegek közé, Pimpit és Zebulont sehol sem pillantották meg.

— Mivel szolgálhatunk? — kérdezték az egyik csemege-üzletben, hogy benyitottak.

— Két bocsot keresünk, — felelt a tekintetes úr.

— Miféle bocsot?

— Hát afféle medvebocsot.

— Tüstént szolgálok velük, — felelt készségesen a cukrász. — Tüstént, csak leveszem őket innen a polcról.

Fölállt egy székre és mackóink kíváncsian lesték, hogy mi kerül elő a polcról.

— Csak nem bujt a két bocs oda föl arra a polcra? — álmélnkodott Hörpentő.

A cukrász ezenközben megtalálta a polcon azt, amit keresett, leszállt a székről s így szólt:

— Tessék, kérem, olcsón mérem.

Hát két barna csokoládó-mackó nézett a tekintetes úrra, meg a bátyára.

— A legfinomabb és legédesebb csokoládéból való mindakettő, — dicsérte a cukrász a portékáját.

— Hehehe, — nevetett a téns úr — csakhogy azok a bocsok, akiket mi keresünk, nem ilyen édesek és enni-valók. Mindakettő rossz csont. Most is megszöktek tőlünk. Nem látott uraságod egy fiút meg egy leányt?

— Láttam én többet is. Milyenek voltak.

— Az arcuk szép prémes volt.

— Prémes? Láttam már prémes kabátot, prémes kalapot, de prémes arcot inég soha.

— No, azoké pedig finom medveprémmel van díszítve. A szájuk akkora, mint egy kis kapu.

— A foguk akárcsak két sor nagy lapát — egészítette ki a bocsok arcképét Hörpentő.

— Én ilyen rémes és prémes gyerekeket nem látam, — jelentette ki a cukrász.

— Hova lehetek? — tünődött a ténsúr. No, de azt a két csokoládé-mackót azért megvesszük, hogy ne lopjuk hiába az uraságod idejét.

Dörmögő úr kifizette a mackók árát és társával nekiindult újra a városnak, hogy a bocsokat megkeresse. Több utcát bekóboroltak már, mikor egy sarkon észrevettek egy rendőrt.

— Kedves rendőr úr, — szólította meg a tekintetes úr, — nem látott két gazdátlan, eltévedt gyereket. Az egyik fiú volt, a másik leány.

— Az arcuk szép barnaprémes volt, — szólt közbe Hörpentő.

— A szájuk akkora, mint egy szép kis kapu.

— A foguk akárcsak két sor szép lapát.

— De bizony láttam ilyen csudaszép gyereket, — felelt a rendőr — de nem kettőt, csak egyet.

— Hol, hol?

— Éppen erre ballagott. Várjanak itt egy percig, tüstént elhozom.

A rendőr elsietett s nemsokára visszatért: ölében egy kapálózó, síró boccsal. Csakhogy nem Pimpike volt, mert nem díszelgett kalap a fején, hanem hajadonfővel volt és úri ruha helyett parasztos bokorugró szoknyácska ropogott rajta. A rendőr egyenesen a ténsúr elé tette a földre.

— Nini, Dorka! — kiáltott Dörmögő úr elbámulva.

A bocs abbahagyta a sírást s mosolyogva nézett a tekintetes úrra. (No, de, kérem, ennek a helyes kis mackó-csemetének bizony nem volt sem kapuszája, sem lapátfoga, nagyon csinos jószág volt.)

— Dörmögő bácsi, csókolom a mancsát. Hát maga keres engem? Azt hittem, hogy a rendőr bácsi börtönbe visz. Úgy megijedtem!

— Pedig mondtam, úgy-e csacsi, hogy nem harapom le az orrodát, — mosolygott a rendőr.

— No, nem épen téged kerestünk, Hörpentő bátyával. (Dorka pukkedlit csinált a bátya előtt és harsányan kiáltotta: Csókolom a mancsát! — Mondom, nagyon kedves bocs volt!) Nem téged kerestünk, hanem a bátyádat, Zebikét, meg egy Pimpike nevű boccot.

— Zebike is itt van? — kérdezte Dorka.

— Hol ne lenne Zebike, ahonnan messze van az iskolája? No, de köszönöm, rendőr úr, a szívességét.

Örülök, hogy összehozott a kis hugommal. Isten áldja meg, rendőr úr!

— Hát te hogy kerülsz ide, Budapestre, Dorka? — kérdezte Dörmögő úr a bocstól, hogy elbúcsuzott a rendőrtől.

— Itt szolgálok az Aréna-úton.

— Hogyan? Hát Cammogóné asszony szolgálni küldte a pici lányát?

— Igen. Hogy tanuljak valamit. Egy nagynéninél szolgálok, aki azelőtt a régi állatkertben volt alkalmazva, de amióta bezárták az állatkertet, külön lakást tart.

— No, ha időm engedi, meglátogatom a nénit. Hanem ni, Dorka, kapsz ám tőlem szép ajándékot. Bátya, kendnél vannak a csokoládé-mackók, adja oda Dorkának.

Hörpentő átadta az egyik mackónak, aki elragadtatva kiáltott föl:

— Jaj, be gyönyörű! Puszi, kis pajtás!

— A másik mackót is adja oda, bátya, a kedves kis Dorkának, — szólt Hörpentőre Dömötör úr.

— A másikat . . . a másikat . . . dadogta Hörpike. A másikat . . . megettem.

— Megette? Nem röstelte fölfalni a saját rokonát? Az egészet megette?

— Csak a két hátsó lába maradt meg. Itt van la! Dörmögő úr haragosan átvette a két mackólábat és — bekapta. De egyszerre fölajdult:

— Jaj! Jaj a fogam! Megint megfájdult a fogam! A csokoládé-rokon megboszulta magát, a lába megrúgta a fogamat. A csokoládétől fájdult meg ismét a fogam. Hű, hű!

A tekintetes úr szinte üvöltött fájdalmában.

— Gyerünk haza! Nem birom ki az utcán a fogfájást. Gyere te is, Dorka.

— Hát Zebikével és Pimpikével mi lesz? — kérdezte Hörpentő.

— Bánom is én! Nekik jó dolguk van, akárhol vannak, mert nekik nem fáj a foguk. Gyerünk, gyerünk!

Odahaza, a Dörmögő úr fogadóbeli lakásán, Dorka vizes borogatást rakott a tekintetes úr arcára.

— Ez jót fog tenni, bácsika, a fogának. A nénikének is fáj a foga, az is borogatást rak rája, — mondotta Dorka és miközben borogatta a ténsúr arcát, sóhajtott.

— Neked is fáj a fogad? — kérdezte a tekintetes úr.

— Nekem a szívem fáj, — felelt a helyes kis bocsk.

— Bárcsak nekem is a szívem fájna a fogam helyett, — mormogta Dörmögő úr. — Miért fáj a szíved?

— Zebike miatt, — felelt pityeregve Dorka. Mi lett Zebikéből? Hova lett Zebike? Hol fog ma éjszaka aludni?

Az ám, már beesteledett és Dorka ijedten kiáltotta:

— Jaj nekem, este van és én nem vagyok otthon! A néni megver. Csókolom a mancsát, drága Dörmögő bácsi, kívánom, hogy a fogfájás ne kerülgesse az éjszaka.

Dorka vette a csokoládé-mackót, kezét csókolt a tekintetes úrnak és Hörpentő bátyának, még egyszer megkérte őket, hogy keressék meg Zebikét és elsietett.

Dömötör úrnak rossz éjszakája volt. A vacsora nem ízlett neki (Hörpentő ette meg az ő részét is), az ágy kemény volt, a vánkos alacsony, a lepedő gyűrött, a paplan keskeny, már amint szokott lenni, ha az embernek éjszaka a foga fáj. Tízszer is felugrott, dübörgő lépéssel föl-alá járt a szobában és bömbölt kínjában.

— Kip, kop, — hangzott a falon. A szomszéd szobából átkopogtattak: Az Isten áldja meg az urat, ne ordítson, nem tudunk aludni.

— Én sem, — kiáltott vissza mérgesen a ténsúr. — Nekem jogom van ordítani, mert fáj a fogam!

— Húzassa ki a fogát!

— Van eszemben, — morogta a ténsúr megborzongva. — Brr! Iszen az nagyon fáj!

A harmadik emeletről is lekiabáltak:

— Miért nem húzatja ki a fogát az a bömbölő bivaly odalent?

A tekintetes úrnak úgy tetszett, hogy az egész ház, az egész főváros, az egész világ, az asztal, a diván, a mosdó, a villamos lámpa, a szőnyeg azt kiabálja, súgja, sziszegi, rikácsolja feléje: húzassa ki a fogát, vén bivaly!

— Legalább ez a Hörpike ne aludnék olyan nyugodtan itt, mint a ma-született bárány, — zúgolódott, irigy pillantást vetve a bátyára, aki édesen horkolt a paplanos ágyban. — Hé, bátya!

Megrázta Hörpentő vállát, egy-két fricskát nyomott az orrára, mire az ártatlan alvó felnyitotta a szép szemét.

— Mi az, no? — dörmögte.

— Szemtelenség, — kiáltotta a fülébe a tekintetes

úr, — hogy kend ily boldogan alszik, mikor nekem a fogam fáj.

— Húzassa ki, — felelt a bátya s tovább aludt.

A ténsúr mérgesen rugott egyet a Hörpentő ágyán s ő is levetette magát az ágyára. Egyre zúgolódott. Hogy milyen szívtelen a világ! Senki sem szánja meg őt, mindenki kihúzatná a fogát, mindenki alszik, csak ő nem! Pedig senki sem tudott aludni a lármájától, Hörpikét kivéve. Reggel Hörpentő bátya, aki egyedül ment früstökölni a kávéházba, örvendő arccal tért vissza.

— No, tekintetes úr, — kérdezte, — fáj-e még a foga? Dörmögő úr görbén nézett társára.

— Hallja, bátya, ne bosszantson ilyen kérdéssel, mert megbúbozom. Hát nem látja az arcomról, hogy fáj?

— De látom. No, hát mindjárt nem fáj.

— Ki gyógyítja meg?

— Én. Azaz egy tudós férfiú, akivel most ismerkedtem meg a kávéházban. Csak gyűjön velem szaporán.

— Hm, tán ki akarja a fogamat húzni az a tudós úr?

— Macska legyenek, hacsak egy újjal is hozzá nyúl a ténsúrhoz. Csak mozogjunk gyorsan, hogy nyugodtan reggelizhessen Dörmögő uram. Látja, úgy-e, hogy Hörpike nem hagyja cserben a fogfájós barátait!

A tekintetes úr hát követte a bátyát, aki egy tágas udvarba vezette. Itt egy nyitott ajtón belépett egy műhelybe, amelyben pörölyök csattogása hallatszott.

— Iszen ez kovácsműhely, — szólta Dörmögő úr.

— Persze. A tudós ember maga a kovácsmester. Itt van, ni! No, mester úr, itt hozom a fogfájóst!

— Hát csak üljön le erre a székre a tekintetes úr, — szólta a kovács.

A ténsúr leült.

— Hallja-e, mester úr, — szólta Dörmögő úr, — annyit

mondok, ki ne húzza a fogamat, mert megeszem elevenen.

— Dehogy húzom, dehogy. Csak ezt a zsineget rákötöm a fájós fogára, aztán a zsineg végét ide hurkolom a szögre, ni.

— Zsineget köt a fogamra? Csak nem akarja kirántani a zsineggel?

— Hozzá sem nyúlok a zsineghez. Sem a fogához. Nem ám! A tekintetes úr csak ül a széken, — és egykettő, a fogfájás úgy elinal, mint holmi mackó, mikor szorul a kapca. No, köthetem a zsineget?

— Hát, Isten neki! De nem fog fájni?

— Csöppet sem.

A kovács rákötötte a zsineget a ténsúr fájós fogára s a végét a szöghöz erősítette. Aztán a mester a dolgára ment, egy hegyes vasrudat tüzesített a tűzön.

A tekintetes úr pedig izgatottan ült a székén és reménykedve várta, mikor múlik el a fogfájása. Egy perc . . . még egyre fáj . . . két perc . . . most is fáj . . . Hm, hát az a Hörpentő miért vigyorog ott a sarokban? . . . Három perc . . . csak egyre nyilallik a fájás a fogban, csak egyre szaladgál az álnok vigyori mosolygás Hörpike ábrázatján.

A kovács most kivette a tűzből a vasat, a háta mögé rejtette, hogy a ténsúr ne lássa, aztán a vas tüzes végét hirtelen Dörmögő úr szemének szegezte, mintha ki akarná vele szúrni.

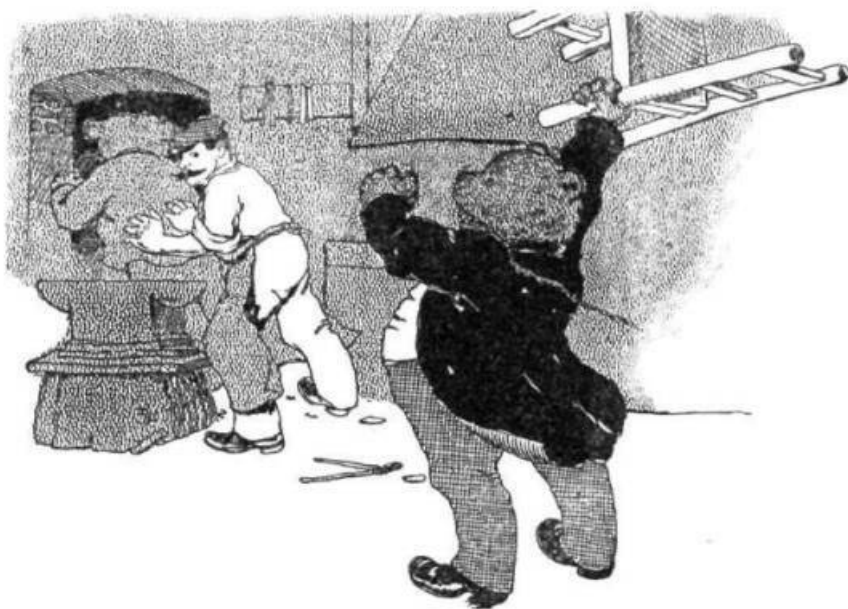
Dömötör úr irtózatossal ordítással hátrakapta a fejét, mire a kifeszített kötélszakadt. Hát persze, arra számított a kovács, hogy mikor a ténsúr hátrakapja a fejét, a kötélszakadt a fogát, de bizony a fog a helyén maradt, csak nagyot rándult (mintha csak pörölylyel ütöttek volna rája), ellenben a kötélszakadt.

Dörmögő úr fölkapta a széket és rárohant a kovácsra, meg Hörpikére, hogy leüsse őket.

— Rászedtetek! — üvöltötte. Jaj, a fogam! Jaj nektek! Ki akartátok húzni a fogamat.

— Egy ujjal sem nyúltam hozzá! — felelt a kovács menekülve.

A kovács meg Hörpike idején a nagy fujtató mögé menekültek, szerencsére, mert ha a tekintetes úr utóléri őket, menten agyonlapítja a súlyos székekkel.

Talán még így is póruljárnak, ha a tekintetes urat úgy el nem fogja újra a fogfájás, hogy kovácsot, Hörpikét felejtve, ki nem szalad. De kifutott, megfeledkezvén arról is, hogy a fonál kilóg a szájából.

No, de itt az ideje, hogy fölkeressük az eltűnt bocokat. Hol is hagytuk őket? A moziból kijövet, ott balagtak a két öreg mögött, mikor egyszer csak ez a sutogó hang ütötte meg a fülüket:

— Úrfi! Kisasszonyka!

Arra fordultak, amerről a hang hallatszott, hát az utcasarkon egy hegyes orrú alak szimatolt feléjük.

— Minket hív? — kérdezte Zebike.

— Persze, hogy magukat, aranyoskám, — felelt édeskés hangon a hegyes orrú. Akarják-e látni a kétfejű csacsit?

A bocskok elbámultak.

— Kétfejű csacsi is van a világon? — kérdezték.

— Van. Ez egyik nevezetessége Budapestnek. Ezt minden idegennek meg kell nézni.

— Messze van az a kétfejű csacsi? Mert nekünk nem szabad elcsatangolnunk a bácsitól.

— Dehogyan van messze. Itt van a szomszéd utcában, itt az első szám alatt, ni. Csak gyűjjenek velem, aranyoskáim.

A két bocs engedett a hívásnak és a hegyes orrú után ballagott. De már végigrótták a szomszéd utcát s utána még négy-öt utcát is, mikor egyszerre a Duna partjára értek.

— Te, hosszúorrú! — fakadt ki erre Zebike, — te talán bolonddá tartasz bennünket. Hol az a kétfejű csacsi?

— Itt van, la! — felelt a hegyesorrú, a Duna kőpartjáról belemutatva a vízbe. — Csak nézzenek le, ide, ni!

Zebike és Pimpike belenéztek a Duna vizébe, melyben azonban csak a saját becses arcukat látták.

— Mi csak két mackófejet látunk — mormogták — s az is a mienk.

— Hiszen ti vagytok, aranyoskáim, a kétfejű csacsi, hahaha! — nevetett a hegyesorrú és nagyot lökött a két bocson, úgy, hogy azok zuhanvást zuhantak bele a Dunába. Nagyot loccsanva merültek el a vízben s mikor ismét kidugták a hideg takaró alul a fejüket, ott látták a hegyesorrút a parton, amint hahotázva kiáltotta feléjük:

— Tudjátok meg, hogy Róka Miskával volt dolgotok. Alászolgája úrfi, kisasszony! Rángassátok meg kissé a fületeket a kétfejű csacsiságtokért!

Nagyokat szokott sivítani a dunai csavargózós kéme nye, messzire hallatszik a személyszállító gőzös kürtölése is és mennydörgéshez hasonló a dunai hadihajók, vagyis monitorok ágyúzása, de az mind kismiska volt ahhoz az ordításhoz képest, amit a két bocs csapott a Dunában.

— Segítség! Segítség! Jaj, jaj! Brum, brum! Ide, ide, emberek, mert mindjárt vége lesz a világ két legszebb medvebocsának! Jaj, jaj!

Az utóbbi két jaj a Zebike eperszájacskájából tört ki. A bocs feje ugyanis összeütközött egy kis csavargózós orrával. Mit gondoltok, mi tört be? A fej vagy az orr? A fej . . . Az ám! A Zebike feje csak koppant, de különben az összezapás neki meg sem kottyant, ellenben a csavargózós fájó orral, prüszkölve menekült a part felé.

A nagy ordításra egy csónak közeledett a bocsok felé és néhány hajós kihalászta őket a hideg hullámok közül.

A bocskok még csak akkor kezdtek igazán a bömböléshez, mikor ott feküdtek, persze csuron-vizesen, a csónak alján.

Prüszköltek, krákogtak, szídták Róka Miskát és bögtek. Zebike fogát csikorgatva kiáltotta:

— Hej, az a Róka Miska! Csak kerüljön a mancsomba! Pimpike, nem látod, ott van-e még a parton?

— Ott van. Most is számárfület mutat felénk.

— Te, Pimpike, — kiáltotta dühösen Zebike — én akkora pofont fogok adni annak a Róka Miskának, hogy nem kétfejű, hanem nyolcfejű csacsinak fog nézni bennünket!

Alig kötött ki a csónak, Zebike tüstént Róka Miska felé akart rugaszkodni, de két rendőr útját állta.

— Egy tapodtat se tovább! — kiáltotta a rendőr. — Egy tapodtat se addig, amíg meg nem érkezik a fertőtlenítő kocsi.

— Miféle kocsi?

— Hát az a kocsi, amivel titeket bevisznek a fertőtlenítő intézetbe, mert hát a Duna tele van most kolera-val, ami a Dunából pedig a ti gúnyátokra is ráragadt... Ide ne gyere, ördögfia, — kiáltotta a rendőr Zebikére — mert a nyakad közé vágok a kardommal, ha hozzám dörgölsz egy pár kolera-férget.

A rendőrnek annyiban igaza volt, hogy kolera-járvány volt és a Duna vize meg volt fertőztetve, vagyis belekerült a kolera bacillusa, az a pici, szabadszemmel láthatatlan állatka, mely a kolera nevű veszedelmes ragadós betegséget okozza. Ez a bacillus roppant gyorsan elszaporodott a Dunában, azért, akit a folyam vize eláztatott, elvitték a fertőtlenítő intézetbe, hogy ott forró gőzzel megöljék a testére és ruhájára tapadt bacillusokat.

— Én nem látok a ruhámon kolerát! — kiáltotta

Zebulon. — Hagyjanak engem békén, nekem Róka Miskával van egy kis számadásom, nem a kolerával!

— Semmi Róka Miska! — felelt a rendőr. — Itt a kocsi, upre, be vele, mind a kettőtökkel!

Egy hosszú, minden oldalról zárt födeles kocsi állt előttük.

— De könyörgöm, rendőr bácsi, — esengett Zebulon — nekem semmi kedvem sincs most kocsikázni.

A rendőr megcsördítette a kardját, mire a megszeppent bocsok belemásztak a kocsiba, melynek ajtaja becsapódott mögöttük. A kerekek zörögni kezdtek.

— Oh, Pimpi, mi lesz velünk? — mondotta Zebusírva. — Talán a vesztőhelyre visznek ezen a kocsin.

— Látod, miért nem engedelmeskedtünk Dörmögő bácsinak? — felelt Pimpi szemrehányóan, noha ő sem volt jobb a Deákné vásznánál, ami az engedelmességet illeti.

A fertőtlenítő intézetben a két bocsot bevitték egy szobába. Ott jól megföcskendezték bacillusölő folyadékkal, aztán forró gőzt eresztettek rájuk. Csakhamar olyan sűrű volt a gőz a szobában, hogy vágni lehetett volna.

— Prsz, prsz, — prüszkölt Zebi — jaj, de csiklandja az orromat ez a gőz! . . . Te, Pimpi, én azt hiszem, hogy meg akarnak főzni itt vagy sütni bennünket.

— Dehogy, csak dinsztelni, — felelt Pimpi, aki jobban ismerte a főzés körülményeit Zebulonnál.

No, de hát az ijedelem még csak ezután következett. Mikor a bocsokat megfüstölték, belépett egy fertőtlenítő ember s így szólt hozzájuk:

— No, most vetkőzzetek le és előre, a másik szobába!

— Miféle szoba az? — kérdezte Zebike gyanakodva.

— Fürdőszoba.

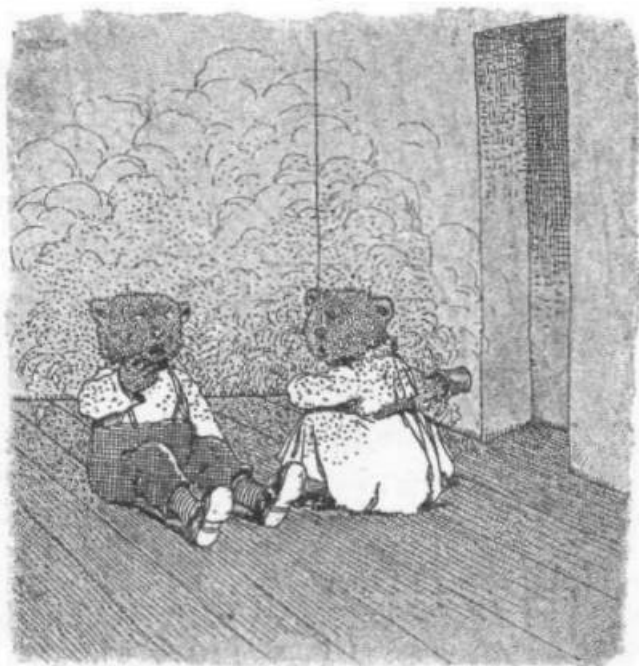
— És mi . . . ott . . . megfürdünk? — hebegte a bocs.

— Persze.

— De, kérem, — kiáltotta Zebike elkeseredetten — iszen mi már egyszer megfürdöttünk ma a Dunában!

— Semmi ellenkezés! Egy, kettő, előre a fürdőbe!

A két bocs morogva engedelmeskedett. Sokat dörmögtek arról, hogy őket ma már megföcskendezték, megfüstölték, megprüsszentették, most meg is fürdetik, sok ez azért a kis Dunavízért, ami rájuk tapadt. Zebike egyre azon kesergett, hogy ő soha életében nem fürdött

annyit, mint ma és fogadkozott, hogy ezentúl, ha folyóvizet lát, úgy elszalad onnan, hogy a lába se éri a földet. Ő reá ugyan egyetlen koleraféreg se ugrik többé, semmiféle folyóból.

Mire a bocsok megfürödtek, beesteledett, hát ott fogták őket a fertőtlenítő-intézetben, kaptak jó vacsorát, meleg ágyat, reggelre, a kávé után, kinyitották előttük a kaput:

— No, Isten áldjon meg benneteket, mehettek haza, — mondotta a kapus, — de vigyázzatok, hogy megint bele ne pottyanjatok a Dunába.

Nosza, megjött a bocskok kedve. Ők azt hitték, hogy újra kezdődik a tegnapi multság a főcskendővel, füstölővel, fürdővel s ime, milyen kellemes csalódás érte őket.

— Hát már nem vagyunk korelások? — kérdezte Zebi.

— Nem. Már lemostuk, lefüstöltük rólatok a csúf férget.

A két bocsk vig ugrádozással futott ki a fertőtlenítóből s különösen Zebinek nőtt meg a kedve, mert az utcán talált egy ostort.

— Pimpi, játsszunk lovacskát, — kiáltotta. — Nézd ostort találtam! Gyere befoglak, te leszel a ló.

— Az ám, de nincs spárga, — felelt Pimpi. — Mivel fogsz be?

— Ejnye, be kár! — sajnálkozott Zebi. — Milyen pompásan végig lovacskázhathánk Budapest városán! De nini!

— Nini! — ismételte a csodálkozás felkiáltását Pimpi.

— Nem Dörmögő bácsi ballag ott?

— De bizony Dörmögő bácsi. Es ni, spárga lóg a szájából! Vajjon miért lóg ki az a szájából? Talán spárgát reggelizett és egy darab a fogában maradt.

Zebike szeme felcsillant.

— Te, Pimpi, az a spárga éppen jó lenne nekünk a lovacskázáshoz.

— Ühüm. De ideadja-e Dörmögő bácsi?

— Nem is kell, hogy ideadja. A bácsi lesz a ló. A bácsit fogom hajtani a spárgánál fogva.

— De a bácsi nem engedi ám meg, hogy befogd lónak és végig kocsikáztasd Budapest fővárosán.

— Nem is kell az ő engedelme. Ő nem is fog tudni róla, hogy hajtom. Odasomfordálok a háta mögé, megfogom a spárgát és gyí!... de csak úgy, hogy ő ne hallja, ne lássa.

A bocskok előtt csakugyan Dörmögő úr ment. Éppen akkor hagyta el a kovácsműhelyt s észre se vette, hogy a zsineg, melyet a kovács a fogára kötött, most is kilóg a szájából. Volt is rá gondja! Rettentően fájt szegénynek a foga. Zebike hát észrevétlenül megfoghatta a zsineg

végét s az ostorral picikéket csördítgetve, büszkén lovacskaztatta a ténsurat az utcán, a járó-kelők nagy mulatságára. Egyszer azonban Dörmögő úr megbotlott, mire a zsineg egyet rántott a fogán. A ténsúr felhördült:

— Már megint ki akarják húzni a fogamat? — kiáltotta és mérgesen megfordult. Hát a két bocsk vigyorgott a szemébe.

— Csókoljuk a mancsát, bácsi! — kiáltotta egyszerre mind a kettő.

— Hát ti mit rángatjátok a fogamat? — förmedt rájuk.

— Csak figyelmeztetni akartam a bácsit, hogy nem

tetszett kipiszkálni a fogából a spárgát, — felelt Zebike. Úgy-e spárgát reggelizett?

— Reggelizett az ördög, színét se láttam ma az ételnek! — morgott a ténsúr elvörösödve s gyorsan levágta a fogáról a zsineget. (Ej, de sokan nevetettek rajta, mikor így fölistrángozva látták!) Hát, ti hol jártatok az éjjel?

Pimpike elmondta, mi történt velük azóta, hogy elmaradtak az öregektől. Dörmögő úr egy-egy barackot adott nekik büntetésül s aztán ezt kérdezte?

— No, eljöttök-e velem az Aréna-útra?

— Mit csinálunk ott?

— Ott lakik egy ismerősöm, Toppantó néni, aki érti, hogyan kell elmulasztani a fogfájást. Igaz ni, Zebulon, ott lakik a te Dorka hugod is.

Dorka már az ablakból meglátta az érkezőket és eléjük szaladt a lépcsőházba.

— Szervusz, Zebike! — kiáltotta.

És Zebike? A haszontalan Zebike úgy tett, mint sok bátya szokott tenni: ahelyett, hogy megölelte, megcsókolta volna rég nem látott hugát, úgy felütötte az állát, hogy a szeme is könybe borult.

— Szervusz, Dorka! — kiáltott röhögve. (Hja, ilyen a mackó-tempó!)

Toppantó néni nagyot kiáltott, hogy Dörmögő úr belépett.

— Isten hozta, tekintetes úr! Ejnye, be örülök, hogy láthatom. Tessék helyet foglalni, ide ni! Ej, hát a foga, amiről Dorka beszélt, még egyre fáj?

— Fáj, bizony, nénémasszony.

— Ej, lelkem, tekintetes úr, hát miért nem szól? És úgy meg van dagadva az arca, mintha egy miskolci cipót dugott volna a szájába! Hadd kötöm fel, jó melegen, az jó a fognak. (A derék néni mindjárt fölötötte

egy kendővel Dörmögő úr állát). No, majd meggyógyítom én a fogát. Tett-e már rá egészborsot?

— Még nem.

— Tüstént hozok. Az finom orvosság ám a fogfájás ellen! Hé bocsok, miféle csatara ez?! A néni nagyot toppantott.

A három bocs ugyanis egymás hegyén-hátán hevert a földön, markolászva, torkolászva, harapdálva és püfölgetve egymást.

Toppantó néni térült; fordult s hozta egy tányéron az egészborsot.

— No, tegye a fogára galambom, tekintetes úr. Megálljon, szétvágom két darabra. No, tegye gyorsan a fogára, tudom, kiáll a fájás egyszeribe.]

Dörmögő úr a fogára tette a fél borsot, de nagyon pislogott hozzá.

— Fáj-e még? — kérdezte Toppantó néni.

— Jobban fáj, — nyögte a ténsúr. Sokkal jobban fáj, drága nénémasszony. Hű, de csípi, hogy a kakas csípje [meg ezt a csípi orvosságot! Hát nénémasszony nem lakik már az állatkertben?

— Most nem, lelkem. Tudja, új palotát építették magamnak az állatkertben s csak tavasszal költözöm bele.

— Palotát épített nénémasszony? — Hogy vinné el macska! — szisszent föl a ténsúr.

— A palotámat? — botránkozott meg Toppantó néni ezen a kívánságon.

— Dehogy. A fogfájásomat.

— Mégis fáj az a fog? No, még ezt a fél szem borsot tegyük rája! . . . Hát, bizony, tavaszra urasan fogunk élni az állatkertben. Minden mackó a saját palotájában fog lakni, lesz erdönk, sziklánk, méhkasunk, automobilonk . . . tudja, tekintetes úr, automobilon megyek vizitelni Oroszlán ő felségéékhez és Tigris ő méltóságáékhoz.

— Pukkadj meg! — mormogta Dömötör úr.

— Én pukkadjak meg?

— Dehogy, a fogam. Tudja, nénémasszony, borzasztó ám az, mikor a mi fogunk fáj. Az olyan, mint mikor a katonát a saját kardja vágja meg.

— Bizony, a mi drága kincsünk a fogunk. Hé, bocskok, miféle zene-bona ez megint? (Toppantó néni megint nagyot toppantott.)

— A Zebi megharapta az oho-rohohohomat! — bömbölte Pimpi.

— A Pimpi megtépte a fühe-lehehehe-met! — böngött Zebi.

— A Zebi meg a Pimpi megha-ha-rapta az oho-rohohomat meg a fühe-lehemet, — pityergett Dorka.

Toppantó néni hármat toppantott egyszerre haragjában.

— Csitt! Fogjátok be a papulátokat! Nem szégyelletek magatokat? Nem látjátok, hogy Dömötör bácsinak fáj a foga? Iszen akkorára dagadt az arca, mint a debreczeni cipó.

A tekintetes úr a falon lógó tükörbe nézett és fájdalmasan kiáltotta:

— Debreczeni cipó! Hiszen akkorára dagadt a né-némasszony borsától az arcom, mint a Gellért hegye! Rettenetes! — Gyerünk, bocsok, haza. Isten megáldja, nénémasszony. Látom, hogy nem segít más az én fogamon, csak a . . . csak a . . . ki sem merem mondani . . . csak a fogorvos fogója.

Dörmögő úr erre a gondolatra olyan szerencsétlen arcot vágott, hogy Toppantó néninek könnybe lábadt a szeme.

— Oh, szegény tekintetes úr! Várjon csak, talán ráolvasással segítek. Maradjon a széken, lelkem ténsúr, majd én ráolvasok.

Ez a «ráolvasás» olyan babona, melyről a tudatlan emberek és mackók azt hiszik, hogy minden bajt meggyógyít. Toppantó néni hát, nagyokat toppantva, körül-táncolta a tekintetes urat és ezt morogta:

— Hókusz, pókusz, abrakadabra! Vidd el, macska, a fogfájást Dörmögő Dömötör tekintetes úrból! Vidd el, róka, a fogfájást a jó tekintetes úr állkapcsából és tedd a tiedbe! Vidd el vakond a fogfájást és dugd a gödrödbe! Hókusz, pókusz, abrakadabra! No, fáj-e még?

— Süsse meg a hókusz, pókuszát, nénémasszony, nem ér egy hajítófát! — dörmögte Dömötör úr — Gyer-tek, bocsok, te is gyere, Dorka. Istennek ajánlom, néni! Megyek a . . . a . . . óh, jaj nekem! Megyek a fogorvoshoz!

Toppantó néni nagy sajnálkozással kísérte ki a vendégét. A ténsúr elhatározta, hogy most már mégis csak elmegy a fogorvoshoz, de előbb benézett a fogadójába. Ott ezt kérdezte a pincértől:

- Hol van Hörpentő bátya?
- Az ebédlőben.
- Mit csinál?

- Eszik.
- Régen hazajött?
- Nemsokára azután hazajött, ahogy a tekintetes úr eltávozott és tüstént enni kért.
- És azóta?
- Egyre eszik.
- Ej, a kopogóját! de jó étvágya van. Már csak megnézem.

Dörmögő úr leballagott az ebédlőbe, hát ott ült a bátya a terített asztalnál vagy tíz tál és ugyanannyi palack társaságában. Olyan volt az asztal, mintha egy regement katonának terítettek volna. A tekintetes úr összecsapta a mancsát.

- Mit művel kend?
- Iszen, láti! Őszöm.
- Aztán ezt mind kend eszi meg?
- Mi ez a tenger sima tükréhez képest? — kérdezte a bátya, kicsinylően nézve végig a tányérsokadalmon. — Mi ez ahhoz képest, amit már megettem?

— De hiszen föleszi kend az utolsó garasomat, bár a fogfájásomat is megenné. Igaz ni, kísérjen el a fogorvoshoz.

A bátya kezéből kiesett a villa.

— Kihúzatja a fogát a tekintetes úr?

Dörmögő úr lehanyatlott egy székre, a fejét lecsüggesztette, sóhajtott egyet s keservesen szólt:

— Ki.

— No, ez derék dolog, drága tekintetes uram, — kiáltotta Hörpentő. Megyek tüstént, csak! ezt a pár falatot behányom a torokomba.

— Ezt? — kérdezte búsan a ténsúr. — Nem bírom én megvárni, amíg kend ezt a töméntelen ételt megeszi.

— Dehogy nem bírja! — vigasztalta a bátya az elkeseredettet. — Nem ismeri a ténsúr Hörpikét. Nem ám! Hörpike tehetséges evő! No, — már készen is vagyok. Mehetünk.

Dörmögő úr álmélkodva nézett a tányérokra: mind üres volt. A tehetséges evő egy perc alatt úgy eltüntette a sok ételt, mint a bűvész a tucat tojást, melyet a levegőbe hajigált.

Megindultak hát mindannyian a fogorvos felé. A bocskok is elkísérték a nagy útra a szenvedő bácsit. A ténsúr

útközben nagyokat sóhajtozott és bár látta a fogorvos tábláját, sietősen elsuhant a kapuja előtt.

— Hohó, tekintetes úr, megálljunk! — kiáltotta Hörpentő. — Ide bemegyünk.

— Minek?

— Itt lakik a fogorvos.

— Hát ki akar fogorvoshoz menni? — kérdezte Dörmögő ártatlan arccal, mintha nem is neki fájna a foga. (Az öreg úr már megbánta, hogy rászánta magát a foghúzásra.)

— Hát nem a tekintetes úr foga fáj? — kérdezte álmélkodva Hörpentő.

— Az én fogam? Olyan egészséges, mint a makk... ja-aj. (A ténsúr a fogához kapott.)

— No, most nagyot füllentett ám a ténsúr! — nevetett Hörpentő. — De már bizony beviszem a fogorvoshoz, ha törik, ha szakad! Bocsok, segítetek!

A bátya betuszkolta Dörmögő urat a kapun és föl-felé vonszolta a lépcsőn, a bocsok hátulról tolták.

— Nem megyek! — kiabálta a mi szenvedő barátunk. — Nem én. Jaj, szegény fogam, dehogy adlak oda a fogónak! Pusztultok a nyakamról tüstént!

— De nem pusztulunk, amíg a fogfájása nem pusztul innen, — felelt a bátya.

Egyesült erővel végre is sikerült a tekintetes urat becipelni a fogorvos előszobájába.

Kinyílt a fogorvos előszobájának az ajtaja... Dörmögő barátunk úgy nézett be a hosszú helyiségbe, melynek fogasán kalapok sorakoztak szép sorjában, mintha a kinzókamrába kukkantott volna be. Egy szolga nyitott ajtót a díszes társaságnak s meghökkenve hátrált egy lépést.

— Ki-it ke-resnek? — kérdezte elképedve. (Ilyen marcona fogfájósok még nem kopogtattak be ide.)

— Szerencsés jó napot kívánok, — köszönt Hörpentő. — A fogorvos urat keressük.

— Én nem keresem, — tiltakozott Dörmögő úr s a kendőt is ledobta a fejről.

— De bizony keresi, mert a tekintetes úr foga fáj, — bizonykodott a bátya. — A tekintetes úr a fogát akarja kihuzatni.

— Akarja a vasorrú bába! — tört ki a ténsúr.

— Hát csak kerüljenek beljebb, — mondotta a fogorvos szolgálja, — ámbár, hm . . . egy kis baj van.

— Mi a baj? — kérdezte a bátya.

— Nem hiszem, hogy lenne a gazdámnak a tekintetes úr fogához való rengeteg fogója.

Dörmögő úr kedve egyszerre földerült.

— Édes, kedves barátom, de okos ember maga! — kiáltotta. — Úgy-e, hogy nincs nekem való fogója? Mondja még egyszer, hogy nincs . . . jaj, de szeretem én az ilyen helyes, okos embert!

Barátságosan megszorongatta a szolga kezét, mire az jajgatni kezdett:

— Jaj, jaj, a kezem! Ne szorítsa agyon a kezemet. Hiszen a vér is kiserked az ujjaimból. Most jut eszembe, hogy van alkalmas fogónk.

A ténsúr csüggedten eresztette el a megszorongatott kezét.

— Mégsem olyan okos ember maga, mint amilyennek látszott, — dörmögte. — Hát mégis ki tudják húzni a fogamat?

— Akár valamennyit. Egy, kettő, három . . . volt fog, nincs fog.

Egyszerre nagy sikoltás hangzott a fogorvos szobájából. A ténsúr térde összeverődött ijedtében.

— Mi volt ez? — suttogta.

— Fogat húztak, — felelt a szolga.

— Isten megáldjon, valahányan vagytok! — kiáltotta a ténsúr és a következő percben egy sötét tömeg dübörgött alá a lépcsőn. Gyors a madár, gyors a villám, gyors a gondolat, de a tekintetes úr még gyorsabb volt ám. A kilőtt ágyúgolyó nem röpül oly sebesen, mint ahogy a mi barátunk rohant le a lépcsőn.

Hörpentő utána rugaszkodott s egyre a tekintetes úr nyomában loholt, miközben torkaszakadtából kiáltozott:

— Fogják meg!

Az utcán nagy feltűnést keltett a furcsa külsejű menekülő és a még furcsább üldöző.

— Bizonyosan meglopta az egyik maszatos nagyfejű a másik maszatos nagyfejűt, azért üldözi az utóbbi, — gondolták az emberek. A következő percben már mindenfelől ezt kiabálták:

— Fogják meg a tolvajt!

Néhány markos legény a tekintetes úr után iramodott, mások elébe kerültek.

— Állj meg, mert leszúrlak! — kiáltotta egy katona, kirántva a szuronyát.

— Nem állok meg, — felelt a ténsúr, — én nem loptam semmit.

— Akinek tiszta a lelkiismerete, nem fut el.

— De akinek ki akarják húzni a fogát, esze nélkül elfut, — dörmögte az üldözőtt.

A katona a szuronyát a ténsúr orra elé dugta, mire Dörmögő úr mégis csak visszahökölt, mert sohasem szeretne, ha csak szalmaszállal piszkálják is ezt a testrészét, nemhogy szuronyal. Ebben a percben tizen is belecsimpajkoztak.

— Eresszenek el engem, én nem vagyok tolvaj! —

üvöltötte a ténsúr, jobbról is, balról is lerázva magáról az embereket. De kétannyi kapaszkodott bele.

Most ért oda Hörpentő.

— Majd megmondja ez a másik bácsi, hogy tolvaj-e az úr? — kiáltotta a tömeg s öten is Hörpentőhöz fordultak ezzel a kérdéssel.

— Úgy-e, hogy tolvaj ez a jómadár?

— Persze, hogy az, — felelt a bátya.

— Mit lopott?

— A fogát lopta el.

Az emberek elámul-
tak ezen a feleleten. So-
hasem hallották, hogy
valaki ellopja a saját
fogát.

— Hogyan lophatja
el valaki a fogát?

— Úgy, hogy az a
fog már a fogorvosé.

— Aha! Hamis fo-
gat csent a fogorvostól.

— Majd mindjárt
megmutatom, hogy nem
hamis a fogam! — ki-

áltotta a ténsúr és megcsattogtatta a hatalmas evőeszközét.

A tömeg erre meghátrált s a legbátrabbak is el-
eresztették a foglyot.

— Nem hamis a foga, — mondotta a bátya, —
de még sem az övé, hanem a fogorvosé, mert éppen ki
akarta húzatni vele.

Az emberek nevettek is, boszankodtak is.

— Ejnye, ilyen, olyan maszatos ábrázatú népsége,
hogy lóvá tettek minket! — morogtak.

— Tekintetes úr, — súgta a bátya Dörmögő úrnak, — gyerünk vissza gyorsan a fogorvoshoz, mert itt mindjárt nem a fogunkat, hanem a fülünket meg a szakállunkat húzzák ki.

Dörmögő úr elfogadta a jó tanácsot és követte a bátyát, aki félig erőszakkal, félig rábeszéléssel, újra föl-vonszolta a fogorvoshoz.

A várószoba tele volt fogfájóssal. Mindegyik nagyon keserves arcot vágott, az egyik sziszegett, a másik sóhajtozott, a harmadik nagyon szívta a fogát. Amint Dörmögő uram ezt a szomorú társaságot meglátta, megint az ajtó felé tekintgetett.

— De innen meg nem szökik többé a ténsúr, — mondotta a bátya s rászólt a szolgára: Fogjuk meg ezt az urat, különben megint elviszi a fogát!

A bátya egy oldalról, a szolga más oldalról fogta a szegény szenvedőt, a bocsok pedig a lábába kapaszkodtak. Így várta Dörmögő úr azt a rettenetes pillanatot, mikor a fogorvos szobája el fogja nyelni.

Az ajtó kinyílt és egy úriasszony jött ki rajta. Tenyerét az arcára tapasztotta, de látszott rajta, hogy jobban érzi magát. Hej, be irigykedve nézett rá a ténsúr. Ez már túl van a bajon!

— Ki van soron? — kérdezte a fogorvos, aki szintén megjelent az ajtóban.

— Én nem! — mondotta mohón Dörmögő úr.

A fogorvoshoz ugyanis az megy be hamarabb, aki kovábban jött. Egyenkint mentek be a fogfájósok, egyre fogyott a várakozók száma, végre egyedül maradt a ténsúr.

— Most rajtam a sor! — gondolta borzongva ez. — Oh jaj, szegény fejem, mi lesz velem? Oh jaj, szegény fogam, mi lesz veled!

Az ajtót kinyitotta a fogorvos.

— Tessék bejönni, — szólt rá Dörmögöre.

A megszólított úgy tett, mintha nem hallott volna semmit.

— No, mi lesz? — kérdezte türelmetlenül a fogorvos. — Jön vagy nem jön?

— Én? — kérdezte a ténsúr.

— Persze hogy uraságod.

— Őszintén beszélhetek, doktor úr?

— Természetesen.

— No, akkor őszintén megvallom, hogy semmi kedvem sincs bemenni.

— Hát miért jött ide? — förmedt rá a fogorvos.

— Hogy miért? Tudom is én. Azt hittem, hogy palacsintát osztogatnak itt. Én nagyon szeretem a palacsintát. Tetszik tudni, a túrós, tejfölös palacsintának bolondja vagyok. Nem is képzeli, doktor úr, milyen pompás túrós palacsintát főz odahaza a Kati szakácsné . . .

— Nem vagyok kíváncsi a palacsintájára, meg a Kati szakácsnéra, — vágott a tekintetes úr szavába a doktor. — Én nem palacsinta-orvos vagyok, hanem fogorvos.

— Ne tessék rá hallgatni, doktor úr, — szólt Hörpentő bátya. — A fogát szeretné kihúzatni ez az úr, de nagyon fél, hát csak húzza, halasztja a dolgot. Majd segíték én a baján. Fogjuk meg, barátom s vigyük be! — szólt a szolgálához.

A bátya és szolgál fölcibálták a ténsurat a székről és az ajtónak vonszolták.

— Ne erőszakoskodjon, bátya! — kiáltotta Dörmögő úr kapálózva. — Ez a barátság? Így szeret kend engem? A mézárszékre viszi azt, aki kendet mindig pártolta?

— Dehogy a mézárszékre. Inkább a boldogság országába. Meglátja, két perc múlva nem lesz több olyan víg legény, mint a tekintetes úr.

Végre a szobában volt Dörmögő barátunk. Ijedten nézett szét s borzongva meredt a szeme a márványasztalon levő csiptetőkre, fogókra, mindenféle hegyes és girbe-gurba szerszámra. Egy keréktől különösen megijedt: azt hitte, ezzel fogják kerékbe törni.

— Üljön le ebbe a székbe, — szólt a fogorvos, egy kényelmes, bársonyos karosszékre mutatva.

— Doktor úr, nagyon fog fájni? — kérdezte siró hangon a ténsúr.

— Dehogy is. Katonadolog az egész.

— Mert kérem . . . ha nagyon fáj . . . én abba belehalok.

A fogorvos végignézett Dörmögőn.

— No, nem látszik olyan gyöngé virágszálnak az úr, — mondotta. Aztán nagyot kiáltott a reszkető fogfájásra: Üljön le!

A ténsúr sóhajtozva ült a székbe. Nagy volt az a szék, acélrugókkal volt ellátva, mégis recsegett, mikor ökegyelme beledobbant. Szűk volt a szék ilyen jól megtermett alaknak.

— Nyissa ki a száját, — mondotta a fogorvos.

— Minek?

— Megnézem a fogait. Látni akarom, melyik a hibás fog. Nyissa ki a száját!

A ténsúr önkénytelenül engedelmeskedett. A fogorvos beletekintett abba a barlangba, mely Dörmögő úr eperszájacskája mögött volt és meglepetve kiáltotta:

— Ujjé!

— Mi az, doktor úr?

— Sohasem láttam még ekkora fogakat.

— Elhiszem, — kevélykedett a ténsúr. — A mamám is azt mondta mindig, hogy nekem van a legszebb fogam egész Mármárosban.

— Izlés dolga. No, látom már, melyik a rossz foga. Akkor alagút van rajta, mint a budai várhegy alatt. Ezt bizony ki kell húzni.

A doktor megfordult s a szegény tekintetes úr megdermedve látta, hogy egy nagy fogót vesz elő. A hideg végigszaladt a hátán és a homlokát kiverte a veríték. Jaj, most mindjárt megcsípi a fogacskáját azzal a fogóval... Eszébe jutott az a fogfájós ember, akit a moziban látott, akit ő kinevetett... Most bezzeg nem nevet. Oh, jaj, már itt áll előtte a fogorvos!

— Tátsa ki jól a száját, — mondta ez.

— Aranyos doktor úr, — rebegette a ténsúr, — annyit mondok, ne fájjon ám, mert én... én harapok.

— Ne beszéljünk olyan sokat, hanem nyissa ki a száját!

A tekintetes úr szeme most Hörpentőre tévedt, aki a szögletben állt. A bátyán meglátszott, hogy nagy élvezettel várja azt a percet, mikor Dörmögő úr fogát húzzák. Vigyorgott és a mancsát dörzsölte.

— Kend nevet, mikor én szenvedek!? — rivalt rája a ténsúr.

A bátya képmutatóan forgatta a szemét.

— Csak azért nevetek, mert örülök, hogy nem fog fájni a ténsúr foga.

— Hiszi a macska, — dörögte a mi szenvedő barátunk.

— Most csönd a glédában! — szólt szigorúan a fogorvos. — Tátsa már ki a száját, mert fölpeckelem. Jobban. Még jobban! Iszen, hála Istennek, elég szép nagy kapu van az orra alatt.

A fogorvos belenyúlt a fogójával Dörmögő úr kapujába.

— Jaj nekem, — hörögte a jámbor úr.

— Csitt!

A következő perczen... Hajh, a következő perczen! Hallottatok már oroszánt üvöltetni? Hallottátok már az ágyút dörögni? Az oroszán üvöltése, az ágyú dörgése semmi sem volt ahhoz az ordításhoz képest, ami a tekintetes úr szájából kilebbent. Az ablakok megrezdültek tőle, talán a ház is megrendült bele s az utcán összefutottak az emberek:

— Vajon kit ölnek odabenn?

A fogorvos diadalmasan tartotta a magasba a fogóját, melyből egy óriási fog meredezett. De mekkora fog volt ez! Mondhatom, hogy ez volt a fogak királya, vagy legalább is miniszterelnöke.

És Dömötör úr? No, ő se látója, se hallója nem volt semminek. Az irtózatot fájdalomra elbődült és fölébredt

benne a mackó-természet. Ütni, zúzni, törni szeretett volna kínjában . . . Rárohant a fogorvosra s akár a pelyhet, fölkapta a levegőbe, fogóستól, fogastól, ruhástól, cipőstől és a falhoz akarta verni.

Rettenetes pillanat volt ez. Mi lesz ebből?

Hát egyszerre csak szép csendesen leereszti a tekintetes úr a doktor urat a földre, talpraállítja, összeüti a bokáját és vígan fölrikkant:

— Éljen! Nem fáj a fogam. No, né, nem fáj. Ej be jól érzem magamat!

Meghajolt a fogorvos előtt:

— Bocsásson meg doktor úr, hogy kissé hevesen fejeztem ki érzelmeimet. Remélem, nem szoritottam meg nagyon.

— Dehogy nem. Máskor jobban megnézem, miféle pasasnak húzok fogat. De most gyorsan, öblögesse a száját, mert vérzik a fog helye.

A derék fogorvos most is a Dörmögő úr jóvoltára gondolt. Pedig ugyancsak megmarkolászta az imént. A tekintetes úr nagyon röstelkedett s miközben gurgulázott, egyre kérlelte az orvost.

— No, ne haragudjék, drága doktor úr . . . glu, glu, glu . . . igazán sajnálom . . . glu, glu, glu . . . Mivel tehetem jóvá a hibámat?

— Tudja mivel? Ajándékozza nekem a fogát.

— Szívesen . . . glu, glu . . . tetszik, úgy-e, az a fogacska?

— Nagyon. Megtartom emlékül. A fogasomon hiányzik egy fog: ez jó lesz oda. Erre fogom akasztani a bundámat.

— Csak tessék. De ne medvebőrbundát akasszon rája, mert a fogam megharapja, hahaha.

A ténsúrnak olyan jó kedve kerekedett, hogy madarat lehetett volna fogatni vele.

— Hadd látom azt a dicső fogót, amivel kihúzta a fogamat! — mondotta.

A fogorvos megmutatta.

— Iszen ez közönséges harapófogó.

— Hát persze, — nevetett a fogorvos. — Ekkora fognak még a harapófogó is kicsi.

Ezt elismerte Dömötör úr.

— Ugy érzem magamat, mintha most születtem volna, — mondotta boldogan. — Még is csak okos mackó vagyok én, hogy eljöttem a fogorvos úrhoz.

Hörpentő bátya egyet kaffantott.

— Mit nevet kend?

— Azon nevetek, hogy néha milyent bolondot álmodunk. Azt álmodtam, — haha! — hogy nem a maga jószántából jött ide a ténsúr, — hehehe, — hanem, hogy én hurcoltam ide, — huhuhu!

Dörmögő úr is nevetett, de aztán elsavanyodott az ábrázata.

— Hm, hm, csak egy a hiba.

— Mi?

— Hogy kendnek egy fogával többje van. Hogy ezentúl mennyivel többet fog falni nálam!

No, de ez csak futó felhő volt a ténsúr jó kedvén. Elbúcsúzott a fogorvostól és az ajtónak eredt.

— Hát a fizetség? — kérdezte a fogorvos.

— Micsoda fizetség?

— A foghúzás ára.

A ténsúr csodálkozott.

— Fizessek a foghúzásért! Iszen az nem nekem volt multság, hanem a doktor úrnak. Én szívesen fizetnék Hörpentő bátyának akármennyit, ha megengedné, hogy kihúzzam a fogát.

— Százmillió forintért sem engedném meg! — tiltakozott a bátya s a mancsát a háta mögé dugta, nehogy valamiképpen belecsusztassa a tekintes úr a százmilliót.

Dörmögő uram hát megfizette a foghúzás árát, aztán távozott. Rangosan, kényesesen lépkedett le a lépcsőn és haladt az utcán; oly büszkén emelgette a fejét, mintha ezt mondaná:

— Ide nézzetek! Én vagyok az a híres Dörmögő Dömötör, aki kihúzatta a fogát.

Akárcsak ezt gondolná: Én vagyok az a híres Dörmögő Dömötör, aki kiverte az országból a törököt.

— Bátya, — szólt Hörpikéhez, — mulatni szeretnék!

— Én is, — felelt a bátya, aki semmi jónak elrontója nem volt.

— Tudja mit? Gyerünk Toppantó nénihez, ott majd toppantunk egyet vagy kettőt.

— Nagyon jó lesz.

A néni szívesen fogadta a társaságot, melyben persze ott volt a három bocsi is.

— Hogy van a foga, tekintetes úr? — kérdezte jó szívvél.

— Köszönöm, ruha lóg rajta.

— A fogán?

— Azon hát. Mert nem fog az már, hanem fogas.

— Csak nem húzatta ki?

— Ki én!

A néni összecsapta a mancsát.

— Teremtőm! Oh, szegény Dörmögő úr! Igazán sajnálom . . . tudom bizonyosan, hogy ha még egyszer ráolvasok, ha még egyszer hókusz-pókusz abra-kadabra! meggyógyult volna a fogincája.

— Soh' se búsuljon a néni. Kihúztattam, punktum. Most pedig jó kedvem van s mulatni akarok. Ide hamar egy kis bort!

— Hozom, hozom . . . de mit érzett, drága tekintetes úr, mikor kihúzták a fogát?

— Azt, amit akkor éreztem, mikor megbuktam a képviselőválasztáson, hahaha! — felelt a ténsúr.

Egy perc múlva az asztalon piroslott a jó egri bikavér, melyhez jutott egy kis maradék pecsenye meg pogácsa. A vendégek ugyan neki láttak ételnek, itálnak s a ténsúr bebizonyította, hogy az az egy fog, mely fogorvosnál maradt, nem hátráltatja a falatozásban, mert versenyt evett Hörpikével.

— De régen nem ettem ilyen jóízűen! kiáltotta Dörmögő uram. — Gyöngyöm, lelkem, Toppantóné, toppantsunk hát egyet!

Derékon kapta a nénit s ugyancsak aprózta vele. Ott járta Hörpike is egy üveg borral a táncot, miközben nagyokat rivallt:

— Tipegjünk és topogjunk, hirpentsünk és hörpentsünk!
Egyszerre berohantak a bocsok. Ahány volt, annyiképp kiabált:

— Dömci bácsi!... Hörpi bácsi!... Gyün, gyün!...
Itt kullog!... Ott kullog!... Gyorsan, gyorsan. mert gyün ám! Csak úgy piroslik!

— Kicsoda?

— Róka Miska.

A tánc tüstént abba maradt és két nagy buksi, négy fényes szem kukucsált ki az ablakon, de úgy, hogy észre ne vegyék. Hát ott ballagott az utcán a Miska, elégedetten füttyürészve és alighanem új csinyeken törve a fejét. Bezzeg, nagyot nyikkant, mikor egyszerre négy mancs kapasz-

kodott a torkába s rántotta be egy kapualjba. Mire eszméletre tért, egy szobában lelte magát, s fél tucát nagy és kis mackóbuksi hajlott kárörvendezve föléje.

— Most már aztán igazán meggyógyult a fogam -- dörmögte vígan az egyik fej (a Dömögő úré). Most majd én füstöllek meg Miska komám, hahaha! Mit csináljunk vele?

— Üssük agyon!

— Dobjuk a Dunába!

— Égessük meg!

Ezek a szerény indítványok hangzottak, miközben a mackó-társaság jól megmarkolászta a fogoly Róka Miskát. A tekintetes úr egyikja vaslatot sem fogadta el.

— Tudok én ezeknél különb boszút, — mondotta.

— Halljuk, halljuk!

— Húzassuk ki a fogát. Hadd szenvedje el ő is azt, amit én szenvedtem.

A mackók általános helyesléssel, jobban mondva, üvöltéssel fogadták az indítványt.

— Helyes! Nagyon jól van! Húzassuk ki! Hahaha! Éljen! Kitünő tréfa!

— Vigyük hát menten a fogorvoshoz, — szolt Dömötör úr. Fogjuk meg, bátya és vigyük. Te pedig, — fordult Miskához, fölemelve a mancsát, — úgy vigyázz magadra, hogy ha útközben egyet nyikkansz, úgy csaplak tarkón, hogy többé soha meg nem nyikkansz. Értetted?

— Értettem, kérem alássan, — suttogta Miska. — Jaj, a torkom! Jaj, de megszorongatták!

— Talán azt kívántad volna, hogy cirógassuk? No, de előre!

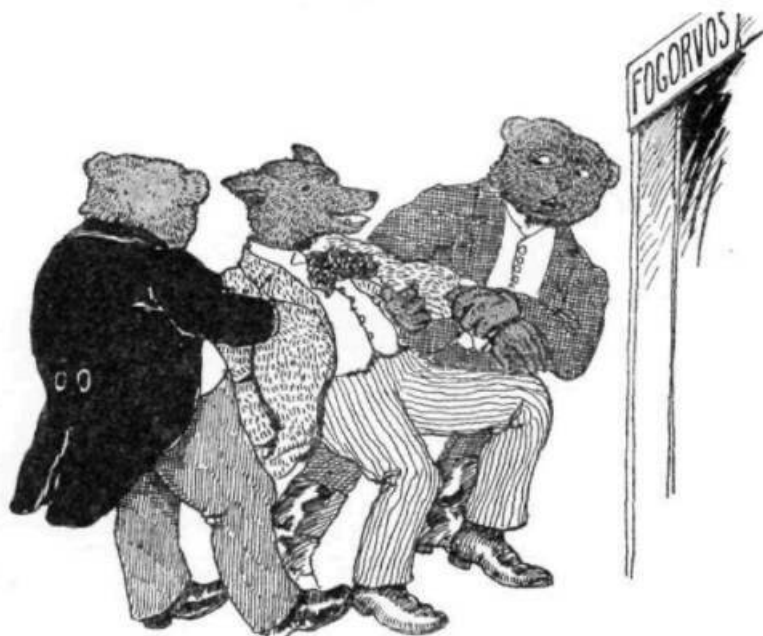
— Hova?

— A fogorvoshoz.

— De nekem egyik fogam sem fáj.

— Csi-i-itt! — rivallt rája a ténsúr, olyan nyomatékosan, hogy Miska megszeppenve elhallgatott s megindult. A mackók nagy diadallal kísérték.

Róka Miska tolvaj szeme jobbra-balra villogott, keresvén az egérutat, merre szabadulhasson. Ott állt a sarkon a rendőr. Ha rákiált, ha egyet visít: Segítség! a rendőr kiszabadítja a vasmancsok közül, csak az a baj, hogy alighanem már csak a néhai Róka Miskát szabadítaná ki.

Ha az a sok nagy és kicsi mancs a fejére zúdul, Róka Miskáné úrasszony varrathatja az özvegyi gyászruhát magának. Így hát jobbnak látta hallgatni és inkább a saját kacskaringós járású eszében bizakodott.

— Né! Ott repül a Kutasi! — kiáltotta egyszer, a magasságba mutatva.

Azt hitte, hogy erre valamennyi mackó az égre tátja a száját s azalatt ő elmenekül. De felsült, mert Dörmögő úr óriási mancsa fenyegetően sötétlett a feje fölött s maga ezt csikorogta a fülébe:

— Csi-itt!

Hörpentő bátya jól oldalba lökte.

— Te szemtelen! — morogta. — Ki hallott olyat, hogy a Kutasi repült valaha? Ilyet akarsz velünk elhíttetni?

Hát egyszer csak ott lelte magát Miska pajtás a fogorvos ajtaja előtt. Most értette csak meg, hogy a dolognak a fele se tréfa. Kapálózott, szeretett volna szabadulni, de nem lehetett.

— Csak nem húztatják ki az ép fogaimat? — nyögte. — Iszen az nagyon fáj!

— Tudom, — felelt a ténsúr. — Tapasztaltam. Éppen azért húzatom ki a fogadat, mert fáj. Pedig az fáj. Hahaha, Miska, nagygyon fá-áj!

— Fáj, hahaha! — dörmögte, mormogta és sziszegte a mackó-sereglet.

A zajra kinyílt a fogorvos ajtaja. A szolga kidugta a fejét.

— Miféje zenebona van itt?

— Hoztunk megint egy fogfájóست, — mondotta Dörmögő úr, Miskára mutatva.

— Nekem nem a fáj a fogam, — rikácsolta Miska. — Cseppet sem fáj!

— Én is azt mondtam, — nevetett a ténsúr. — Ugy-e barátom? — fordult a szolgálhoz.

— Engem erőszakkal hoztak ide! — kiáltotta Miska.

— Engem is. — Úgy-e, barátom?

— Annyit mondok, én nem hagyom kihúzatni a fogamat. Én harapok!

— Én is azt mondtam, mégis kihúzták, pedig nekem nagyobb fogam van. Úgy-e, barátom? — No, de elég a beszédből, előre!

A ténsúr egy rándítással bependerítette a ravaszdit az előszobába, a másikkal a fogorvos szobájába.

— Adj Isten jó napot, drága doktor úr! — köszöntött be Dömötör úr. Hoztam megint egy szegény, szenvedő fogfájóst, aki alig várja, hogy a doktor úr áldott keze, — amit megkellene aranyozni! — megszabadítsa kinjaitól.

— Nem igaz! Nekem nem fáj a fogam! üvöltötte Miska.

— Ne hallgasson rája, doktor úr! — mondotta a ténsúr. — Húzza ki gyorsan a szegénykének a fogát, mert borzasztóan kínlódik.

— Kutya bajom! Hozzám ne nyúljon azzal a fogóval! — ordított Miska a fogorvosra.

— Nagyon nyugtalan a beteg, — szólt a doktor, — így nem lehet fogat húzni.

— Nyugtalan? — kérdezte a ténsúr. No, mingyárt nem lesz nyugtalan. Fogjuk meg, bátya!

Négy izmos kéz úgy kapta föl a cingár Miskát, mint a pelyhet. Beleültették a székbe. Négy vascsapó nem szoríthatta volna jobban össze Miskát, mint ez a négy mancs. Meg se tudott moccani.

— Segítség! Jaj nekem, ne húzzák ki a fogamat! Jaj, jaj! — bömbölt a vörös.

— Én is így kiabáltam, kedves Miskám, aztán később a bokámat is összeütöttem örömömben, drága Miskám, — vigasztalta a ténsúr mézédés hangon a ravaszdit. — Most majd kinyitom a szájacskádat, aranyos Miskám, hogy a doktor bácsi beledughassa a fogót és kihúzhassa a fogacs-kádat, édes, kedves Miskám! Igy ni! Tessék, doktor úr!

A ténsúr szétnyitotta a Róka Miska száját, úgyhogy az kiabálni sem tudott. Csak hörgött és lihegett.

— Melyik a fájós fog? — kérdezte a fogorvos.

— Ez a nagy, itt ni! — mutatott a ténsúr a vörös ifjú szájába.

Egy rántás! Recs! Miska irtózatossal ordított és megüvesedett szemmel látta a fogorvos fogójában a kirántott fogát.

— Hiszen ez a fog ép! — kiáltotta meglepetve a fogorvos.

— Iszen mondtam, hogy nem fáj a fogam! — zokogta Miska.

A ténsúr megnézte a fogat.

— Igazán ép? — kérdezte ártatlan arccal. — Ej, no, sebjaj, azért jó lesz ez is fogasnak, tudja doktor úr, a rókatorkos bunda számára, hahaha!

A hahahára nem tudták tovább tartóztatni magukat a mackók s Hörpentő bátya leült a padlóra s úgy nevetett, mintha nevetögörccsöt kapott volna, minduntalan megakart fulladni egy-egy kacagási rohamra; Dörmögő úr belekapaszkodott az asztalba, hogy nevetésében el ne düljön. A kacagás átragadt a váróteremben levő mackókra s olyan vihogás, nevetés, ugrálás, tombolás keletkezett, mintha valamennyien az eszüket vesztették volna.

— Mi ez? Miért nevetnek? — kérdezte csodálkozva az orvos.

— Nem látja, — felelt szemrehányóan Miska, — nem látja, hogy örömben nevetnek, mert sikerült kihuzatni a fogamat. Boszúból huzatták ki.

— Igaz ez? — kérdezte szigorú hangon a doktor.

— Igaz, igaz, — felelt folyton kacagva a ténsúr. — Úgy-e, nagyszerű tréfa? De a doktor úr ne féljen, megfizetem a foghúzás árát duplán. Tessék. Megérte a mulatság.

Letette a pénzt az asztalra. Az orvost azonban ez nem békítette ki.

— Hát vadállatok az urak, hogy még nevetnek is ilyen kegyetlen csínyen? — kérdezte a doktor.

— Hehe, a háziállatokhoz nem igen számít bennünket a természetrajz, — mormogta Hörpentő.

— Valóságos medvék maguk! — fakadt ki a fogorvos.

— Arról sem tehetünk, — mosolygott egyre jobbkedvűen a ténsúr. — Hanem ökelme, ez a Miska ni, a legcsalafintább róka a világon s nagyon megérdemelte ezt a kis leckét. Higyje el, doktor úr, nem egy fogát kellett volna kihúzni, hanem hármat. Nem is hármat, hanem hatot . . . Hogy ez hány libát, csirkét, galambot megfojtott már világéletében! . . . Nem hat, hanem tizenkét fogát kellett volna kihúzni, higgye el, kedves orvos uram! Meg, hogy ez hány mackót megbosszantott és rászedett már! . . . Lelkemre mondom, — kiáltotta ordítva a jó Dörmögő úr, — megérdemelné, hogy valamennyi fogát kihúzzák! Meg az!

Róka Miska e szónoklat hallatára egyre jobban hátrált a fal felé s végre, mikor Dörmögő úr már az egész fogsorára pályázott, kiugrott az ajtón és rémülten futott ki az utcára.

— Érzi, hogy ludas! — kiabáltak a mackók, hogy meglátták az ablakból a menekülő Róka Miskát.

— De mennyire ludas! — morogta Dörmögő úr. — Legalább két tucat lúd halála nyomja a lelkét. No, de bátya, néni, meg ti bocsok, ajánljuk szépen magunkat a doktor úr szíves jóindulatába s gyerünk. No, ne haragudjon már drága doktor úr, lássa, soha sem volt nekem ilyen boldog napom, mint ma!

Mikor víg zajjal és nevetéssel leértek az utcára, Dörmögő úr egyszerre a homlokára csapott.

— Ujjé, ez aztán szép kis feledékenység! — dörögte, aztán Hörpentőhöz fordult. — Mondja csak, bátya, ha úgy végignéz minket, kettőnket, mit gondol, mik vagyunk mi?

— Mackók, — felelt a bátya.

— Dehogy. Téved kend. Más állatnevet viselünk mi kettecskén.

— Hát akkor orosz lányok vagyunk.

— Az ám! «Szépen» vagyunk mi orosz lányok! Szamarak vagyunk. Két szamár egy pár.

— Miért lennénk mi szamarak? Hiszen épen most szedtük rá Róka Miskát.

— Mégis akkora a fülünk, mint egy pózna.

— De miért, miért?

— Azért, mert gyalog járunk.

— Hiszen csak nem repülhetünk?

— De automobilozhatunk, bátya! Automobilozhatunk! Azért vagyunk szamarak, mert megfeledkeztünk arról, hogy nekem Budapesten van egy automobilom.

— Tyü, teringette! Az igaz! Erről megfeledkeztünk! — rikkantott föl Hörpentő.

— Hogy én megfeledkeztem, — mondotta a ténsúr — nem csuda, mert nekem fáj a fogam, de hogy kend is . . .

— Az sem csuda, — vágott közbe a bátya — mert az én szememben soha sem a gépkocsi a fontos, hanem a sültkocsi . . . akarom mondani a sültkacsa . . . meg a sült borjúcska . . .

— Tisztelt társaság, — fordult Dörmgőő úr a jeles kompániához, — van szerencsém meghívni az automobilomra.

Ujjongva követték a mackók a tekintetes urat az automobil-színbe, ahova elhelyezte annak idején a gép-

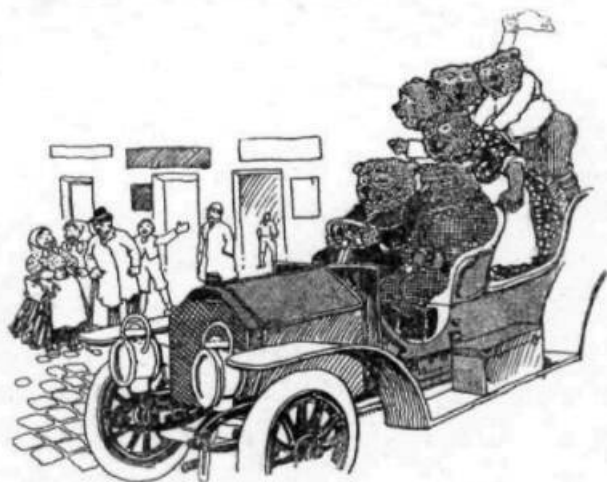
kocsiját, hogy gondját viseljék. Nem is volt semmi baja és nemsokára vígan berregve automobilozott Budapest utcáin a Dörmögő úr társasága. El lehet képzelni, mennyi nézője akadt. A borzas buksival megrakott gépkocsiból minduntalan sikítás hallatszott:

— Jaj, jaj, felfordulunk!

— Jaj, a kalapom . . . elvitte a szél!

— Jaj, az orrom . . . hozzáverődött a Zebike orrához!

Egyszerre megállott a kocsi. Valamennyi eperszájból egyszerre lebbent ki ez a kérdés:

— Miért álltunk meg?

— Azért, ni! — mutatott Dörmögő úr egy épületre.

— Mi az?

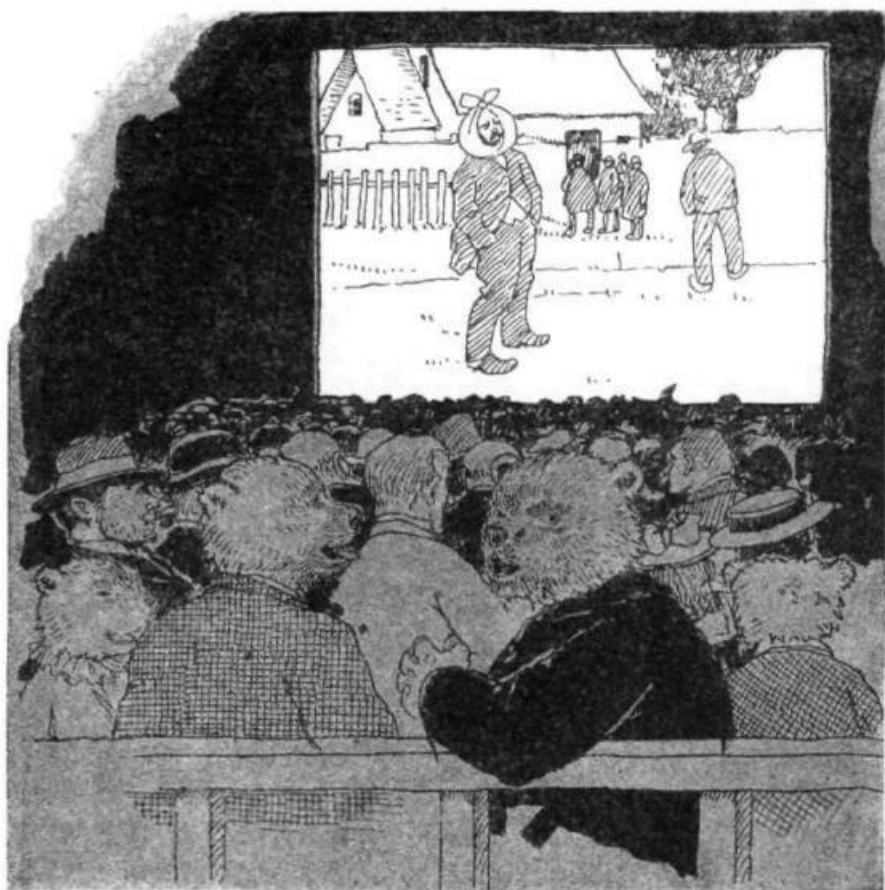
— Nem ismer rá, bátya? Nem ismertek rája Pimpike, Zebike? Az a mozi, melyben rámragadt a fogfájás. Tudjátok, arról a fájós fogú emberről. Nézzünk be a moziba megint.

Ritkán szokott automobil megállani a mozgó színház előtt s a portás nagy hajlongással fogadta a gépkocsiról leszálló társaságot.

— Tessék besétálni méltóságos urak, asszonyságok, úrfiak, kisasszonyok!

A méltóságos társaság besétált a moziba s helyet foglalt a padban. Hát egyszer csak odaszól a tekintetes úr Hörpentőnek:

— Né, a fogfájós ember! Szegény! Oh, a szegény ember!

A mozgóképvásznán csakugyan megjelent a fogfájós úr.

Hörpentő csintalanul pislogott Dörmögő úrra.

— Most már sajnáli, úgy-e, a ténsúr azt a fogfájóst? — kérdezte.

— Hogyne sajnálnám szegényt! Iszen nincs csunyább dolog, mint kinevetni a szenvedőket. Pedig nézze csak,

nézze, milyen keserves arcot vág. Hogy fájhat a foga! Oh, oh!

Dörmögő úr egy könnyet morzsoltszét a szemében.

Zebike meg Pimpike fölvihogtak, mikor a mozgóképen levő ember félrerántotta a száját. A ténsúr meghúzta a fülüket s nagyon pörölt velük:

— Majd adok én nektek kicsúfolni a fogfájóst! Ez egyetlen dolog. Jó nevelésű mackó nem nevet ki senkit, akinek a foga fáj. Látszik, hogy nincs jó szívetek.

Hörpike odahajolt Toppantó nénihez és a fülébe súgta:

— Ej, be jó szíve van az öreg úrnak, amióta a foga fájt. A multkor bezzeg ő nevetett legjobban ezen a fogfájóson!

— Ki köll huzatni azt a fogat, tisztelt úr! — bízta ténsúr a fogfájóst. — Nem köll félni! Lám, én is kihúztam a fogamat, mégis élek. Még csak meg se nyikkantam, mikor húzták.

Öt szájból tört ki egyszerre a nevetés erre a nyilatkozatra, a két nagy és a három kis mackóból. A nézők pedig kiabáltak:

— Csönd! Ne zavarják az előadást!

Ezen az éjszakán végre nyugodtan aludt Dörmögő úr és nem zavarta ki álmukból ordítás a fogadó lakóit sem.

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR UTAZÁSA A VASKAPUHOZ.

Dörmögő Dömötör egy darabig Budapesten mulatott Hörpentő bátyával. Egy napon így szólt hű utitársához.

— No, bátya, utazom.

— Hova, tekintetes úr?

— Megnézem a Vaskaput és még egyebütt is megtaposom Magyarország földjét.

A bátya egy kicsit görbén nézett a tekintetes úrra.

— Zom-zem, — morogta, — utazom, megnézem! Miért beszél csak magáról a tekintetes úr? Hát Hörpentő bátya nem zom, nem zem? Én nem utazom, nem nézem meg?

— Nem, — felelt Dörmögő úr.

A bátya végignézte a tekintetes urat, még pedig először tetőtől-talpig, azután talpától tetejéig, majd megfordult s ezt morogta:

— Hálátlan kutya.

— Mit mondott, kend? — kérdezte Dörmögő úr fenyegető hangon.

— Azt mondtam, hogy há... há... hálás csuka!

— A csuka hálás?

— Hogyne. A csuka hálás hal, mert hálában, — azaz hálóban fogják. De hát miért nem akar engem a tekintetes úr magával vinni?

— Azért, mert! Nem másért, csak azért! Érti, kend?

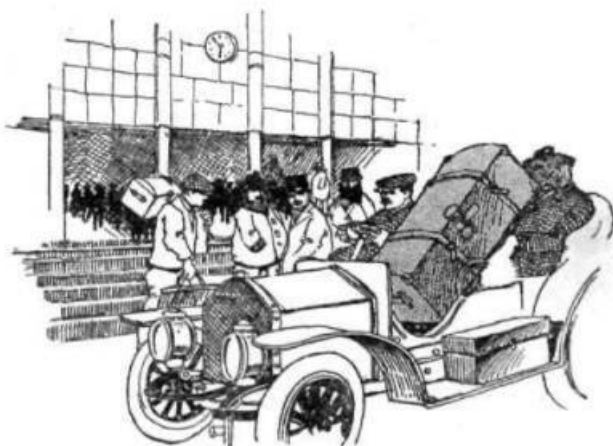
— Most már értem. Miért nem beszél a tekintetes úr mindig ilyen világosan? Egyedül utazik?

— Nem. Zebikével.

— Zebulon úrfival? Hiszen az mindig csak bosszantotta. Én pedig mindig mulattattam.

— Köszönöm azt a mulatságot, amit kend szerez az útitársának. Nem kérek tovább is belőle.

Hörpentő összecsapta a mancsát.

— Hogy beszélhet ilyent a tekintetes úr? Nem voltam én szeretetreméltó útitárs? Nem szeretett meg engem minden gyerek?

— Hahaha! — kacagott Dörmögő úr. — Ezt ugyan jól tudja! Úgy szeretik kendet a gyerekek, hogy mikor a fogam fáj, minden gyerek azt kívánta, bárcsak a Hörpikéé fájna. De legyen vége a fecsegésnek. Kend itthon marad! Hé, szolga! — kiabálta.

A szolga megjelent.

— Mit tetszik parancsolni?

— Hozza be a legnagyobb útiládámat, rakja bele az összes ruhámat, mert tüstént elutazom.

A tekintetes úr eltávozott a szobából, a szolga be-

vitte a ládát és kezdte rakosgatni bele a fehérneműt meg felsőruhát. Hörpentő még egyre úgy állt a helyén, ahogy a tekintetes úr faképnél hagyta: összecsapott kézzel, égnek fordított szemmel. Mintha némán bevádolná az égnek Dömötör urat, mintha ezt mondaná: Még hogy én nem vagyok szeretetreméltó útitárs! Engem nem szeretnek a gyerekek!?

A szolga ezalatt a szekrényekből egész ruhahegyeket rakott ki a székekre, asztalra.

— Befér ez a sok ruha a ládába? — kérdezte Hörpentő.

— Hogyne, — felelt a szolga. — Jó nagy láda ez. Nemcsak, hogy befér a ruha, de még a Zeitung szabó is kényelmesen utazhatnék benne.

— Kicsoda?

— Mondtam már. Egy Zeitung nevű szabó, aki arról híres, hogy Párisból Budapestig utazott egy útilárában.

— Hehehe, de nagy bolond lehetett az a szabó!

— Nem volt az bolond. Tudta az, mit csinál.

— De, kérem, hát miért gubbasztott a szűk lárában, mikor a kényelmes kocsiszakaszból ült volna?

— Mert nem volt pénze.

— Ez az én esetem, — suttozta a bátya. — Hát, csak úgy, fizetség nélkül utazott a szabó?

— Persze. Jegyet nem tudott váltani, kapta magát, belemászott egy útilárába, vett magához elemózsiát, vizet, magára záratta a láda tetejét, feladatta magát a vasúton, mint málhát, melyet majd Budapesten fognak kiváltani, mikor aztán ide megérkezett, megkopogtatta a ládát: Kip, kop, itt vagyok, ragyogok, bocsássanak ki!

— Kip, kop, ez lesz az én esetem is! — suttozta fölragyogó szemmel a bátya.

Háromszori csöngetés hallatszott.

— Engem hívnak! — kiáltotta a szolga. — Tüstént visszajövök.

Elsietett. Hörpentő bátya gyorsan összekapkodta a szobában található minden harapnivalót: három sonkát, egy rőf szalonnát, egy batyu pogácsát, hat üveg borocskát, amit a tekintetes úr vásárolt magának az útra és a ládabeli ruhanemű alá dugta, maga is belebújt a ládába, eltemetkezvén a Dörmögő úr ingei alá.

— Hehehe! Nem *zom*, nem *zem*? Nem utazom, nem nézem? — dörmögte. — Hát nem visz magával drága

tekintetes úr? Megmutatom, hogy azért is magával visz! Isten éltesse azt a jóra való szabót, aki megtanított arra, hogyan kell pénz nélkül, jegy nélkül utazni. Hahaha! De csitt! Ugy látszik, gyün vissza a szolga.

A láda foglya hallotta, amint a szolga ezt morogja: Ejnye, be megdagadt az a ruha a ládában! Azután csattanás és nyikorgás hallattszott. A fődél lecsapódott és a kulcs megfordult a zárban. Hörpíke a Dörmögő úr málhájának az önkéntes foglya volt.

Majd Dörmögő úr hangját hallotta.

— Ördög és pokol! Hova lett a három sonkám, a rőf szalonnám, a pogácsám, a hat palack borom?

— Hahaha! — nevetett a ládában Hörpike. — Jó helyen van, tekintetes úr. Ne féljen, együtt utazik a sonkával meg a pogácsával!

Nemsokára fölemelték a ládát, levitték a lépcsőn, rátették a tekintetes úr automobiljára, melyben már helyet foglalt Dörmögő úr Zebikével. A vasúti indulóház előtt hordárok siettek az érkező gépkocsihoz.

— Van feladó podgyász? — kérdezték.

— Persze, hogy van, — felelt a tekintetes úr. — Nem látják ezt a szép nagy ládát? Csípjék meg gyorsan s emeljék le a kocsiról. Nem nehéz, alig van benne egy kis fehérenemű.

Egy izmos hordár megragadta a ládát, de mozdítani is alig tudta.

— Ez nem nehéz? — kérdezte csudálkozva. — Magam el sem birom, kettőnket is meg fog izzasztani, amíg becipeljük a málha-feladó hivatalba és a vonatra.

Két hordár csak nagy erőlködéssel tudta leemelni a nagy ládát a kocsiról s ugyancsak szuszogott a terhe alatt, amíg vitte.

— Világéletemben sem cipeltem ilyen nehéz ládát, — szólt az egyik. Só van ebben, nem ruha.

Bevitték a málha-hivatalba, lemászálták, aztán kicipelték a peronra s a vonatnak a málhás kocsijába lökték.

— Jaj! — nyögte a bátya, hogy nagyot dördült a láda a kocsi padlózatán. — Szerencse, hogy a tekintetes úr fehéreneműje van alattam, fölöttem, különben betörném az orromat a dobálás közben.

Elnevette magát.

— Hej, de nagyot néz Dörmögő úr, mikor megérkezünk valamelyik város szállójába, fölnyitja a ládát, hogy tiszta inget vegyen ki magának és Hörpike mosolyog rája! No, de amíg a vonat indul, harapjunk egy kicsit!

Dörmögő úr ezalatt jegyet ment váltani.

— Hova utazik? — kérdezte a pénztárosnő.

A tekintetes úr éppen azt akarta felelni, hogy a Vaskapuhoz, mikor megjelent a háta mögött a hordár s így szólt:

— A ládát feladtuk a vonatra. De úgy hallottuk, mintha egér zörögne abban a ládában.

— Egér? — csudálkozott Dörmögő úr.

— Mi? Egér? — kérdezte a pénztárosnő, aki azt hitte, hogy a természetes utas az ő kérdésére felel. — Ilyen nevű város nincs. Eger az bácsi, nem Egér. Tessék a jegy!

A ténsúr hallotta is, nem is, amit a pénztárosnő mondott, átvette a jegyet, aztán kifizette a hordárt.

— Hát egér zörög a ládában? — kérdezte tőle. — Nézd a kis haszontalanját! No, de nem baj, egy egérkétől még nem ijedünk meg.

(Ha tudta volna a mi derék barátunk, hogy miféle mennykő nagy egér gubbaszt a ládájában!)

— Melyik vonatra szándékozik uraságod? — kérdezte a kapus, aki a váróterem ajtajában állott.

— A vaskapui vonatra, — felelt a ténsúr.

— Vaskapui vonat nincs, — mondotta a kapus — de a Vaskapuhoz az orsovai vonat visz. Hanem akkor tessék a nyugati pályaudvarba sétálni, mert az a vonat onnan indul. Ez a keleti pályaudvar.

Dörmögő úr elképedve bámult a kapusra.

— Mit mond? Hát nem ebből a pályaudvarból indul a vonatunk? Hát akkor miért adtak jegyet a Vaskapuhoz?

— Nálunk, a keleti pályaudvaron adtak volna olyan jegyet? Kötve hiszem. Hadd lám azt jegyet?

A ténsúr átadta a jegyet a kapusnak s dörmögve szólt:

— No, most már igazán kíváncsi vagyok arra, hogy hova utazom én, ha nem a Vaskapuhoz?

— Én már tudom, — mosolygott a kapus.

— Hát hova?

— Egerbe. Oda szól a jegye.

— Egerbe? Mit lehet ott látni?

— Hát híres Eger várát, melyet a nagy Dobó István megvédett a törökök ellen.

— No, azt megnézzük.

— És ott terem a híres egri bor.

— No, azt megisszuk! Gyerünk, öcskőcs . . . Igaz ni, hát a ládámmal mi lett? Hé, hordár, melyik vonatra adta föl a ládámat?

— A legközelebbi gyorsvonatra.

— Hát csak igazítsa, barátom, Egerbe.

Így történt, hogy Dörmögő Dömötör úr a vaskapui utazást egy kis vargabetűvel kezdte meg: Egernek. Nem-sokára repült vele meg Zebulonnal a vonat a magyar dicsőség e nagyhírű, ez örökké emlékHzetes helye felé. Mindaketten újságot olvastak: a tekintetes úr egy napilapot, Zebike a Jó Pajtást. Különösen az utóbbi merült bele nagy élvezettel az olvasásba.

— Ejnye, be érdekes! — kiáltott föl többször a bocs. — Sohasem olvastam ilyen érdekes dolgot!

A tekintetes úr egy pillanatra kidúgta az orrát az újságból, ránézett a buzgó olvasóra s elmosolyodott.

— Igazán olyan érdekes az, amit olvassz? — kérdezte.

— Igazán, higgye el, bácsi, igazán! — erősködött a bocs.

— Te, Zebike, hát még akkor milyen érdekes lenne az az olvasmány, ha nem fordítva tartanád a kezekben a Jó Pajtást!

A szorgalmas olvasó csakugyan fordítva fogta mancsában a lapot. Elvörösödött és ezt dadogta:

— No, persze, mert szerettem volna látni, milyenek a betűk, mikor tótágast állanak.

Ezzel mentegetődzött a bocs. A valóság az volt, hogy nemcsak a betű, hanem az ő tudománya is tótágast állott.

A ténsurat azután elnyomta a buzgóság, végighevert a dívánon s elaludt, Zebike is beleunt a jeles olvasásba és kinézett az ablakon. A ténsúrnak kínos álma volt. Azt álmodta, hogy ő egy kontyos török, aki el akarja foglalni Eger híres várát, nagy keservesen fölkapaszkodott a vár bástyájára és éppen ki akarta tűzni a félholdas

kopját rája, mikor a hős Dobó István úgy vágta orron a buzogányával, hogy hanyat-homlok lezuhant a mélységbe... és fölébredt.

Nyöszörögve nyitotta ki a szemét a ténsúr s az orrához kapott, mert még egyre rajta érezte a Dobó buzogányát. Hát nem buzogány volt az, hanem a Zebike cipőjének a sarka. A bocs, amíg az ablakon át a tájékban gyönyörködött, a cipője sarkával a Dörmögő úr orrát bökdöste.

★ ★ ★

Füzesabonyban átszálltak és estére megérkeztek Egerbe. A homály eltakarta a várat is, a várost is; az utcákból

csak annyit láttak, amennyit a lámpák megvilágítottak. Bérkocsira tétették a ládájukat és egy fogadóba hajtattak. Még a kocsiról megkérdezte a ténsúr az elősiető szolgától:

— Van-e jó vacsora?

— Van.

— Hát szoba?

— Az is van.

— Hát csak hozza gyorsan a vacsorát, azután nyitasson nekünk egy szobát.

— Talán fordítva legyen inkább, — vélte a szolga — előbb kinyitom a szobát, azután viszem a vacsorát.

— Téved, barátom, — felelt a ténsúr s leszállt a kocsiról — a szoba a második, a vacsora az első. Maga még nem ismer bennünket. Majd ha jobban megismer, meg fogja tudni, mit jelent a mi számunkra a jó falat. Kérem már azt a vacsorát — szobával!

Egyszerre nyitotta ki hát a szobát a szolga és hozta a vacsorát a pincér. Alig nyikorgott a kulcs a szoba zárjában, alig tették be a nagy utiládát a szoba sarkába,

mackóink fülében édes zeneként zörgött a tányér, a pohár, a kés, a villa, amint a pincér egy nagy tálcával megjelent. A tálcán gőzölgött, illatozott a vacsora és pirosított karcsú palackban az egri vörösbor.

— Ejnye, be pompás látvány brum, brum, — dörmögte jókedvűen a ténsúr, aki nagy gyorsan kényelembe helyezkedett. — Tüstént lábaska, tüstént tányérka, Dörmögő bácsi nem várat titeket! — Milyen bor ez, barátom?

— Egre bikavér, — felelt a pincér.

— Bikának a vérét eresztették ebbe a palackba?

— Dehogy. Csak azért hívják annak az egri vörösbor, mert olyan sötétvörös, mint a bika vére.

— Hehehe, — nevetett a ténsúr — hát egri mackóvér nincs a pincéjünkben? Az lehet csak a piros, meg sűrű, meg zamatos!

Egyszerre harangkongás hallatszott. Kong, kong!

— Tűz van! — kiáltotta a pincér s kirohant.

Dörmögő úr az ablakhoz sietett. Hát piros fényben úszott Eger városa. A tornyok, házak úgy piroslottak,

mintha egri bikavérrel öntötték volna le. A székesegyház hatalmas kupoláját és két négyszögletes tornyát mintha millió piros szentjánosbogár lepte volna el, úgy ragyogott a házak fölött.

— Gyere, öcskőcs, ezt megnézzük! — kiáltotta a tekintetes úr, aztán a vacsorájához fordult. — Várjatok egy kisség, tálacskák, tányérkák, üvegecskék! Mindjárt jön Dömörgő bácsi, hogy társalogjon veletek!

Dörmögő úr és a bocs eltávoztak. Alig zárult be mögöttük az ajtó, fölcsapódott a láda teteje és a ruha alul a Hörpentő bátya borzas feje emelkedett ki. Óvatosan körülnézett.

— Elementek, — dörmögte elégedetten és fölkászolódt a ládából. — Dicsérem az eszét, drágalátos jó tekintetes uram! Látom, hogy gondoskodott a derék, jóra való Hörpike vacsorájáról s alkalmat adott neki, hogy a gyomrocskája leghőbb óhajait kielégítse! Köszönöm, tekintetes úr, a szíves meghívást! Hohó, milyen pompás illat! No, ne erőltessen olyan nagyon, tekintetes úr, az asztalához! (A lurkó úgy tett; mintha valaki nagyon kínálgatná a vacsorával.) Milyen fölséges borjúcomb! Ez az én kedves ételem. Mily remek sertéskarmonádli! Ez is az én édes, kedves, ételem! Hát ez a páratlan marhasült! Ez már igazán az én szívem kedvence! És milyen borocska is ez? Úgy hallottam, egri bikavér. Ilyen vérre szomjaztam én mindig! Kedves egészségére, drága ténsúr! Glu, glu . . .

A *glu-glu* azt jelentette, hogy az egri bikavér bugyborékolva szaladt le Hörpentő bátya torkán. Pár perc alatt ugyanazon a derék torkon levándorolt az egész vacsora, mert amint láttuk, Hörpikének valamennyi étel a kedvence volt. Nem maradt a tálakban még csont sem. A bátya meglegedetten morogta:

— Hála Isten, jól laktunk! Adjon Isten annak is, akinek nincs.

Ezzel meghajolt egy láthatatlan alak előtt.

— Köszönöm, aranyos tekintetes úr a szíves vendéglátást! . . . De most siessünk vissza a helyes kis lakásunkba, mert mindjárt jön a szíves vendéglátó!

Hörpentő bátya visszabujt a ládájába és magára húztá a födelét. Nemsokára hallatszott is a folyosón a négy láb csoszogása.

— Csak szalmatüz volt, — mondotta tekintetes úr, az ajtót kinyitva. — Nagyobb volt a láng, mint a veszedelem. Fűtsünk hát most be mi is a gyomrunknak.

Egyszerre elhallgatott s úgy állt a helyén, mintha villámütés érte volna. Aztán megragadta a Zebike fülét.

— Te gaz fickó, megetted a vacsorámat! — üvöltötte.

— Eressze el a fületem! — rikácsolta a boc. — Hogyan ettem volna én meg a vacsorát, mikor Dörmögő bácsival együtt néztük a tüzet?

— Igaz, igaz, — dörmögte a ténsúr, elbocsátván a bocot. Aztán a csengetyűnek rohant s vagy harmincszor megnyomta, miközben egyre ordította: — Pincér! Szolga! Szobalány! Kapus! Vendéglős! Rendőrkapitány! Polgármester!

A fogadó egész személyzete egyszerre rohant be a szobába.

— Mi történt? Mi az? Tűz van? Rablók törtek be? — kérdezte összevissza a pincér, a szolga, a szobaleány, a kapus és a vendéglős.

— Hogy mi történt? — ordította a tenyeres-talpas vendég. — Mióta a világ, ilyen gabság nem történt. Oda nézzenek!

A ténsúr az üres tálakra mutatott.

— Látom, hogy üresek a tálak, — szólt a vendéglős. — Úgy látom, jó étvágya volt uraságodnak.

— Hát azt hiszi, hogy én ettem meg a vacsorát? — bődült föl Dörmögő úr. — Hozzá se nyúltam. Amíg oda voltam a tűznél, valaki bekebelezte az összes ételt. Ki volt az?

Mindenki esküdözött, hogy nem nyúlt az ételhez, be sem ment a szobába.

— Furcsa, — mondotta a vendéglős.

— Akár furcsa, akár nem, — kiabált a ténsúr — hozzanak nekünk másik vacsorát, ha nem akarják, hogy újra tűz legyen Egerben. Mert én felgyujtom ezt a fogadót.

— Tüstént hozzuk, ha ilyen szépen kéri, — mosolygott a vendéglős.

Hamarosan az asztalon párolgott a friss vacsora és Dörmögő úr meg a bocsnak amúgy mackósan hozzáfogtak a táplálkozáshoz. A haragjuk is elszállt, hogy jóllaktak.

— No, most tegyük el magunkat holnapra, mondotta a ténsúr a vacsora után. — Feküdjünk le.

Dörmögő úr a paplanos ágyba feküdt, a bocsnak is pompás nyugvóhely jutott a másik ágyban. Kis idő múlva mélyen szunnyadt a két utas. A nagy láda födele lassan fölemelkedett.

— Alszanak drága utitársaim, — suttogta Hörpentő, kibujva a ládából és nyujtózkodva. Lábujjhegyen a Dörmögő úr ágyához sompolyott és egy darabig hallgatta a lélegzését.

— Ettől ugyan lőhetnének, még sem ébredne föl, — gondolta magában a bátya. — Gyűjjön, édes tekintetes úr, adja át az ágyacskáját a jó Hörpikének. Így ni! Csi-csija, bubuja.

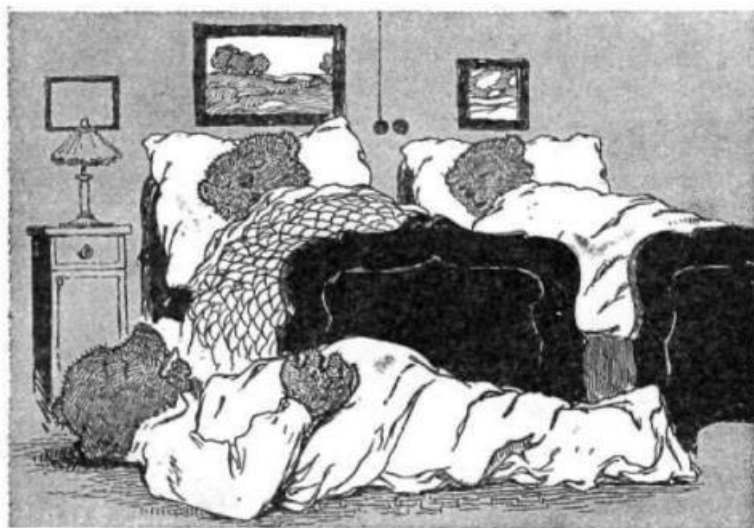
Gyöngéden kiemelte Dörmögő urat az ágyból s le-

fektette a padló szőnyegére. A ténsúr nem ébredt föl, csak egyszer morogta ezt álmában:

— Bocs! Pofon ütlek, ha mindig rugdalsz!

Azt hitte, miközben a bátya fölemelte, hogy Zebike lökdösi az oldalát.

— Csitt, csitt, drága — mondotta magában a bátya. — Finom, puha szőnyeg ám az! Nagyon jól lehet aludni rajta. Kedves álmokat, drága tekintetes úr!

Hörpöntő belefeküdt a Dörmögő úr ágyába, a fülére húzta a paplant és csendesen elaludt.

Reggel nagy morogva ébredt föl a ténsúr.

— Ejnye, be kemény a derekaljam! — dörmögte. — Este még oly finom, lágy volt! De millió szúnyog! Hol vagyok?

Akkor vette észre, hogy a földön fekszik.

— Hogyan kerültem én a földre? Leestem volna? De hiszen arra csak fölébredtek! Hé, bocs, nem hallottál az éjszaka puffanást?

— Nem vagyok én nyúl, hogy minden kis puffanásra fölébredjek, — felelt félálmosan a bocs.

— De az nagy puffanás lehetett, mert nézd, én a padlón ébredtem föl.

A bocs a ténsúr felé fordult s elkezdett illetlenül kummogni.

— Hihi . . . nini, Dörmögő bácsi, mit csinál a földön? Talán eprészni szállt le az éjjel az ágyából?

— Elhallgass, amíg jó dolgod van! — mormogta a ténsúr, aztán fölkiáltott: Teringette, hátha valaki alszik az ágyamban?

Fölugrott s gyanakodva nézte a jól lehevert ágyat, mely azonban már üres volt. Hörpentő bátya a hajnal első sugaraira visszabujt a menedékhelyére.

Dörmögő úr nagyon rázta a fejét, sehogy sem tetszett neki a dolog, aztán így szólt Zebulonhoz:

— Te, öcskös, ereszd meg a mosdó vízcsapját.

— Minek?

— Hogy mosakodjunk.

— De hiszen, Dömötör bácsi, mi még nagyon tiszták vagyunk.

Dörmögő úr végignézte a bocsot, aztán a sajátmaga ábrázatát. Mondhatom, olyan kormosak voltak a vonat füstjétől és a tüztől, akárcsak a kéményseprők, de a tekintetes úr mégis így szólt örvendezve:

— Igazad van, öccse! Mi még nagyon csinosak és tiszták vagyunk. A mosdást hát megspórolhatjuk. Hanem eredj, nyisd ki a ládát és adj ki két tiszta inget. (Éj, szurkolhatott Hörpentő a ládában!)

— Minek? — kérdezte ismét Zebike.

— Hát, hogy tisztát vegyünk magunkra.

— Tisztát? Hiszen úgy ragyog még a mi ingünk, mint a napsugár.

Dörmögő úr megnézte az ingeket. Mondhatom, oly piszkosak voltak, mint a foltos nyakorján. De Dörmögő úr mégis így szólt:

— Megint igazad van, bocs. Ezek az ingek még elég tiszták. Az új ingeket is megspórolhatjuk hát. (Ej, megkönnyebbülten lélezhetett föl a bátya, ott a ládában!)

Harmadszor pedig így szólt a tekintetes úr:

— Öcskös, nyomd meg a csöngetyűt.

— Minek?

— Hogy hozza a pincér már azt a reggelit! Mi lesz már azzal a reggelivel?

Bezzeg nem mondta most az öcskös, hogy mire való az a reggeli, hiszen csak nemrég vacsoráltak, hanem rohant a csöngetyűnek. A reggeli után pedig így szólt a ténsúr:

— Most pedig gyerünk föl Eger várába!

A bocs visszapillantott a félszemével.

— Minek? — kérdezte.

— Hát, hogy megnézzük azt a várat, ahol a magyar úgy elpüfölte a törököt.

— Kedves bácsi, — szólta Zebike, — muszáj az fölülről nézni? Alulról még jobban meglehetne látni, hogy hogyan potyogtak le a törökök!

Persze a kis lusta megakarta spórolni a várhegy megmászását, ami kissé fáradságos. Amint látjátok, ma nagyon takarékos kedvében volt ökelme.

— Né, hogy ódzkódik attól a kis hegymászástól adta röst csontja! Előre! — kiáltotta a tekintetes úr.

Vegimentek Eger utcáin, de ezúttal nem a várost nézték meg, — pedig volna mit bámulni a székesegyházon, a püspöki palotán meg a liceumon! — hanem egyenesen a várnak tartottak. Keskeny, görbe utcákon kapaszkodtak föl a hegyoldalban, míg egyszerre csak fönn voltak a várban s épen egy bástyán lelték magukat.

Alattuk terült el a város tömérdek tornyával, néhány nagy pohos, magas, meg tömérdek kisebb-nagyobb skatulyához hasonlító házával. A székesegyház kupolája meg tornyai magasan kiemelkedtek a város képéből.

— Hát az ott miféle fogpiszkáló? — kérdezte Zebi.

— Hol?

— Ott, ni, a várhegy alján. Az a vékony, hosszú, hosszú valami!

— Az egy régi török mecset tornya, — szólalt meg mellettük egy egri úr. Látják ott a tetején azt a kerek erkélyt? Onnan énekelte a török kántor, vagyis müezzin, az esti imádságot.

— De hogy is tudott olyan magasra fölmászni azon a vékony tornyon! — csudálkozott a ténsúr. — Aztán kérem, erről a bástyáról verték le Dobó vitézei a törököt?

— Erről is. Meg a többiről is. Mert egyszerre mindenfelől támadt a tenger török. Erről a bástyáról, ni, az

utolsó roham alkalmával a híres egri asszonyok verték vissza a törököt. Innen öntötték a kontyosok nyakába a forró szurkot.

A ténsúr a nyakához kapott.

— Ujjé! Az nagyon csiklandós folyadék lehetett! Ugyancsak vitéz menyecskék lehettek azok az egri asszonyok! Egyszerre ijedten kiáltott föl:

— Teringette! Ni, ott jönnek az egri nők!

Csakugyan néhány seprővel, meszelővel fölfegyverkezett asszony törtetett föl a vár útján. Mintha kergetnének valakit!

Térjünk vissza Hörpentőhöz. Alig zárult be Dörmögőék mögött az ajtó, kibujt a lábából s nagyon dörmögött:

— Szentelenség! Megették a reggelimet! Hát már most mit reggelizzem?

Kilopózott a fogadóból és az utcákon csatangolt föl s alá, abban a reményben, hogy talán akad valami

harapnivaló a fogára. A piacon néhány kofaasszony kenyeret árult.

— Jó a cipó? — kérdezte a bátya tőlük.

— Ilyen cipót még a török szultán is csak ünnepnapon eszik! — dicsekedett a kenyeres asszony.

— No, majd megkóstolom, csakugyan olyan jó-e? — szólt a bátya, fölkapott egy pár nagy cipót, a kabátja alá rejtette és elfutott.

Nosza, elő a söprüt, meszelőnyelet (volt elég a piacon) s az asszonyok üldözőbe vették a tolvajt, aki a várhegynek vette útját.

Mire azonban nyomába értek, a bátya már eltűnt. De nini, hiszen ott áll ökelme a bástyán! Az asszonyok azt hitték, hogy a tolvaj néz onnan alá, mintha semmiről sem tudna semmit, pedig a tekintetes úr volt az.

— Ott van, ott van! — kiáltották az asszonyok. — Épen olyan szőrös az ábrázatja. De, né, nem is egy, hanem kettő! Egy kicsi meg egy nagy! Csihi puhí, ne kiméld az adta enyves kezűjét. Hadd tudja meg, mit tesz az, ha egri asszonyokkal köt ki!

A két bozontos alak valóban ártatlannak tudta magát, mert Dörmögő tekintetes úr és Hörpíke ifiúr voltak ők, míg a bűnösnek, a haszontalan Hörpentőnek, sikerült elszelelnie. Úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Hát, mint említettem, Dörmögő úr csudálkozva mondotta, ahogy észrevette a közeledő asszonycsapatot:

— Ezek bizony az egri asszonyok! Vajjon mit akarnak? Talán megint a török fenyegeti Eger várát? Tyűh, de haragosak! Hogy forgatják a seprőt, meszelőt! Hajh! Hó!

Ez a kiáltás azt jelentette, hogy megjött a felelet Dörmögő úr ama kérdésére: mit akarnak az egri asszonyok? A feleletet egy cirokseprő adta meg, mellyel a

legelől rohanó asszony végigsuhintott a ténsúron, miközben a megtámadott úr előtt érthetetlen szavakat kiáltott:

— Nesze cipó! Nesze kóstoló! Nesze finom egri kenyér!

Minden «nesze» után egyet söpört a ténsúr fején és ábrázatán. Ez nagyon kiabált:

— Kell a macskának a néni cipója! Nem akarok én kóstolni se kenyeret, se seprőt! No, ne csiklandozzon avval a meszelővel, anyus!

A másik egri asszony ugyanis a meszelővel kezdte agyabugyálni a ténsurat, aki jobbra ugrott, balra szökött, hogy kerülje az amazonokat, de mindenhol jött az üteg, mert innen is, onnan is előbukkant a seprőnyél.

— De kérem, kérem, — kiáltotta lelkendezve a tekintetes úr, — nem mondanák meg az ifiasszonyok, miért bántanak engem?

— Meg engem? — ordította Zebike, aki éppen orron ért a cirokvessző.

— Nézd, mintha nem tudná! — rivalt rá a kenyes kofa. — Rajta, asszonyok, járassuk el velük az egri táncot!

— Engem ne táncoltassanak, hé!

— Engem se söpörjenek, meszeljenek, — bömbölt Zebi, — nem vagyok én se palló, se fal!

A söprűzés, meszelés azonban nem szünetelt, hát Dörmögő úr kapta magát és leugrott a bástyáról. Zebike követte. A diadalmas egri asszonyok a repülő mackók után közáport indítottak s szerencse, hogy olvasztott szurok nem volt kéznél, mert megisméltődött volna, ami 1552-ben történt. Dömötör basa meg Zebulon aga bundája megpörkölődött volna a forró szuroktól.

Nagyot dobbanva ért a ténsúr a földre. Szerencsére nem tört csontja s a hulló kövek elül gyorsan a bokrok közé húzódott.

— Ez az én álmom! — morgott magában. — Ezt álmodtam a vonaton. Álmomban is török voltam, és leverték az egri vár faláról. De most nem álmodtam, török sem vagyok, el sem akarom foglalni Eger várát. Legalább tudnám hát, miért ugrattak le a bástyáról?

— Legalább megettem volna azt a cipót, amiért kikaptam! — siránkozott mellette Zebike.

A harci zaj elült. Eger vára ismét csöndbe merült. A győzelmes asszonyok megelégedtek a boszújukkal és elvonultak. Visszatértek a piacra. Mackóink hát kidugták a fejüket és körülkémleltek.

— Tiszta a levegő, — szólt a ténsúr. — Vajjon hol vagyunk?

Egy szűk bástyautcában lelte magát. Két oldalt meredek fal emelkedett, kőből rakott vagy gyepes bástya.

— Még a várban vagyunk, — mondotta. — Gyere, bocsa, nézzünk körül.

— Én nem megyek, — felelt a bocsa.

— Ne félj, már nem kapunk cipót, akarom mondani ütleget. Elmentek az egri nők.

— Hát Dobó? Hátha Dobóval találkozunk? Elképzelheti bácsi, hogy ha az egri nők ilyen nagyokat tudnak ütni seprővel, mekkorát üthet a híres Dobó a dárdájával!

— Te csacsi, hiszen Dobó már nem él.

— De föltámadhat. Vagy az egri nők nem támadtak föl? Bácsi, én az hiszem, hogy ezek az asszonyok szellemek voltak. Töröknek néztek minket, azt hitték, megint el akarjuk foglalni a híres egri várat.

— Azaz talán a híres egri cipót. Mert egyre azt emlegették. Jaj! — szisszent föl a ténsúr ijedten. — Nézd, épen ott alszik, ni, Dobó!

Egy sziklaüreg tátongott velük szemben s abban feküdt egy vitéz. Az üreg szikláján a Dobó nevet is el lehetett olvasni.

— Ez a nagy Dobónak a síremléke, szólalt meg mellettük az az úr, akivel a bástyán találkoztak. — A fekvő vitéz Dobó Istvánnak, Eger vára hős védőjének, a köalakja.

— És nem üt fejbe a kőbuzogányával? — kérdezte Zebulon.

— Dehogyan üt. Azok az asszonyok sem Dobó egri női voltak, akik az imént itt vitézkedtek. Kenyeres kofák voltak. Valaki kenyeret lopott tőlük és összetévesztették magukkal. Már fölvilágosítottam őket tévedésükről.

Dömötör úr elbámult. Valakit összetévesztettek velük? Hát van Eger városában még egy olyan szép legény, amilyen ő meg Zebike? No, de nem töprengett sokáig ezen a kérdésen, hanem levette a kalapját és tisztelettel nézte síremlékét a nagy magyar hősnek, aki kétezred magával százötvenezer török ellen megvédelte a várat.

A vár jórésze már omladék, de még látni lehet minden zugában régi nagyságának a jeleit.

— Hatalmas *akol* lehetett, ugy-e, ez a vár? — kérdezte az egri úr.

— Akol?

— Mert mikor a török az ő rettentő hadával Eger alá szállott, azt üzenté nagy büszkén Dobónak a várba, hogy adja át szaporán ezt a *birkaaklot*.

— Ugy látom, nagyon furcsa nótát bégettek nekik az akolból a birkák, — nevetett a ténsúr.

— Meghiszem. Sok ezer török fűbe harapott tőle, végre pedig a török farkas szégyenszemre elkullogott az akol alul, mert harmincyolc napi ostrom után belátta, hogy nem birkaakol ez, hanem oroslánbarlang. A farkascorda véres fejjel és orral menekült el alula és sokáig emlegette a vár hős védelmezőit, Dobó Istvánt és alvezé-

reit, Bornemisszát, Mekcseyt, Zoltayt, Fügedit, Petőt, no meg az egri nőket.

— Póru! jártak a farkasok! — ujjongott Zebike. — Látom már, — tette hozzá, — hogy az egri vitézek csaknem olyan nagy hősök, mint a medvék.

— A medvék? — csudálkozott az egri úr. — Sohasem hallottam, hogy a medvék hősök lennének.

— Nem? Hát hány török farkast vágott le egy-egy egri hős?

— Legalább tizet.

— No, láti? Mégis csak nekem van igazam, mert egyszer Mármarosban egyetlen medve tizenkét farkast tépett szét. Tizenkettő több mint tíz! Talán nincs igazam? Hiszen maga is ismeri, Dörmögő bácsi, Bömbölő nagyapót. Ő volt az a hős!

— Pszt, pszt! — villantott a bocsra a szemével mérgesen Dörmögő úr, és ezt súgta: Nem kell tudni mindenkinek, hogy mi is csak medvék vagyunk!

Zebike elhallgatott és csak magában morgott, hogy neki megint csak igaza volt, neki mindig igaza van, mégis lepisszegik, pedig akárhogy titkolja is ez a Dörmögő bácsi medvevöltát, tüstént észreveszik rajta, mert csak egy mackó van a világon, akin azt nem lehet meglátni. Az is bocs. De hogy ki az a bocs, Zebike szerénysége tiltja megmondani.

Bejárták a várat, azután a város utcáin bolyongtak, végre, mikor már elfáradtak, visszaballagtak a fogadóba. A kapus a ténsúrra bámult.

— Hát már megint vissza tetszett jönni?

— Megint? — kérdezte Dörmögő úr. — Reggel óta nem tettem be ide a lábamat.

— Ne-ém? Hát most félórája nem uraságod jött haza?

— Nem.

— Álmodtam volna, — tünődött a kapus — hogy az imént egy épen ily szép úr csoszogott be a kapun és csoszogott föl a lépcsőn az emeletre?

— Épen ilyen, mint én? — kérdezte a ténsúr.

— Hajszálnyira. Szakasztott olyan.

— Csakugyan valami hasonmásom lappangana Eger városában? — dörmögte a tekintetes úr. — Már említett ilyesmit az az úr, akivel a várban találkoztam. No, majd végére járok a dolognak.

Fejét rázva haladt föl a jeles úr a lépcsőn. Vajjon ki lehet az egri hasonmása? Benyitott a szobájába és csöngetett a pincérnek.

— Parancs! — dugta be fejét ez.

— Ebédet kérek.

— Már megint? — álmélkodott a pincér.

— Megint? Én, barátom, még nem ebédeltem ma.

— De hiszen épen most vittem ki az üres edényt. Mondhatom, olyan ebédet rendelt uraságod, hogy hat palócnak is elegendő lett volna . . . pedig a hevesi palócoknak, hála Istennek, jó étvágyuk van.

— Én rendeltem? Én ettem? Mondom, barátom, ebben a percben tértem haza.

A pincér mosolygott.

— Jó, jó, — mondotta, — hozom a második ebédet. Tudom, hogy a nagyságos úr csak azért mondja, hogy nem evett még semmit, mert röstelli, hogy egymásután két ebédre éhezett. Hiszen én magam láttam, mikor nagy jóízűen habzsolta az ebédet.

A pincér elsietett. A tekintetes úr pedig a kobakjához kapott.

— Én bolondultam-e meg, vagy ez a pincér? — kérdezte. — Még hogy én ebédeltem volna az imént idehaza?

Újra csöngetett. A szobalány jelent meg az ajtóban.

— Mi tetszik megint? — kérdezte mérgesen.

— Megint? Iszen én még egyszer sem csöngettem be magát.

— Dehogy nem! Minden percben becsöngetett az úr az imént. Egyszer azért csöngetett be, hogy igazítsam meg a feje alját a divánon, mert nyomja a fejét, nem tud jól heverni. Másszor, hogy vakarjam meg a talpát, mert viszket. Harmadszor, hogy fogjam meg az orrán a legyet, mert csípi. Mondhatom, hogy ilyen lusta urat még sohasem láttam, mint az úr!

— Mint én? Hiszen én nem is voltam idehaza. Épenséggel, hogy épen most toppantam be a szobába.

— Hiszi a piszi. Én magam láttam az urat a divánon. Hát mit parancsol?

— Bort akarok rendelni az ebédhez. Jóféle egri bikavért.

— Tüstént küldöm a fiút.

A szobalány elsietett és utána félénken egy síró gyerek dugta be félig a fejét az ajtón. Ez volt a «borfiú», aki tudniillik a fogadóokban és vendéglőkben a bort viszi a vendégeknek.

— Hát te, miért sírsz? — kérdezte Dörmögő úr.

— Mintha nem tudná! — felelt durcásan a fiú.

— Persze, hogy nem tudom. Gyere beljebb.

— Talán, hogy megint pofonüssön.

— Ki ütött téged pofon?

— Az úr! Azért, mert nem vittem elég gyorsan a bort. De engem nem üt tübbé meg!

A fiú ezzel elfutott. Dörmögő úr Zebulon felé fordult.

— Mit szólsz ehhez, bocs? Én ebédeltem, én vakartattam a talpamat, én kergettettem a legyet az orromról,

én pofoztam föl ezt a szegény fiút . . . sőt én csentem cipót az egri piacon. Mit szólsz ehhez, Zebi! hogy én cipót loptam!

Persze, mindazt Hörpike cselekedte, aki, ime, most is, hogy Dörmögő és Zebulon háttal álltak, észrevétlenül fölemelte a láda tetejét, mely alatt rejtőzött és a tekintetes urat az egyik cipóval jól hátba dobta. Aztán gyorsan visszarántotta a kezét és magára húzta a födelet.

— Mi volt az? — ordította a ténsúr. — Ki dobott hátba? Ki meri tekintetes, nemes, nemzetes Dörmögő Dömötör urat hátba hajítani!

Lehajolt a földre és fölemelte a löveget.

— A cipó! — suttogta. Az egri kenyeres kofa cipója. Te, Zebi, annak az én hasonmásomnak itt kell bujkálnia a szobában. Keressük hát meg!

A tekintetes úr maga mászott az ágy alá, Zebike a diván alatt bujkált, de bár kikutatták a szekrényt is, a mosdót is, félrehúzták a függönyt, sőt a kályhába is belekukkantottak, a hasonmásra nem akadtak. Persze, a ládában nem keresték.

— Én elutazom innen, nem maradok egy percre sem Egerben! — kiáltott a ténsúr. — Mondja csak, barátom, — kiáltott a pincérre, aki az ebédet hozta. — hova lehet a leggyorsabban elutazni Egerből?

— Debrecenbe.

— Helyes. Ebéd után tüstént utazom. Engem nem bosszant örökké az én egri hasonmásom! Kérem a számlát, aztán rendeljen kocsit és vitessék a ládámat a vonathoz.

A ládából kárörvendő vinnyogás hallatszott. A kis egérke nevetett.

— Mondja csak, barátom, — szólt a tekintetes úr a pincérnek, — van-e valami híres dolog Debrecenben?

- Van. A pereg.
- Jeles találmány lehet.
- Azután a kolbász.
- Az még kitünőbb találmány lehet.
- És a híres debreceni kol . . .
- Megint kolbász? — nevetett a ténsúr. — Azt már hallottuk.
- Nem kolbász, hanem kollégium.
- Hát az mi?

- Iskola.
- Az nagyon rossz találmány, — kiáltott gyorsan a pincér szavába Zebike.
- Hehehe, — nevetett a ténsúr, — csípi úgy-e a nyelvedet az iskolának csak a hallása is!?
- Pedig — mondotta a pincér, — Debrecent az *iskolák városának* mondják, mert tele van kitünő iskolával.
- Itt a kocs! — szólta be a háziszolga.
- Dörmögő úr erre letette a kést, villát, elővette a bugyellárisát, hogy fizessen.

— Hol az a számla? Tyűh, milliom dongó! De kiadós! Én ettem volna meg ezt a tenger ételt, én ittam volna meg ezt a tömérdek bort? Meg a Zebi? Hiszen egy egész állatkert sem eszik ilyen sokat! Hát ez mi? Egy pofon — tíz korona.

— Ez, kérem ássan, fájdalomdíj azért a pofonért, amit a borfiúnak tetszett adni, — felelt a pincér.

A ténsúr elképedt.

— Ez már mégis sok! Én fizessem meg azt a pofont is, amit a hasonmásom adott? Gyerünk, gyerünk, mert megpukkadok!

A szolgák a nagy ládát a kocsira vitték, Dörmögők is felkapaszkodtak rája és csakhamar az állomáson voltak. Egy kis várakozás és benn ültek a vonat kocsiszaka-szában. Egy jóképű utas is üldögélt a kanapén, aki, hogy meglátta a furcsa alakokat, tréfásan megszólította:

— Hova, hova barátai az erénynek és a sült malacnak?

— Debrecenbe.

— Örvendek. Én is a Csokonai városába való vagyok.

— Ki az a Kocsonai? — kérdezte Dörmögő úr.

Az utitárs végignézte a ténsurat.

— Nem szégyenli magát az úr!

— Miért?

— Hogy összetéveszti a Csokonai nevet a Kocsonaival?

— Hát nem jobb a Kocsona, mint a Csokona?

— Nem. Ha magyar ember és kivált ha debreceni ember, ezt a nevet hallja, hogy: *Csokonai*, hát büszkén dobban meg a szíve.

— Hát ki az a Csokonai?

— Híres, neves, jeles magyar költő. No, nyissa ki az úr a fülecskéje kis kapuját és hallgassa meg, milyen

verset írt Csokonai a *csikóbőrös kulacshoz*. Az orráról látom, hogy ez a vers tetszeni fog.

Drága kincsem, galambocskám,
Csikóbőrös kulacsocskám!
. . . Édes a te danolásod,
Jérce forma kotyogásod.
Kittykottyorod ünnepi ének
Bús szívemnek, szegénykének.

Dörmögő úr lelkesen kiáltott fel:

— Ejnye, be pompás vers! Én még ilyen szép verset sohasem hallottam. Meg kellene aranyozni a kezét, aki írta. Hahaha . . . Édes a te danolásod, jérce forma kotyogásod! . . . Én ilyen debreceni csikóbőrös kulacsot veszek magamnak. Kapni-e Debrecenben?

— Amilyen csak tetszik a szeminek, szájának, meg a zuzájának.

— Hát Csokonai költő urat láthatom-e?

— Nem él ugyan már nagy jó ideje, de azért láthatja.

— Hogyan láthatom, ha olyan régen meghalt?

— Meglátogatja. Itt a címe la! A teljes neve: Csokonai Vitéz Mihály, lakik a kollégium előtt egy kertben.

Mikor feltűnt a nagy magyar város, mackóink csak elámultak:

— Hü, micsoda nagy háztenger! Se vége, se hossza! Nem is tudtam, hogy a Csokonai városa ilyen óriási!

Hátha még ismerte volna Dömötör Debrecen történelmét! Ez a nagy magyar város szíve, esze és kenyere volt a magyarságnak. Itt mindig lelkesen dobogott a magyar szív és szépen virágzott a tudomány kertje. Dúlta török, dúlta tatár, de a város mégis megállt a talpán. Megmaradt magyarnak, pedig nem is volt kőfala, mely védje. Polgárainak bölcsesége és vitézsége volt Debrecen kőfala.

— Úgy lépjen erre a földre, — szólt a Dörmögő úr utitársa, mikor Debrecenben szálltak a vonatról, — hogy tiszta magyar itt minden. Magyar az utca, magyar minden ház, magyar a levegő, még a csizma is magyarul csikorog a kövezeten.

— A csikóbőrös kulacs is magyarul kotyog, ugy-e? — nevetett a ténsúr. — No, első dolgom, hogy veszek kulacsot. Hé, málhahordó, vigye a ládámot valami fogadóba! Itt a cédula róla!

— Melyik fogadóba? Talán a *Bikába*?

— Bika? Aztán nem dőf az a fogadó?

— Dehogy dőf. Inkább olyan finoman lehet benne aludni, mint az édes anya ölében.

— Hát csak vigye a *Bikába* a ládát.

Dörmögő úr kísétált a pályaudvarból s csakhamar vásárolt egy pompás csikóbőrös kulacsot, borral is megtöltötte.

— No, öcskös, — szólt a bocsnak, — most pedig meglátogatjuk Csokonai urat. Ülünk kocsira!

Az utcán néhány kétkerekű kocsi állt, mely elé egy ló volt fogva. A debreceniek ezt a kocsit taligának hívják és teherszállításra szokták megfogadni. Dörmögő úrnak azonban úgy megtetszett, hogy fölkíváncsozott az egyikre.

— Tudja-e, bácsi, hol lakik Csokonai Vitéz Mihály úr? — kérdezte a taligástól.

— Nem tudom, — felelt az.

— Debreceni ember nem tudja, hogy hol lakik Csokonai? — méltatlankodott a ténsúr. — Hát a kollégium előtt lakik egy kertben.

— Hja, azt a Csokonait gondolja a tekintetes úr? Hogyne tudnám!

— Nohát vigyen minket oda.

A ténsúr meg Zebi fölültek a taligára. Nyikorgott

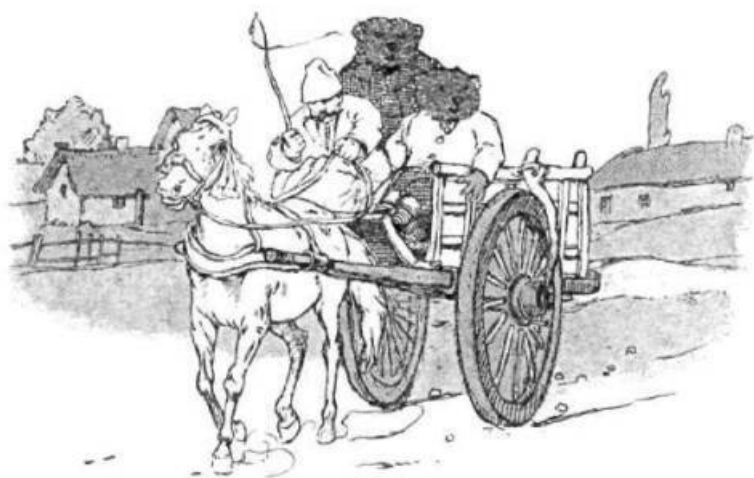
az árva alkotmány és nagyot fujt a taligás lovacska, mikor ezzel a szép terhivel megindultak. A debreceniek ugyancsak megbámulták a furcsa utasokat, akik ilyen díszfogattal vonultak be a városba. A kollégium, vagyis főiskola előtt megállt a taliga.

— Ott áll ni a Csokonai! — szólt a taligás.

— Hol?

— Ott azon a márványoszlopon.

Most látták csak a mi derék utasaink, hogy a kollégium előtt nem maga a költő áll, hanem a szobra. De

hát így is tetszett nekik, mert igen szép szobor. Leszálltak, levették a kalapjukat és a ténsúr a kulacsot fölemelte és ráköszöntötte a költőre:

— Éljen örökké Csokonai Vitéz Mihály költő úr híre, neve! Éljen, a míg magyar szó zeng Debrecenben!

Nagyot húzott a kulacsból, aztán keblére szoritotta és ezt szavalta:

Drága kincsem, galambocskám,
Csikóbőrös kulacsocskám!

— Bácsi, — szólt Zebike, — hadd itasson meg engem is az a galambocska!

— Bocsnak nem való bor. Eredj te a kollégiumba, idd a tudomány italát, de a kulacsra ne pislogj!

A bocs savanyú arcot vágott, mert szó, a mi szó, a kulacs nedüje jobban izlett neki a tudomány italánál. De a bácsi megkötötte magát s nem engedte meg, hogy ő is hallgassa a «kity-kottyot». Dömötör úr pedig, mikor eleget gyönyörködött a szoborban, így szólt:

— Most pedig gyerünk a Bikába! Vágyik már az én gyöngye testem egy kis pihenőre. Mert, hogy ott úgy lehet pihenni, mint az édes anya keblén.

Közel volt a híres fogadó. Útközben elnevette magát a ténsúr.

— Hehe, mérgeződhetik most az egri hasonmásom, hogy nincs kit bosszantania! No, adjon Isten, barátom, — szólt a *Bikához* címzett fogadó kapusához, — itt van-e már a ládám?

— Az a nagy? Itt van.

— Hová tették?

— A kamrába. Olyan menykő nagy az a láda, hogy nem vitettem a szobába, hanem elzártam a ládák kamrájába.

— Jól van. Hát merre van a mi szobánk? Küldjék fel a vacsorát iziben, aztán itt van ez a csikóbőrös kulacs, töltsék meg borocskával.

A kapus előcsengette a pincért, aki az új vendégeket fölvezette az emeletre. A tekintetes úr jókedvűen dúdolta a lépcsőn:

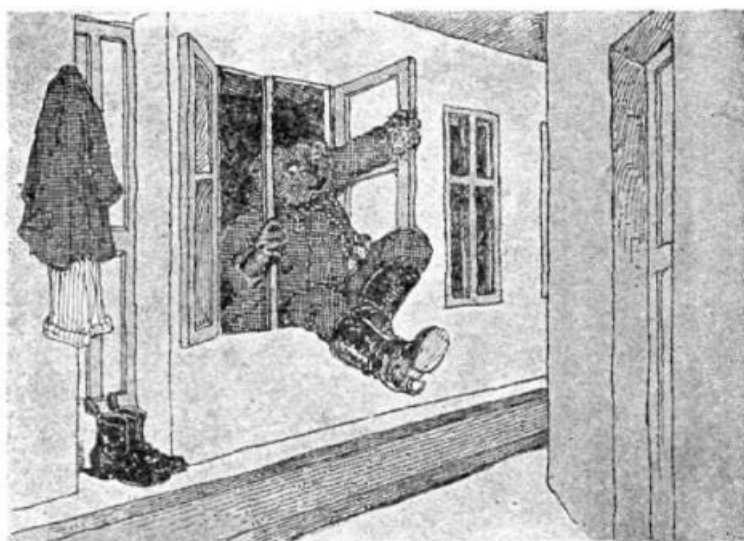
Akármi lesz vacsorára,
Csak legyen a csutorába!

Bezzeg nem dudorászott ily jókedvűen a nagy ládában az egérke. Nem tetszett neki, hogy olyan csönd van körülötte s nem hallja a tekintetes úr meg a bocs bájos hangocskáját.

Fölemelte a láda tetejét, (szerencsére Dömötör úr elfelejtette ráfordítani a kulcsot a zárba) és kikukkantott szűk lakásából.

— Huh, de sötét van! — morgott. — Olyan sűrű ez a sötétség, hogy a kanál is megáll benne. Sajnos, a sötétséget mégsem lehet fölkanalazni. Vajjon juttat-e nekem a vacsorájából a jó tekintetes úr?

Szertetaogatott a sötétségben és nagyon csudálkozott:

— Itt is láda, ott is láda . . . ez is láda . . . Hol vagyok? Csak nem vásárolta össze Dörmögő úr Debrecen városának valamennyiládáját!? Huh, huh, jaj, jaj! Miféle szörnyeteg ugrott az orromra?

A bátya ijedten hátrált vissza aládájába, magára csapta a födelet és elbujt az ingek alá.

— Vajjon miféle vadállat támadott meg engem? — tündődött magában. — Ugyancsak rám ijesztett, pedig nem szoktunk megszeppenni mi, mackók, olyan könnyen.

A borzasztó vadállat pedig nem volt egyéb egy jámbor

cincogónál, egy kis egéرنél, mely a ládák egyikének az oldalát rágcsálta, mikor Hörpentő őt megzavarta. A kis állat rémületében futott a Hörpike karján föl az orráig. Szóval, az egérkék egymást ijesztették meg.

Jó darabig nem mozdult meg a láda lakója a rejtek helyén, de annál jobban nyugtalankodott a gyomra. Ez korgott, sírt, mérgelődött, sőt Hörpike úgy érezte, hogy rugdalózik is, pedig a gyomornak nincs is lába.

— No, de ez mégsem járja, hogy ilyen sokáig nem kapok enni! Ki látott olyasmit, hogy egy mackó nem gondoskodik a gyomráról? Szégyelje magát, Hörpentő uraság!

A megtisztelt uraság ismét úgy érezte, hogy egyet rúg rajta a gyomra. Erre föltápáskodott s megint kimerészkedett a ládából.

— Mégis csak ki kell szimatolnom, hogy merre vagyok? — gondolta. — Annyit már sejtek, hogy nem a Dörmögő úr szobájában. Az az ostoba málhahordó valami raktárba, vagy kamrába vitte a ládámat. Ez igazán boszszantó. Még majd kénytelen leszek a ládában hálni és éhen elaludni. Én ehhez nem vagyok hozzászokva. Engem egészen más koszthoz és kvártélyhoz szoktatott hozzá Egerben a jó tekintetes úr.

Körülbotorkázott a kamrában.

— Csak legalább kimehetnék ebből a sötét szobából! Aha, ez itt az ajtó! Be van zárva. Hát ez mi? Ablak. Befüggönyözött ablak. Vajjon kinyílik-e? Nyílik... nyílik... nyílik...

Hörpentő bátya kinézett az ablakon és nagy örömmel látta, hogy a fogadó folyosójára szolgál.

— Lesz mindjárt vacsora, puha ágy! — gondolta a bátya vígan és kiugrott a folyosóra.

— Tolvaj, tolvaj! — hallatszott ebben a percben egy kiáltás. — Tolvaj jár a kamrában!

— Lesz mindjárt vacsora, puha ágy a Hörpike há-
tára! — dörmögte a bátya és igyekezett elillanni a folyosó
félhomályában.

— Hol a tolvaj? Merre van?

Kapus, pincér, szolga, szobalány mind rohanva töreke-
dett föl a lépcsőn. Egy szobalány a kamra ablakára mutatott.

— Ott mászott ki, azon az ablakon, ni! Onnan a
ládás kamrából. Jaj, de csunya volt. Jaj, de nagy körme
volt! Juj, de borzas! Aztán úgy elillant, mint a kámfor.

A zajra fölébredtek a fogadó vendégei és a folyosóra
nyíló ajtóknban hálósapkás fejek jelentek meg.

— Mi a baj? Mi történt?

— Tolvaj jár a házban, — magyarázta a kapus, a
pincér, a szolga. A szobalány látta, amint kimászott a
kamra ablakán. Csúf volt, borzas volt, körmös volt.
Aztán úgy elillant, mint a kámfor . . . Ni, de itt közeleg
egy afféle díszpinty!

A folyosón hálóruhában egy alak közeledett a cso-
porthoz. És ez az alak, — Dörmögő tekintetes úr volt,
aki a lármára szintén fölébredt és kicsoszogott a folyosóra.
Nagyon bosszankodott, hogy fölverték a zajjal és ezt
mondotta:

— Miféle csatara ezt itt? Talán megvadult a Bika-
fogadó?

— Ez az! — kiáltotta a szobalány, a tekintetes úrra
mutatva. — Ez a tolvaj!

— Én? — ordított föl a ténsúr. — Én? Már megint
én? Mindig én?

Beszélhetett. Kapus, pincér, háziszolga, szobalány mind
belekapaszkodott az üstökébe és a hálóingébe.

— Megvagy! Mit kerestél a kamrában?

A ténsúr valamennyi mancsával és tányértalpával
kapalózott, hogy megszabaduljon.

— Hogy én mit kerestem a kamrában? Én? Megint én? Mindig én? Egerben is én? Debrecenben is én? Ereszd el a torkomat, hé!

— De nem eresztem ám! — kiáltott a háziszolga. — Gyerünk a kapitányságra!

— Én menjek a kapitányságra? — üvöltötte Dörmögő úr. — Megint én? Mindig én? Egerben is én loptam el a cipót? Én pofoztam föl a borfiút? Hapci! Prsz, prsz . . . Eresszetek el, mert már náthás lettem. Én nem másztam be az ablakon, én itt lakom a Bika-fogadóban, itt ni, a 13-as számú szobában. Én Dörmögő Dömötör békés utas és jámbor mármarosai erdőtulajdonos vagyok. Én is csak a lármára jöttem ki a folyosóra.

— Azt mindenki mondhatja, — ellenvetette a pincér.

— Kérdezzék meg az öcsémtől, a Zebulontól, hogy nem a lármára keltem-e föl? Az öcsém most is a szobában van.

— Hát majd megkérdezzük.

A pincér bekopogtatott a 13-as számú ajtón.

— Ki van odabenn?

— Én meg Dörmögő bácsi, — hangzott a bocs válasza.

A tekintetes úr a fejéhez kapott.

— Én fekszem odabenn? Én bolondultam-e meg vagy az a bocs? — hörögte.

— Mit csinál odabenn Dörmögő bácsi? — kérdezte a pincér.

— Hortyog az ágyban, — felelte Zebike.

— Nem igaz! — tört ki a tekintetes úr. — Én itt szenvedek és prüszkölök a folyosón. Prsz, prsz!

Aztán a pincérhez meg a szolgálához fordult:

— Emberek, nyissuk ki az ajtót, hadd nézzem meg, hogyan fekszem én az ágyban! Hadd fogjam meg a fületem ott az ágyban!

Megragadta az ajtó kilincsét és ki akarta nyitni. Az ajtó zárva volt.

— Bezárták! — hördült föl a ténsúr. — Zebikém, aranyom, nyisd ki az ajtót!

— Nem lehet, mert Dörmögő bácsi lehúzta a kulcsot és a párnája alá tette, — felelt boszúsan a bocs és dör-mögve tette hozzá: Hagyjanak engem békén, ne pisz-káljanak ki folyton az álmomból!

Dörmögő úr a homlokára csapott.

— Ezermilliom darázs, mi jut az eszembe! — kiál-totta. — A hasonmásom utánam jött Egerből s most ő fekszik az ágyamban! Kedves barátaim, hadd törjem be az ajtót!... Hadd nézzek végre egyszer a hasonmásom szemébe!

— Elég a cigánykodásból! — mondotta a pincér. — Gyerünk a rendőrségre!

— Abból ugyan nem esznek, hogy én oda menjek!

— Ha nem megy a rendőrségre, hát a rendőség gyün ide. Szaladjon valaki rendőrért!

— Mi történik itt? — kérdezte most a fogadós, aki a lármára elősietett.

— Ezt a firmát megcsiptük, mikor kimászott a kamrából, ahol elrejtőzött.

— Én nem másztam ki, nem rejtőztem el, — tiltakozott a ténsúr, — a hasonmásom mászott ki, a hasonmásom rejtőzött el!

— Ezt a kis mesét mondja el a rendőrségen, talán ott elhiszik, — szólt gúnyosan a pincér. — Küldjünk, úgy-e, rendőrért, fogadós úr?

— Hagyjuk ezt reggelre, felelt a fogadós. — Nem akarom, hogy éjszaka rendőrök jöjjenek a szállóba. Ezt az alakot zárják be ide a kamrába, a szolga álljon őrt az ablak előtt, hogy ki ne szökhessen.

— De én nem hálok a kamrában! — tört ki a ténsúr. — Nekem itt szobám van, paplanos ágyam van, én a paplan alatt akarok melegedni!

— Lökjék be a kamrába! — mondotta a fogadós.

Akárhogy kapálózott a jámbor tekintetes úr, betuszkolták a kamrába és rázárták az ajtót. A szolga puskával az ablak elé állt és beszólt a fogolynak:

— Ha kedve szottyán az úrnak a szökésre, golyócskát küldök az oldalába!

Dörmögő úr, hogy egyedül volt a kamrában, összecsapta a mancsait.

— A hasonmásom megint a sarkamban van! — mormogta. — Hasztalan menekültem elüle! Ő terpeszkedik az ágyamban, én pedig fekehetem a pusztá földön. Se derékalj, se párna! Van-e még ilyen sorsüldözte, szerencsétlen mackó a világon, mint amilyen én vagyok? Hova feküdjem? Itt is láda, ott is láda . . . Hopp, valami jutott az eszembe! Az én nagy ládám is itt van, kinyitom és belefekszem. Az ingeim legalább párnául szolgálhatnak.

Kinyitotta a ládát és belefeküdt.

— Kényelmetlen fekvőhely, — morogta — de jobb a semminél. Hej, az a hasonmásom! Ha én egyszer a körmeim közé kaphatnám, — hajahaj!

Sokáig hánykolódott a tekintetes úr. Hol a jobb oldalára feküdt, hol a balra, itt is nyomta valami, ott is szúrta valami, végre is elszenderedett. Így történt, hogy Dörmögő úr az első éjszakát a híres, jeles Debrecen városában a nagy ládában töltötte, Hörpentő bátya pedig (mert ő volt az, aki a 13-as szobában észrevétlen elfoglalta a ténsúr helyét), a paplanos ágyban heverészett.

Reggelre megérkezett a rendőr. Akkora bajusza volt, mint egy hőscincérnek és a kardja félelmesen csörgött.

Bevezették a kamrába.

— Hol a betörő? — kérdezte a rendnek őre. — Nem látok ebben a kamrában senkit. Hopp, de mi ez? Ebben a ládában szuszog valaki.

Abban aludt a tekintetes úr. Fölrázták.

— Mit keres ebben a ládában? — dörgött rája rendőr.

— Mit keresek? Micsoda beszédresz ez? Még a saját ládámban se alhatnám?

— A saját ládája? A betörő nem szokott ládát hozni magával.

— A betörő? Gyűjön nagybajszúságod velem, majd megmutatom, hol a betörő. Tessenek velem fáradni!

A tekintetes úr bevezette a társaságot a 13-as szobába, melynek ajtaja nyitva volt. A Dörmögő úr ágya üres volt.

— Ebben az ágyban aludt a betörő, amíg engem a kamrába zártak, — szólt a ténsúr.

Aztán megrántotta az alvó Zebike fülét. Ordítva ébredt föl a kicsike.

— Ki vagyok én? — dörgött rája a ténsúr.

— Dörmögő bácsi maga, jaj, jaj! — zengte Zebike, a füléhez kapva.

— Nos, tisztelt uraim, önök az éjjel bakot löttek. A betörő (a ténsúr füttyentett) sütty! A betörő elinalt. Üdvözlöm nagybajszúságtokat és baklövőségteket!

A rendőr, a fogadós, a pincér 'ezer bocsánatkérés közt távozott a szobából, Dörmögő úr pedig mérgesen járt fel-alá.

— Hu, de haragszom! Mit csinál a mackó, ha haragszik? Elmegy reggelizni. Gyerünk reggelizni!

Perc alatt felöltözött (Zebi fél perc alatt) és csakhamar a fogadó éttermében ült a nagy és kis mackó.

— Száz pár debreceni kolbászt, száz debreceni vajasperecet ide! — kiáltotta mérgesen a ténsúr.

Csakhamar két hegy magaslott a vendégek előtt. — Az egyik hegy párolgott: ez volt a száz pár kolbász, a másik mosolygott: ez volt a száz vajasperec.

— Nagyon finom, — mondotta a ténsúr, mikor az első három pár kolbászt bekapta. (Hármat egyszerre.)

— Volt itt ma egy úr, aki öt pár kolbászt nyelt el egyszerre, — mondotta a pincér.

— Tisztelem a nyeldeköljét. Hogy hívják? — kérdezte a ténsúr.

— Dörmögő Dömötörnek. Itt lakik a Bikában.

— Hát eszerint Dörmögő Dömötör úr már egyszer megreggelizett? — kérdezte a tekintetes úr. Hogy az a bizonyos Dörmögő Dömötör már reggelizett itt helyben, mi?

— Meg ám. Kétszer akkora kolbász-hegyet bekebelezett s azt mondta, hogy írjuk a számlájára, — felelt a pincér.

— A Dörmögő úr számlájára? Rettenetes!

A ténsúr mérgeiben szintén öt pár kolbászt csúsztatott le egyszerre a gyomrába.

— Ez a hasonmásom volt, — suttogta. — Zebike, a hasonmásom volt! (A kolbász után öt perc korcsolyázott lefelé a torkán.) Utánam jött Debreczenbe. Ez az ember kitúr az ágyamból, mindent eleszik előlem (ismét eltűnik néhány kolbász a nagy fogak közt), én éhen veszek (egy csomó perccel — alászolgája!), én szomjan veszek (a kulacs tartalma kotyogva szaladt le a kolbász és

perccel után). Zebike, ezt én ki nem állom sokáig. Én nagyon szeretem Debreczent, de ha itt is bosszant a hasonmásom, én hátat fordítok ennek a szép városnak, akár-hogy megharagszanak is a debreczeni gyerekek.

— De legalább nézzük meg Debreczent, — mondta Zebike.

— Igazad van, bocsi. Megnézzük. Csak bekapom a reggelit . . . ej, kutya meg a mája! Hát hol a reggeli?

A tányér és kosár üresen bámult a két mackóra.

— Hehehe, ennek a kis kolbásznak, perecnek gyorsan végére jártunk. Hát gyerünk Zebi! Pincér, írja a számlámra a reggelit. Itt lakom a Bikában, nevem Dörmögő Dömötör.

— De kérem az lehetetlen. Uraságod nem lehet Dörmögő Dömötör úr, mert az már régen eltávozott.

— Csak írja a számlájára a tartozásomat. Gondolja, hogy — hahaha, — én az ő vendége... hahaha... a magam vendége vagyok. De annyit ajánlok, hogy ha az az úr még egyszer beteszi magukhoz a lábát, fogja galléron és adja át egy rendőrnek, mert az közönséges csaló. Gyere, Zebi!

Kiléptek az utcára. Zebi azonnal fölkiáltott:

— Nini, milyen nagy templom!

Hatalmas kéttornyú templom nézett velük szembe, mely egy szép tér közepét foglalta el.

— Nagy ám! — szólalt meg mellettük egy jóképű, népies alak. — Ez Debreczen híres nagy temploma. Ebben kiáltották ki Magyarországot függetlenségét, ebben választották Kossuth Lajost kormányzónak.

— Hát ez miféle nagy tér?

— Ez a piac, más néven Egyház-tér, mert ezen van a református egyház, vagyis a nagy templom, a református püspöki lak és a kollégium. Ott van, ni, az a rengeteg nagy épület... Hej, híres, nevezetes iskola az!

— Már láttuk, csak ne beszéljünk mindig róla! — szólt türelmetlenül a bocs. — Eleget hallottam már róla.

A debreczeni sértődötten nézett Zebikére. (Minden debreczeni ember megsértődik, ha valaki kicsinylően beszél a főiskolájáról.)

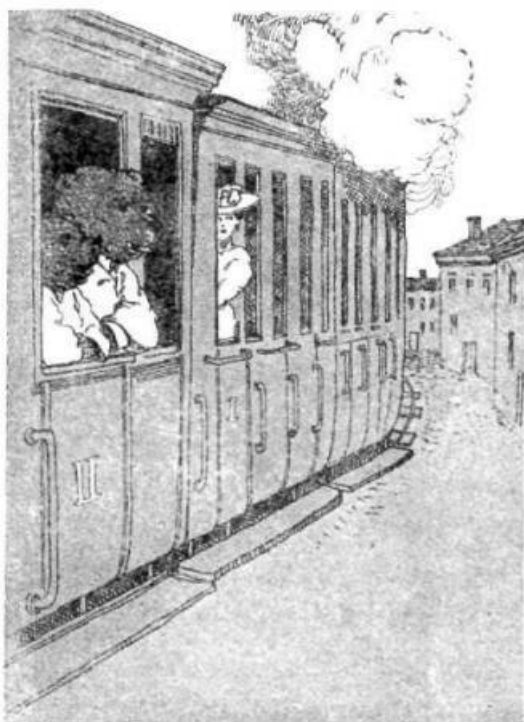
— No, jó, hogy az úrfi nem járt a régi időben a debreczeni kollégiumba.

— Miért? — kérdezte a ténsúr.

— Mert a kollégium repedt harangja búcsúztatta volna el.

— Hogy-hogy?

— Hát csak úgy, hogy amikor egy diákot kicsaptak a kollégiumból, meghúzták a repedt harangot. No, az úrfinak is meghúzták volna, mert amint látom, nem kedveli az iskolát.

— Nem ám, a léhűtő! — morgott Dörmögő úr. [Szerencséje Debreczennek, hogy nem itt jár Zebi iskolába, mert senki sem tudna aludni a repedt harangtól. Zebike tiszteletére folyton szólna, mert minden iskolából kicsapnák.

Zebike dühös tekintetet vetett a ténsúrra, aki bele-nyúlt a mellénye zsebébe s így szólt:

— Köszönöm atyafi a felvilágosítást és szívesen meghálálom egy kis borralalóval.

A debreczeni ember büszkén nézett végig a ténsúron.

— Nem szoktunk borra valóért beszélgetni, — mondta megvető hangon s hátat fordított Dörmögő úrnak.

— Tyűh! de büszke magyar! — kiáltott föl ez.

— Hja, debreczeni civis, be-e-e! — szólt egy bégető hang. — Csés jónapot kívánok a tekintetes úrnak, be-e-e! Egy birkafejű jámbor bácsi állt előttük.

— Mit jelent az, hogy: civis? — kérdezte a ténsúr.

— Nem tudom, be-e-e, csak annyit tudok, hogy minden civis olyan büszke, mint egy be-e-e, — mint egy kis király.

Mi azonban tudjuk, hogy a civis magyarul polgárt jelent. Minden debreczeni ember büszke arra, hogy ő ennek a híres, nagy, művelt városnak a polgára, vagyis civise.

— Kend is civis?

— Nem, könyörgöm, én csak be-e-e vagyok, én csak birka vagyok. A nevem is be-e-e, azaz Birka Jeremiás. Az én lakásom a be-e-e, — a hortobágyi puszta. Lakik ott még kívülem százezer bee-e-e...

— A hortobágyi puszta? — kiáltott fel a ténsúr. — Hallottam a hírét annak a gyönyörű nagy pusztának. No, én oda kimegyek. Oda csak nem jön utánam a hasonmásom?! Jeremiás bácsi, hogy jutunk ki a Hortobágyra?

— Hát a bee-e-e-n... a hortobágyi vasúton. Üljenek föl erre a kis bee-e-e-re — erre a kis vonatra, — majd az kiviszi a bee-e-e-re... az állomásra... Én csak később megyek haza, bee-e-e.

Egy kis lokomotív futott végig az utcán két apró vasúti kocsival. Debreczenben ugyanis akkor gőzvasút vitte egyik utcából a másikba az embereket. (De már elkészült a villa-

mos.) A kis vonat megállt, Dörmögő úr elbúcsúzott Jeremiás gazdától (Istennek ajánlom a tekintetes bee-e-e-t! — hangzott ennek bégetése), aztán Zebikével fölszállt az egyik kocsiszakaszba. Amíg a kis vonat végigrobogott a szép Piac-utcán, utasainknak volt alkalmuk gyönyörködni a csinos épületekben és a sürgő-forgó népben, melynek szájából a magyar szónál egyéb nem lebbent ki. Aztán a hortobágyi vasúton kigőzöltek a pusztába, melynek csárdája előtt bodor füstöt fújva, pipázott a korcsmáros.

— Adj' Isten gazd' uram! — kiáltotta a ténsúr. — Üres a kulacsom, nem töltené meg borral?

— Nincs, — felelt a csárdásgazda, a pipát sem véve ki a szájából.

— Nincs! — riadt föl a ténsúr. — A híres hortobágyi csárdában nincs bor? A híres hortobágyi csárdából szomjan eresztik el az utast?

— Ühüm, — dűnnyögött a korcsmáros.

— Hát ebéd van-e?

— Nincs.

— Az sincs? A hortobágyi csárdában éhen eresztik el az utast?

— Utasa válogatja, — morgott a pipa mellől a korcsmáros.

— Hát minket nem számít a válogatottak közé?

— Nem.

— Egye meg a macska a szükséztudását! — tört ki a ténsúr. — Beszéljen érthetőbben. Miért fogad minket ilyen barátságtalanul?

— Nem tetszik a *fizimiskájuk*.

A *fizimiska* alatt a jövevények arcát értette a korcsmáros, mert tréfásan így is mondják az emberi ábrázatot.

— Hát miért nem tetszik az én kedves ábrázatom? — kérdezte a ténsúr.

— Mert olyan lóköető-ábrázat.

— Az én arcom? — kiáltott föl Dörmögő úr elképedve. — Ezt még sohasem mondták nekem. Hanem hát, ha úgy is lenne, én mindig azt hallottam, hogy a lóköető betyárok kedves vendégek a hortobágyi csárdában.

— No, most már nem, — felelt a csárdás. — Most a Hortobágyon csak a jóra való embernek van becsülete.

— Hát én nagyon is jóra való vagyok. Mert, csárdás uram, engem sem a hortobágyi gólya költött! Tudja meg hát, kit tisztel jelenleg a Hortobágy a határain. Én tekintetes, nemes, nemzeti és vitéz fogvári és körömhegyi Dörmögő Dömötör mármárosi erdőbirtokos, méztermelő, automobiltulajdonos, volt képviselőjelölt és majdnem képviselő, híres-neves utazó, barlangkutató, kötélén úszó bajnok, bukducsoló korcsolyaművész, mászó-, futó- és szuszogó-bajnok, táncmester, utólérhetetlen alvó, evő, birkózó, mormogó és gyermekkedvelő úr vagyok.

A csárdás rábámult a sokcímű, bokros foglalkozású úrra, aztán levette a kalapját.

— Tyűh, terringette, — szólt, — nem is tudtam, hogy ilyen jeles urat tisztelünk a Hortobágyon. No, ha befér ezzel a sok címmel a csárdámba, hát csak bújjon be. Akad odabenn kulacsba meg fogra való.

A csárdából énekszó hallatszott. Valaki ezt énekelte:

Debreczenbe kéne menni,
Kokinkakast kéne venni.
Lassan, kocsis, likas a kas,
Kiesik a kokinkakas.

— Ki mulat odabenn? — kérdezte a ténsúr.

— Egy tyúkász.

— Mindjárt gondoltam, mert nagyon alkalmas a nótája. Adjon Isten, tyúkász gazda! — szólt a ténsúr, hogy benyitott az ivóba.

A tyúkász a sarokban ült. Amint meglátta a belépőt, az [orrára rántotta a széles karimájú kalapját s felelet helyett folytatta a nótát, meg verte az asztalt:

Lassan, kocsis, likas a kas,
Kiesik a kokinkakas!

A csárdás hozta az ételt, meg az italt. A ténsúr falatozás közben egyre a duhajkodó tyúkász kalapjára bámult.

— Te, Zebulon, — szólt — nekem nagyon keskenynek tetszik annak a tyúkásznak az orra hegye, ami ki-látszik a kalap alul.

— Az ám bácsi. Vékony, hegyes, meg — vörös.

— Vörös biz' az. Aztán te, úgy látom, nagyon tetszik neki a kokinkakas, mert egyre arról kornyikál.

— Hm, hm. Bácsi! Talán csak nem...

— Róka Miska, úgy-e? No megállj, majd felhajtom kissé a kalapot az orráról. De hol van?

Az asztalnál hült helye volt a tyúkásznak.

— Ez bizony elinalt, — mondotta Zebi. — Meg-érezte a mackószagot.

— Meg mancsot. Mert ez bizony csak a Miska lehet. Nézd az imposztorját, nem is elég neki a közönséges csirke, neki kokinkakas kell!

Ebéd után fölkerelkedtek az utasok. Elbúcsúztak a szűkszavú csárdástól.

Dörmögő úr nekivágott a pusztának. Hajh, szép a puszta! Olyan egyenes, mint az asztal. Az abrosz rajta

a fűszőnyeg, a tányérok néhány kerek fehér birkanyáj, a tál egy hatalmas ökörcsorda, a szalvéta egy-egy vadvirágos folt és a borospalack néhány karcsú jegenyenyár. Az asztalon pedig, mint feldöntött pohár víz vékony patakja, csörög át a Hortobágy folyó. Asztal ez, de terített asztal, a nagy Debreczennek és egész Magyarországnak a terített asztala. Gondoljátok meg, hogy a Hortobágy síkján százötvenezer «jószág», vagyis ökör, tehén, birka,

sertés és ló legel. Híresek is ám Debreczen állatvásárai! Szép hajnalon, mikor a puszta a nap első csókjára felébred, csakúgy hangzik minden része a birkák bégetésétől, a tehénbögéstől, a paripadobajtól, a karikás-ostorok pattogásától és zeng a pacsirtaszótól, a vadmadarak kiáltozásától.

A tekintetes úr szeme elmerült a puszta szemléletében, de egyszerre ijedten kiáltott fel:

— Nézd, nézd, Zebi! Mit látsz ott, ni?!

Az ég hajlatán egy különös alak látszott. Óriási macskóhoz hasonlított, mely tótágast áll a levegőben.

— A hasonmásom! — ordított fel Dörmögő úr. — A hasonmásom, amint a fején táncol és a lábaival a levegőben bokázik.

— Bácsi, — mondotta Zebike, — én nem a hasonmásának nézem.

— Hát minek?

— Macska legyen belőlem, ha nem Hörpentő bátyához hasonlít.

Dörmögő úr szája tátva maradt álmélkodásában. Nagysokára jött meg a szava.

— Igazad van, bocs. De hogy kerül a hortobágyi pusztába Hörpentő? Hiszen ott hagytuk Budapesten.

— Már én nem tudom, Hörpentő bátya, maga-e az, vagy a kisértete, de éppen oly maszatos, mint ökelme.

— Már elfut. Szaladjunk utána!

A ténsúr és a bocs nagy «Bátya, hé!», «Bátya megálljon!» kiáltással futottak az egyre távolodó tünemény után, nem is sejtve, hogy délibábot kergettek. Mert a délibáb vette vizére ilyen felfordított alakban Hörpikét, aki a pusztában állt és egy legelésző ménesre sandított. A bátya csakhamar eltűnt Dörmögőék szeméből, de ehelyett nagy kurjongatás, lódobogás verte föl a pusztát. Néhány csikós lóháton, megeresztett kantárral és megeresztett karikás ostorral üldözött egy lovas alakot. A lovon Hörpike ült. Elgondolta, hogy miért járjon gyalog, mikor annyi ló van a széles Hortobágyon, hát fölkapott egy csikóra és elnyargalt vele. A csikósok üldözték a furcsa lókötet.

— Valakit kergetnek, — mondotta Dörmögő úr, a kezével beárnyékolva a szemét. — Valami lovas nyomában nyargal néhány csikós.

— Talán betyárt üldöznek, — vélte Zebi.

— Az bizony meglehet. Az igaz, hogy szélvész a lova, mert nyomába sem érnek az üldözők. No, ha a hortobágyi ménesből szakította ki a lovát, hát a leggyorsabb lábú csikót választotta.

Az üldözött lovas, akiről tudjuk, hogy Hörpentő volt, mindjobban elhagyta az üldözőit s végre el is tűnt egy nyárfaligetben. Dühödt nyargalással és ostorpattogással törtettek utána a csikósok.

— Elpárolgott az akasztófára való, — mondotta a ténsúr. — Pedig nem ártott volna, ha utólérik, legalább ostorvégre.

— Miért csak ostorvégre? Hiszen attól még elmene-külhet?

— Bajosan. A csikós a karikás ostor végét a nyakába kanyarintja és lerántja a lóról.

— Bácsi, az nagyon kellemetlen lehet.

— Meghiszem. Különösen mikor a csikós a földön hurcol végig és a karikás ostor összeszorítja a gigádat.

A lódobogás közelebbről hallatszott és mindjobban erősödött. Dörmögő úr meg Zebulon azonban úgy elmerültek a beszélgetésbe, hogy nem igen vették észre a közeledő lovasokat.

— No, az cifra dolog lehet, nem szeretnék így szánkázni a Hortobágyon, — borzadozott a bocsné.

— De magam sem! — nevetett a ténsúr. — Már akkor inkább a mármarosai hegyeken csúszom le . . . Mi ez? Hú! Hrrrh!

Az utóbbi hang hörgés volt, mely a ténsúr gigájából tört elő és ugyanolyan hang lebbent ki Zebike szájából is. Az történt ugyanis, hogy a csikósok a karikás ostort a két mackó nyakába kerítették, akár a pányvát és a mi barátaink azt tették, amitől borzadtak: szánkáztak a Hortobágyon. A csikósok magukkal vonszolták a földön. Egy darabig kapálóztak, aztán forogni kezdett velük a világ, lélekzetük elakadt és elvesztették eszméletüket.

Mikor magukhoz tértek, legelőször is azt vették észre, hogy kezük-lábuk össze van kötve. Majd egy dörgő hangot hallottak:

— Hova tettétek a csikót?

Dörmögő úr föltekintett. Három marcona alak állt előtte, az egyik, akinek akkora hegyes bajusza volt, mintha nyársat döftek volna át az orra alatt, ismételte a kérdést:

— Hova tettétek a csikót? Valljátok meg iziben, ha cifra világot nem akartok látni!

— Miféle csikót? — nyögte a ténsúr.

— Csak ne vágj olyan ábrázatot, mintha semmiről se tudnál! — rivallt rája a nyársbajszú. — Ilyen pofát ezer közül is meg lehet ismerni. Mindnyájan láttuk, mikor felugrottál a csikóra és elnyargaltál.

Dörmögő úr felhördült.

— A hasonmásom volt! A hasonmásom utánam jött a Hortobágyra és elkötötte a csikót. Emberek, nem én vittem el a lovat, hanem a hasonmásom, aki folyton a nyomomban jár.

— A másod? — morogta a csikós. — El is kék ám hinni. A ténsúr fektéből félültöbe emelkedett föl. Megcsikorgatta a fogát.

— Hallod-e, te csikós! Először is én neked nem vagyok *te*, hanem neked is tekintetes Dörmögő Dömötör úr. Másodszor is, amit én mondok, azt el *köll* hinni, mert különben . . .

— No, mi lenne, ha nem hiszem el?

Dörmögő úr a meghurkolt mancsaira nézett és sóhajtott. Persze, addig, amíg a kezéről, lábáról le nem veszik a karperecet, nem sokat ér a *mert különben*.

— Hát iszen majd beszélhetünk a pusztai kapitánynál erről, — mondotta a csikós. Megyünk hozzá!

Feloldották a köteléket a tekintetes úr és a bocslában, a mancsukat a lóhoz kötötték s megindultak, maguk előtt hajtva a foglyokat.

Így vonultak végig a pusztán. Mikor a méneshez értek, a legények leszálltak a lóról.

— No, most itt megállunk s itatunk, — mondotta az öreg csikós s rámutatott a mackókra: Ezeket pedig aszekeráljuk a szökés ellen.

Ujra megkötötték a rabok lábát s hanyatt fektették őket a fűre. Aztán a dolgukra mentek. A ténsúr nagyon hánykolódott a kemény fekvőhelyen s egyre zsörtölődött.

— No, már én csak szerencsétlen mackó vagyok! Ki hitte volna csak tegnap is, hogy ma itt fogok heverni, megkötözve, hanyatt, a Hortobágyon!? Hej, felhők, hortobágyi felhők, el ne mondjátok a mármarosi hegyeknek, milyen csúfságban láttatok a mármarosi erdők tekintetes urát!

Most egy hang szólalt meg mögötte.

— Be-e-e! Jól lát-e a két be-e-em! Nem a tekintetes be-e-e... meg a kicsi be-e-e fekszik itt?

A ténsúr hátrapislantott a nekibúsult szemével.

— Ni, Jeremiás gazda! — szólt örömmre gyuladozva. — Hát kend nincs a városban?

— A vegyes be-e-evel utaztam haza be-e-e, — felelt Birka Jeremiás (mert ő volt).

Röstelte megvallani, hogy ő csak gyalogszerrel ballagott haza a Hortobágyra, hát azt mondta, hogy a vegyes vonattal jött. Egyszerre ijedten kiáltott föl:

— Mi ez, be-e-e? Hiszen a kezükön meg a lábukon be-e-e van!

— Bizony be-e-e van azon! — morgott a ténsúr. — A csikósok azt hiszik, hogy lovat loptunk tőlük, pedig mi olyan ártatlanok vagyunk, mint a ma született be-e-e!

— Oh a szegény, jó, tekintetes be-e-e! — bégetett Jeremiás.

— És a szegény jó, kis be-e-e! — sajnálkozott magamagán Zebulon.

— Szerencsére van nálam egy jó éles be-e-e, — szólt Birka gazda.

— Micsoda, Jeremiás barátom?

— Hát ez, ni, be-e-e!

A lajbija zsebéből kivette a bicskáját és elvágta vele a két utas kötelékét.

— No, most aztán ugorjunk a be-e-e-re és szaporán be-e-e . . . mert mingyárt gyűnnek vissza a be-e-ek!

Cifrán beszélt Jeremiás gazda, de a ténsúr és Zebike megértették, hogy a talpukra ugorjanak, aztán meneküljenek, mert jönnek a csikósok. Kétszer se bégették hát maguknak, hanem talpra ugrottak és be-e-e a pusztába!

Gyorsan loholtak. Jeremiás gazda alig tudott lépést tartani velük, pedig ő mutatta az utat.

Messziről elhozta a szél a csikósok lármáját. Alighanem a szökevényeket keresték. Lovak dobogása is hal-

latszott, de ellenkező irányban, tehát elvesztették a nyomukat. Nemsokára elcsöndesedett a puszta, melyre lassan leszállt az est. Az eget ellepték a csillagok, mintha csak valaki millió nagy és apró Szentjános-bogarat hajtott volna ki a sötétkék égi mezőre és azok rajzanának odafönn . . .

Egyszerre nagy bégetés hallatszott. Birka Jeremiás megállt.

— No, Isten segítségével helyben vagyunk, be-e-e. Itt a nyáj. Nem hallja, kedves, tekintetes be-e-e?

— Hogyne hallanám, — felelt nevetve Dörmögő úr. — Iszen akkor is hallanám, ha be-e-edugnám a fülemet.

— Itt letelepedjünk, — mondotta Jeremiás gazda, — tüzet rakjunk és ezennel meghívom a tekintetes be-e-et meg a kis be-e-et egy kis be-e-ere, ha ugyan le nem nézik a szegény be-e-et.

— Mit gondol, Jeremiás gazda? Inkább nagyon megtisztel a szíves meghívásával, — mondotta a ténsúr.

— Mi sohasem vetjük meg azt, amit be-e-e-lehet kebelezni, — kottyantott közbe Zebike, aki bölcsen kitálta, hogy Jeremiás gazda vacsorára hívja meg őket.

Nemsokára asztalnál ült a társaság. Az asztal egy fatönk volt. Közelükben tűz lobogott, mert Jeremiás gazda fölszította a juhászok tüzét, akik az imént szalonnát pirítottak maguknak vacsorára. Most Jeremiás gazda főzött rajta tejbe galuskát vendégei számára.

A juhászok már a karámba terelték a nyáját, maguk is aludni tértek. A bégetés elhalt lassacskán s a puszta elcsöndesedett. Csak olykor hallatszott a magasságból gágogás vagy kurrogás: vadludak vagy darvak szálltak a sötétségben.

— Szép a puszta még éjjel is, — mondotta a tekin-

tetes úr, a csillagos eget nézve, melyet sehol sem fődött el hegy vagy épület.

— Bizony szép a be-e-e, olyan, mint a nyitott be-e-e... de könyörgöm, tessék venni ebből a be-e-e-ből!

A Jeremiás szónoklatának az volt az értelme, hogy: szép bizony a puszta, olyan, mint a nyitott könyv, de könyörgöm, tessék venni ebből a turóból!

Jeremiás gazda ugyanis azalatt, amíg mi az eget bámultuk, gazdagon megterítette kedves vendégei számára az asztalt. Igaz, hogy a vacsora kissé bégető volt: juh-tejbe főtt galuska, juhtúró, juhsajt, vaj, aludtej meg tarhó. (Ez is tejből készül. De csak az alföldi pusztákon ismerik.) Húsétel nem volt az étlapon, no nem is lehet kívánni, hogy Jeremiás a saját testvéreit tálalja föl vendégeinek birkapaprikásnak. Mackóink így is alaposan hozzáfogtak a be-e-e-kebelezéshez.

Vacsora után Jeremiás gazda a két vendégének szalmából ágyat vetett a földre s ökegyelmeik nem is kérték sokáig magukat, hanem végig nyújtóztak a zizegő szalmán. Csakhamarr furrccsa és rrrémes morrraj morrrajlott a Horrrtobágyon! (Ki tudná megmondani, miféle moraj lehetett ez?)

Jeremiás gazda is lehevert és elaludt, pedig, hajh! jó lett volna, ha a mai éjszakát ébren tölti, mert a közelben ólálkodott a bégető népség ösi ellensége, Ordas Peti, a híres betyár.

A zsvány épen a nádiban lappangott, mikor észrevette a Jeremiásék pásztortüzét.

— Még ébren vannak a juhászok! — sóhajtott és a fogát szívta. — Máskor ilyenkor már nem ég a tűzük. Bizonyosan lakomáznak, nekem pedig két napja rozsdásodik a fogam.

Szikrázó szemmel bámult a tűz felé, mert tudta, hogy arra tanyázik a nyáj. Aztán újra morgott.

— Hej, ma már azt hittem, hogy lovat csipek magamnak. Láttam, hogy a csikósok üldöznek egy furcsa lovasat, aki azonban elmenekült üldözői elül. Egyenesen a folyónak nyargalt. A hídon a ló fölágaskodott és a lovasát beledobta a vízbe . . . Alig tudott kievickélni belőle. A csikó aztán ide nyargalt a nádasba és én megtámadtam . . . hajh, úgy orron rugott, hogy azt se tudtam, Ordas Peti vagyok-e vagy Róka Miska? Mire felocsúdtam, a ló már eltűnt. De ni! A pásztortűz már

csak alig pislákol. Már el is alszik. Ma bizonyosan nagyot mulattak a juhászok és nagyot is alszanak rája. Előre Peti, soha jobb alkalom nem volt egy kis birkapecsenye szerzésére!

Félóra mulva nagy bégetés verte föl az alvó pusztát.

— Jaj be-e-e! Itt a borzasztó be-e-e! Jaj, viszi már a szegény be-e-e-t!

Ordas Peti kiragadt a nyájból egy bárányt és el akart illanni vele. Egyszer csak belebotlott egy nagy testbe.

— Terrringette, mirrrgum-morrrgom! — horkantott föl az alvó alak és álmában megragadta Ordas Peti lábát.

Peti kiejtette a szájából a bárányt és beleharapott a lábát fogó kézbe. Irtóztató ordítással ugrott föl a tekintetes úr (mert beléje botlott Peti) és torkon ragadta a zsványt.

— Jaj neked, boldogtalan! — üvöltötte a ténsúr. — Tudod-e, kit haraptál meg?

— Hát te tudod-e, kihez nyúltál? — vicsorgatta fogát a zsvány. Reszkess, mert az én nevem Orrrdas Pétörrr!

— No, akkor te még jobban reszkess, mert az én nevem Dörrrmögő Dömötörrr!

Ezzel fölkapta torkánál fogva a farkast s úgy vágta a földhöz, hogy csakúgy nyekkent. Kétszer-háromszor is a Hortobágy áldott földjéhez puffantotta Ordas Petit, míg végre az valahogy

kimenekedett a mancsából. Villámgyorsan elinalt s miközben a megnyomorított oldalait nyalogatta, elkeseredetten morogta:

— Nekem aztán szerencsém van! Egyszer megyek birkát lopni, akkor is Dörmögő Dömötörbe botlok! Megsüthetem a szerencsém.

A nagy zajra, üvöltözésre, fölébredtek a juhászok is s ugyancsak elbámultak, mikor a farkas helyett a tekintetes urat pillantották meg.

— Csak aludjatok békén tovább, juhászok, — szóló Dörmögő úr. — Itt volt a farkas, de én már elláttam a

baját. Elvettem tőle a bárányt és őt a földhöz nyekken tettem néhányszor. Igaz-e, Jeremiás gazda?

— Bizony, be-e-e! — felelt Jeremiás, aki épen a farkas fogai közül kimentett bárányt gondozta. — Az volt a mi be-e-e-nk, hogy itt volt a tekintetes be-e-e!

A juhászok, megértvén a dolgot, megköszönték a ténsúr szívességét, aztán ismét csönd borult a pusztára. A mackók, birkák és juhászok lefeküdtek, de most már őrt is állítottak, aki vigyázzon az alvókra.

Reggelre Dörmögő úr és Zebulon búcsút vettek Jeremiás gazdától, a juhászoktól és a nyájtól.

Mikor a tekintetes úr visszaérkezett a Bika-szállóba, a szobalány duzzogva fogadta.

— Nagyságos úr, — mondotta, — ha máskor megárvá érkezik haza, ne tessék a csuromvizes ruháját a drága divánra dobálni, hanem akassza ki száradni.

— Én érkeztem haza csuromvizesen? — csudálkozott Dörmögő úr.

— Persze. Olyan lucskos volt, mint az öntött ürge. Még az ágy is csatakos lett, mert azonmód, vizes fehérneműben, hevert benne az éjjel.

— De hiszen én most jövök a hortobágyi pusztáról, odakünn aludtam!

— Az ám! Hát a kapus kit bocsátott be az éjjel és ki távozott el reggel?

— Ki? — ordított magánkívül a ténsúr. — Hát a hasonmásom! A Hortobágyon is miatta hurcoltak meg a csikósok . . . Zebi, ebben a percben utazunk! Meg sem állunk a Vaskapuig! Nem maradok egy percig sem a hasonmásommal egy városban.

Mindjárt útra is készült a ténsúr. Először is fehérneműt váltott, mert a régi meglehetősen összeszakadozott a hortobágyi «szánkázásban». Nagyon morgott, mikor

kinyitotta a nagy ládát és észrevette, hogy valamennyi inge össze van gyűrve, de annak tulajdonította, hogy ő egy éjszaka rajtuk hált. Fehénemű-váltás után bezárta a ládát és a kulcsot a zsebébe dugta. Alig távozott a podgyászos kamrából, besurrant oda Hörpentő bátya s kinyitotta a ládát, melyhez neki is volt kulcsa. Még Egerben csináltatta.

— Most hallottam félfüllel, — morogta, — hogy utazunk. No, hát ülünk bele a mi vasuti kupénkba. Így ni! Most, gyi! Mehetünk!

Magára csattantotta a födelet s nyugodtan várta az indulást, mert tudta, hogy a láda akkor sem nyílik fel, ha nincs bezárva. Ilyen volt a szerkezete. A ruhája már megszáradt. Az olvasó bizonyára sejtí, hogy a lucskos hasonmás Hörpentő bátya volt, akinek szintén kedve szottyant egy kis hortobágyi kirándulásra, de, — amint Ordas Peti magán-morgásából tudjuk, — a csikó a Hortobágy-folyóba vetette. Az öreg szerencsésen kievickélt a vízből, látta, hogy a tekintetes urat meg Zebikét hogyan hurcolják el helyette a csikósok, hát visszakullogott Debreczenbe s elfoglalta a pórul járt kirándulók helyét.

Nemsokára kocsira tették a ládát és Dörmögő úr ott állt a pályaudvar pénztára előtt.

— Merre lehet a Vaskapuhoz utazni? — kérdezte.

— Arad—Temesvár felé, — felelt a pénztáros. Hát hova kívánja a jegyet?

— Hajoljon közelebb uraságod, — súgta a ténsúr.

— Miért?

— Mert nem akarom, hogy *valaki* meghallja, hogy hova utazom! Majd a fülébe súgom.

A pénztáros közelebb hajolt a jeles utashoz, az morgott egy nevet, aztán átvette a jegyet és vígan tartott ki

a perronra. Most már csak megszökik szerencsésen a hasonmása elől!

— Hova utazunk? — kérdezte Zebike.

A tekintetes úr azt felelte, amit Dembinszki honvédgenerális felelt 1849-ben, mikor kérdezték tőle, hogy mi a csataterve:

— Ha a sapkám tudná, hogy mi a tervem, azt is a földhöz csapnám!

Nagyobb hitelesség okáért mindjárt a földhöz is vágta a buksifedőt. Azután a ládát feladatta a vonatra (a mászálóban is csak súgva mondta meg, hogy hova,) és föltelepedett a kocsiba.

... Hol szállt ki, mely város földjére tette Dörmögő barátunk a becses tányértalpát? Pszt, pszt!... Hajoljon közelebb minden kis olvasó, hadd súgom meg, hogy meg ne hallja *valaki*. (Az a valaki, aki különben együtt utazott a tekintetes úrral.)

Arad részesült ezúttal abban a szerencsében, hogy Dörmögő úr és Zebulon öcs a levegőjét szívja. Arad, a legszebb vidéki városok egyike, melyet illik, hogy minden magyar gyerek ismerjen, mert Arad szent hely a magyar nép szemében. Itt végezte ki a zsarnokság 1849 október 6-án a magyar szabadságharc oroszánjait, a tizenhárom honvédtábornokot. Ezért Arad a *vértanúk városa*.

— Pszt, pszt, csak lassan, — súgta Dörmögő úr Zebikének, — hogy észre ne vegyen *valaki*... hátha a vonaton van a hasonmásom!?

A hordároknak is súgva szólt:

— Pszt, pszt, csak lassan vigyék azt a ládát a kocsira! Hátha itt leselkedik *valaki*?

— Hova tetszik szállni? — kérdezte a kocsis, mikor ládástól föltelepedtek a bérkocsira.

— Pszt, pszt . . . Hajoljon közelebb, kocsis . . . Így ni. Melyik a legjobb fogadó?

A kocsis elsorolt néhány jóhírű szállót.

A ténsúr a kocsis fülébe súgta a nevet. A kocsi elrobogott s utasaink elébe tárult Arad. Előbb a Miksautcán mentek, melynek folytatása a gyönyörű Fő-tér. Urak, hölgyek sétáltak a széles, aszfaltos úton és megbámulták a furcsa utasokat. A ténsúr szerette volna odasúgni nekik:

— Pszt, pszt, csak semmi bámulás, urak és hölgyek! Hátha itt kóborol már *valaki!*?

Egyszerre nagy zörgés, recsegés hallatszott. A nagy láda lecsúszott a bakról s lezuhant a kövezetre. A ládából keserves jajszó hallatszott.

— Ügyetlenek! — mérgeződött Hörpike a ládában. — Jaj! Engem ugyan jól fejbe vágott ez az esés! Ebben a városban ugyan jól kezdődik a multság! Vajjon miféle városban vagyok?

A ténsúr is mérges volt, hogy ilyen zajt vert föl a láda esése, segített föltenni a bakra, miközben egyre dünnyögte: Pszt, pszt, ládácskám! Ne zörögj ládácskám! Meghallhatná *valaki!*

Újra megindult a kocsi és megállt egy szép szálló előtt.

— Csak csöndesen vigyék a ládámat: — intette a tekintetes úr a szálló szolgálait, mikor azok a nagy teherrel megindultak az emeletre. — Hátha, hátha! . . .

Óvatosan körülnézett, lehajolt a lépcső korlátján is, meggyőződni arról, hogy nem sompolyog-e mögötte a hasonmás? Ez volt a szerencséje, mert épen mellette zúdult el a láda, mely dübörögve gurult lefelé. Ha ki nem hajlik a korláton, elütötte volna. A szolgák nem bírták el a nagy terhet, elejtették. A dübörgésből mintha megint jajgatás hallatszanék.

— Ügyetlenek! — mérgelődött ismét a ládában Hörpike . . . Megint elejtettek. Jaj! Tíz ütleg érte a kedves fejemet. Ebben a városban jól folytatódik a multság.

Mikor végre fölcipelték a ládát a ténsúr szobájába, a tekintetes úr meglelégedve szólt:

— No, Zebike, az egyszer kijátszottuk a hasonmásomat! Hahaha, most csak megszöktünk elüle! Hogy mérgelődhetik az most Debreczenben!

A ládából ezúttal nem jajgatás, hanem fojtott nevetés hallatszott.

— Hallottál valamit? — kérdezte meghökkenve a ténsúr Zebitől.

— Nem én, semmit, — felelt a bocs.

Dörmögő Dömötörnek, mint efféle jóra való mackónak, ez volt az első indítványa:

— Gyerünk Zebike, nézzük meg az aradi vértanuszobrot. Első a kegyelet!

Zebikének pedig, mint afféle haszontalan bocsnak, ez volt a válasza az indítványra:

— Ugy van, bácsi, első a kegyelet, de a legelső az ebéd.

— Zebikének igaza van, — hallatszott egy siri hang.

— Mi volt ez? — suttogta a tekintetes úr. — Hallottad?

— Hallottam. Valami okos hang azt mondotta, hogy igazam van.

— Csak nem a hasonmásom? — ijedezett a ténsúr. — Keressük meg, hátha itt van a szobában?

Kikutattak minden zugot. Az ágyak alá másztak, a szekrény alá pislogtak, de senkit sem találtak.

— Alighanem a gyomrunk szavát hallottuk, hahaha, — nevetett megvigasztalódottan a ténsúr. — De haszontalan beszél ő kelme, minden gyerek igazat fog nekem adni, mikor azt mondom: első a szobor, második a gyomor.

Zebikének ez volt a véleménye:

— Ha első a szobor, — szegény gyomor, — nagyon szomor.

— Hohó, ez rossz rím, hiányzik az ú a szomorúból, hahaha, — kiáltott nevetve a ténsúr.

— Hahaha! — hangzott valami láthatatlan szájból jövő kacaj.

Egyszerre hasalt a földre a ténsúr és Zebike, egyszerre néztek az ágy alá, asztal alá, mosdó alá, de akár-hogy csúsztak, másztak szögletből szögletbe, nem találták meg a kacaj gazdáját.

— A visszhang lehetett, visszhang van a szobában, — mondotta végre a ténsúr. — Gyerünk a szoborhoz.

A vértanuk gyönyörű szobra a Szabadságtéren van. Hatalmas kőoszlopon fenséges női alak áll: ez Hungária, vagyis Magyarország. Fejét szomorúan meghajtja: gyá-

A nagy láda lecsúszott a bakról.

szolja legjobb fiait, a tizenhárom hős tábornokot, akiket a város határában kivégeztek. A tábornokok képét is látni lehet a szobron.

A tekintetes úr levette kalapját a szobor előtt. Zebibe követte a példáját. Így adták meg a tiszteletet azoknak a hősöknek, akik minden igaz ember tiszteletét kivívták.

Aztán ebédelni mentek egy vendéglőbe, majd megnézték a várost, melynek szép utcái, házai és üzletei

nagyon megnyerték úri tetszésüket. Hanem, amíg ők sétálnak, nézzünk mi vissza a fogadóba. Mi történik ott?

Hörpentő bátya kidugta a fejét a ládából.

— Tiszta a levegő, — morogta s kimászott a szűk lakásából. — Hehehe, hogy keresett mindenfelé ő tekintetessége meg ő bocssága! Hahaha, én vagyok az ő gyomruk, én vagyok a visszhang! Csak azt szeretném tudni, miféle városban vagyok?

Csöngetett. Benyitott a szolga, aki véletlenül tót

legény volt s tótosan beszélt. Arad ugyan magyar város; de a szomszéd Békés- és Csanádmegyében sok tótnyelvű ember lakik, azok közül való volt a szolgállegény.

— Hát már vissza tecet gyüni? Iszen csag mozt mente el? — kérdezte a legény.

— Persze, visszagyöttem, — felelt a bátya, akinek eszébe jutott, hogy a legény Dörmögő úrnak nézi őt. — Mondja csak meg nekem, barátocskám, hol ülök én most?

— Szíkben, — felelt a legény.

— Tudom, hogy székben ülök. De miféle városban?

— Az Orodon.

Azt akarta mondani a legény, hogy *Aradon*, de tótosan ejtette ki a város nevét. Hörpentő csudálkozott:

— Az orromon ülök?

— Nem az oromon, hanem az Orodon.

A bátya fölfortyant. Ezt kiáltotta:

— Hallod-e? ha nem hagyod békében az orromat, megütöm ám az orrodot!

A legény elmosolyodott.

— Süket a szeginy, nem irti magyar beszidet, — mondotta. — No, majd hangosabban beszílek neki fülibe. (Ezzel a bátya fülébe ordította:) Nem orod, (ezzel a bátya orrához bökött az ujjával) hanem: Orod! (Ezzel kimutató az ablakon) Irted?

— Most már értem, — felelt Hörpentő. — Hogyne érteném.

Eszébe jutott valami, ami nagy jó kedvre derítette.

— Ez a legény azt hiszi, hogy rosszul hallok, — gondolta magában. — Ha én most elhítem mindenkivel a fogadóban, hogy süket vagyok, a tekintetes úrról is azt fogják hinni, hogy nagyot hall, mert hiszen bennünket mindig összetévesztenek. Tyűh, de kitűnő tréfa

lesz, mikor mindenki ordítani fog Dörmögő úr fülébe! Meg fog pukkadni mérgében.

Amint a szobából kilépett a folyosóra, megkérdezte a szobalánytól:

— Hol lehet itt ebédelni?

— Az étteremben.

A bátya tölcsért csinált a kezéből a füléhez:

— Nem jól hallottam. Tudja, kicsit lusta a fülem, hehehe... Kiáltsa csak jó hangosan bele.

— Az ét-te-rem-ben! — kiáltotta a szobalány a bátya fülecskéjébe.

— A jégveremben?

— Dehogy! Az étteremben! — kiáltotta torkaszakadtából a szobalány.

— Hehe, ez épen így fog visítani a tekintetes úr fülébe is! — gondolta magában elégülten a rosszmájú bátya.

Az étteremben három pincér rekedtté ordította magát, amíg a nagyot halló vendég megértette, hogy mi van ebédre. A kapustól, mikor távozott a szállóból, megkérdezte, hogy mi látnivaló van Arad városában. A kapus

is öt percig kiabált a rosszfülű úr hallókájába, a míg megértették egymást. Hörpike azután kísértelt az utcára. Épen katonák vonultak dobszóval rajta.

— Hova mennek ezek? — kérdezte a bátya egy gyerektől, aki mellette állt.

— A várba.

— Aztán miért verik a dobot?

— Hogy egyszerre lépjenek. Ilyenkor a katonáknak együtt kell lépniök s akármi történik, nem szabad elmaradniok a sorból.

Hörpikének nagy kedve kerekedett kipróbálni, igaz-e az? Épen akkor ment arra az utolsó sor, hát ő kelme, vásott suhanc módjára, csúfondáros arcot vágott a vitézek felé. A katonák csakugyan nem léptek ki a sorból, hogy megfenyítsék a csúfolódót, csak az egyik rázta feléje az öklét. Mintha ezt mondaná: No, megállj, találkozunk még!

Hörpikének nagyon tetszett a csínye. Örült neki, hogy így megbosszantotta a katonákat, mert az ő hamis zúzaja megkivánta a bosszantást.

Kár, hogy Dörmögő barátunk már ekkorra Újarad felé vette útját. Most kitünő alkalma lett volna a tisztelt és nevetlen hasonmást végigdöngetnie. De hát nem volt jelen a tekintetes úr, ami nagy bajt hozott a fejére. Vegyétek elő, gyerekek, a zsebkendőt, hogy legyen mibe potyogtatni a könnyeiteket, mert szomorú dolog fog történni Dörmögő úrral.

Hát, mondom, a tekintetes úr Zebikével átsétált a Maros hídján, amely folyó Arad mellett hömpölyög. Meglátogatta a vértanuk sírját, mely a Maros tulsó oldalán van s megtekintette az aradi várat is, melyet 1849-ben elfoglalt az osztráktól vitéz Vécsey gróf honvédgenerális. Hej, meleg napok, jobban mondva meleg hónapok voltak azok! Mert hónapokig folyt az ostrom. Az osztrákok

dühükben összebombázták Arad városát, de bombák dörgésén, ágyúk füstjén, lángok lobogásán át diadallal repült föl a honvédek zászlaja Arad bástyáira.

Amint a tekintetes úr nézegetné a vár falait, egyszerre nagy lárma támadt. Mindenfelül ezt kiabálták:

— Itt van a gazember! Itt van a csúfalkodó! Fogjuk meg, verjük el!

Harminc-negyven katona rohant a ténsúr felé, aki nem tudta megérteni, miért akarják őt megfogni és el-

verni az aradi katonák. Mi azonban úgy-e, értjük? Azok a katonák, akiket az imént Arad város főterén láttunk, megérkeztek a várban levő kaszárnyájukba, most már nem voltak szolgálatban s elindultak, hogy megkeressék azt a kópét, aki velük ingerkedni merészkedett. Hát egyszerre csak mit látnak? Épen szemben cammog velük a csúfalkodó. Az áldozat egyenesen az oroszlán torkába sétált... Persze, a katonák is összetévesztették Dörmögő urat Hörpentő bátyával.

Rejtsétek el, gyerekek arcotokat, hogy ne lássátok, ami most történt! Nem akarok túlozni, de merem mon-

dani, hogy olyan verést talán az osztrák sem kapott Aradon, mint Dörmögő úr és Zebike. A ténsúr azt hitte, hogy talán osztráknak nézik őt, miért is nagyon tiltakozott:

— Emberek, katonák, vitéz urak, maguk tévednek! Én nem vagyok osztrák!... De dob sem vagyok, hogy üssenek!... De kötél sem vagyok, hogy rángassanak! Pipadohány sem vagyok, hogy szúrkáljanak!

— Gazfickó vagy! Nesze a számárfülért! Nesze, hogy kedved ne szottyanjon megint katonát csúfolni!

... Miféle két alak kullog a Maros hídjá felé? Miért tapogatja mind a kettő az oldalát? Miért sóhajtozik a nagyobbik akkorákat, mint a vihar, a kisebbik, akár a szél?

— Te Zebi, — szól a nagyobbik, — hány aradi vértanú van?

— Tizenhárom.

— Eggyel több: tizennégy.

— Melyik a tizennegyedik?

— Az én vagyok, — mondja nyögve Dörmögő Dömötör úr.

— Én pedig a tizenötödik vagyok, — rebegette Zebike.

Tudjuk, miféle vértanúság volt az, amit a mi szegény barátaink szenvedtek. Száz sajtó folt és seb beszélt erről s ez a sok tanú mind a testükön volt. A tizennegyedik aradi vértanú fogát csikorgatta:

— A hasonmásomnak köszönhetem ezt is. Ő csúfolta a katonákat. Hát mégis kiszimatolta, hogy hova utazom s utánam jött. Hol a zsebkendőm? Hadd kössek még egy csomót rája.

A zsebkendőn már tizenöt csomó volt. Dörmögő úr, ugyanis, valahányszor a hasonmás csínyét követett el a rovására, csomót kötött egyik zsebkendőjére, hogy a leszámolásakor el ne felejtse. Most kötötte a tizenhato-

dik csomót. Nem is volt egyéb a zsebkendő csupa csomónál.

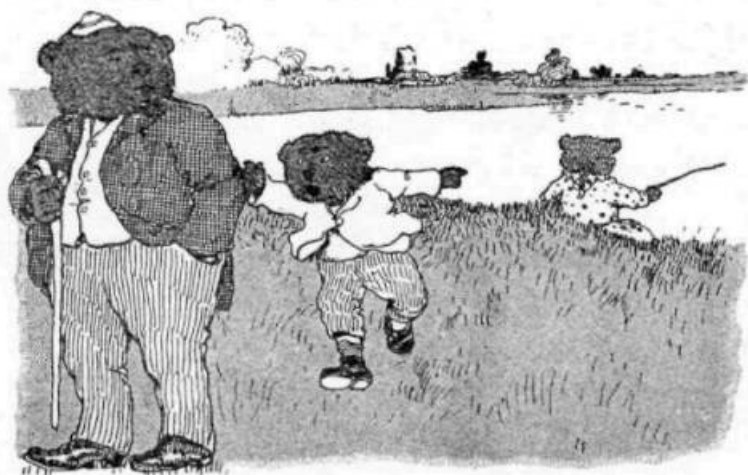
Már áthaladtak a Maros hídján, mikor Zebike suttogva megszólalt:

— Bácsi! Csitt, csönd . . . ott a hasonmás!

A ténsúr úgy összerándult, mintha villámütés érte volna.

— Hol, hol?

— Ott ül, ni, a parton!

A Maros partján csakugyan egy diszkoponyát lehetett látni. Nyilvánvaló, hogy mackófej volt. Az alak háttal ült feléjük s a lábát lelógázta a meredek parton.

— Ütött a bosszú órája! — suttogta a tekintetes úr és a parton ülő mackó mögé sompolygott. Hirtelen valón ragadta és fölkapta a levegőbe.

— Dömötör bácsi, ne szorítsa úgy a torkomat . . . mert harapok! — hallatszott egy vékony hang.

A tekintetes úr maga felé fordította a levegőbe emelt alakot és karjai lehanyatlottak. Foglya lepottyant a földre.

— Iszen ez Pimpike! Ez nem lehet a hasonmásom. Hogy kerülsz te Aradra?

— Vonaton.

— Kivel jöttél?

— Prüsszentő néivel.

— Hol van Prüsszentő néni?

— Hogy hol? Elvesztettem az úton.

— Te vesztetted el Prüsszentő nénit? Te selyma! Bizonyosan ő vesztett el téged, vagyis megszóktél tőle. Rossz fát tettél a tűzre, ő haza akart vinni apádhoz, te pedig jobbnak láttad megugrani s most itt kószálsz Aradon, nincs se ételed, se szállásod. Mi? Hallgatsz? No, hát gyere velünk, ellehetsz az én szobámban.

Mikor a Pimpikével megszaporodott társaság a fogadóba ért, a kapus odament a tekintetes úrhoz, a füléhez hajolt és harsány hangon ezt kiáltotta bele:

— Hogy tetszett Arad városa?

Dörmögő úr hátrahökölt és álmélkodva kérdezte:

— Megbolondult, kapus barátom? Miért kiabál úgy a fülembe? Nem vagyok én süket!

Most a kapuson volt a csudálkozás sora?

— Nem süket? Hiszen alig két órája maga mondta.

— Mondta a hóhér! — mérgelődött a ténsúr és a lépcsőnek tartott. Ott a tót háziszolga vigyorgott rája és ezt ordította a fülébe:

— No, van-e sok szípet az Orodon?

— Elpusztulj innen, mert mindjárt csúnyát lát az orrod! — bömbölt vissza a ténsúr.

A folyosón a szobalány tölcserít csinált a két kezéből, azon át visitott a tekintetes úr fülébe:

— Megtalálta az éttermet?

Dörmögő úr mérgesen végignézte a kiabálót és hátat fordított neki. Benyitott a bocsokkal a szobájába.

— Ezek mind azt hiszik, hogy süket vagyok! — dühöngött Dörmögő úr. Bizonyos, hogy a hasonmásom hitette el velük, csakhogy engem bosszantson.

Csöngetett a pincérre. A borfiú sietett be a szobába, ráugrott egy székre, mely a tekintetes úr mellett állott s torkaszakadtából kiabált ennek a fülébe:

— Mit tetszik pa-ran-csol-ni??

— Ezt ni! — felelt a ténsúr és pofonütötte a fiút. Aztán kivett a tárcájából egy tizkoronásat s odaadta a pityergő kis pincérnek: Itt a pofon ára. Ne bögj! Tudd meg, hogy én nem vagyok süket.

— Nem? — kérdezte szepegve a fiú. — Hiszen ma délben, az étteremben, mindnyájan berekedtünk, — annyit kellett a fülébe kiabálnunk.

— Én nem is ebédeltem az éttermetekben. Én más-hol ebédeltem. Mindnyájan a bolondját járjátok! Látni sem akarlak benneteket . . . amíg vacsorát nem hoztok. Egy, kettőre itt legyen hármunknak az étel, ital!

A gonosz Hörpentő bátya, aki minden gyerek harag-jának a terhét viseli a vállain, vígan kummogott ezalatt a nagy ládában. Én nem értem, hogy tud egy mackó, akit minden gyerek megvet a gonoszságaiért, olyan jó-kedvűen süstörögni magában, meg olyan nyugodtan aludni!? Mert csakhamar elszunnyadt ökelme a szűk ágyában, miután előbb jól bevacsorázott. Persze, a Dör-mögő úr költségén. No, de legalább nyugodtan vacsoráz-hatott a tekintetes úr is a két boccsal.

Reggel a bátya korán kelt. Aludt még az egész mackó-társaság s így észrevétlenül kisompolyoghatott. Beült a kávéházba, megivott három pohár kávé, megevett tíz kiflit, aztán elment sétálni s azon törte a fejét, hogy ma mivel tréfálja meg a tekintetes urat.

Hát egyszerre szinte a földbe gyökerezett a lába. Egy kocsi robogott nagy gyorsan az utcán, rajta ült Dör-mögő úr a két boccsal s a nagy láda a kocsis mellett magaslott. Ő látta a kocsinülőket, de azok nem láthat-

ták őt, mert egy szekrényt vittek épen arra, mely elfödte.

— Milliom darázs! — kiáltott fel a bátya. — Ezek engem becsaptak! Ezek megszöktek! Ezek tudtomon kívül elutaznak. Viszik a kupémat is!

Nosza, megszeppent a rosszmájú bátya. Mit csinál ő egyetlen fillér nélkül Arad városában? Hohó, így nem alkuszunk tekintetes úr!

A bátya a kocsi után iramodott, de mire kiért a pályaudvarba, a tekintetes urat már nem látta sem a váróteremben, sem a perronon. Már fölszállt a bocsokkal a vonatra.

— Föladták-e már a kupémat? — kérdezte lihegve a vasuti málhahordóktól.

— A kupéját? Hova adtuk volna?

— A vonatra.

— Megbolondult az úr? Hogyan adtuk volna föl a kupét a vonatra?

— Hát a ládámat . . . az az én kupém.

— Minden ládát feladtunk már. Aztán jól teszi az úr, ha mielőbb maga is felszáll a vonatra, mert az mindjárt úgy elszalad, mint az esze.

Hörpöntő tanácstalanul állt helyén. Mit tegyen? A málhás kocsit lezárták, pénze nincs, hogy jegyet váltson, és már felhangzott a kapus kiáltása:

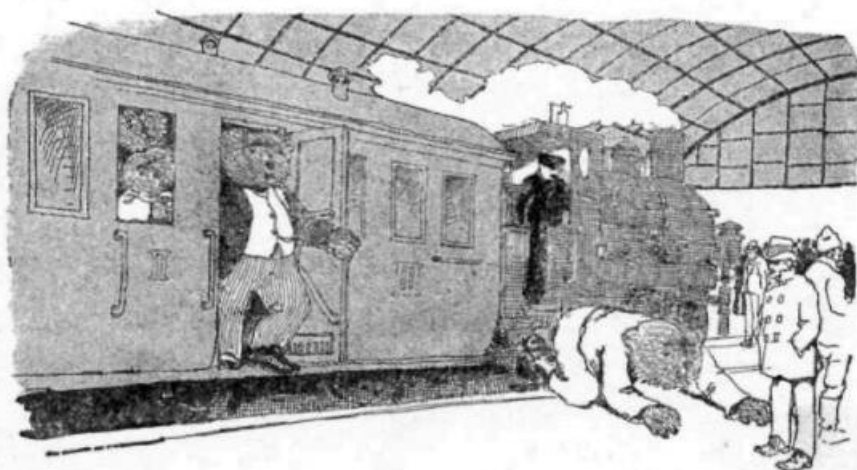
— Újarad, Vinga, Szentandrás, Temesvár-Józsefváros . . . beszállni!

Hirtelen eszébe jutott Hörpikének, hogy egy utas Bécsből Sopronba a mozdony alatt utazott. A mozdony alá bújt, ott jól megkapaszkodott, még csak nem is fázott meg, mert hiszen fütik a kazánt. Nem utazhatnék-e ő is így?

Kisomfordált a perronra, egy alkalmas pillanatban a mozdony alá mászott s megkapaszkodott benne. Kényelmetlen hely volt, de hát ingyenhely volt. És ez a fő.

A vonat megindult. A bátya csak most ijedt meg vállalkozásától s minden pillanatban várta, hogy a vonat palacsintává lapítja. Úgy odasimult a géphez, mintha csak rája mázolták volna. Füle zúgott a rettentő dübörgéstől, szeme káprázott, tagjai megmerevedtek s minduntalan dühbe gurult, ha arra gondolt, hogy milyen kényelmesen terpeszkedik a tekintetes úr most a puha bársony divánon . . .

— Ki hitte volna, hogy így rászedi a szegény gyanútlan, kedves utitársát, aki annyi mulatságot szerzett neki! — morogta.

A vonat dübörgött, dübörgött . . . Néha megállt egy állomáson s ilyenkor kissé kinyújtózkodott az ingyen-utas. Végre fölhangzott a megváltó kiáltás.

— Temesvár!

Ez volt a végállomás. A bátya kimászott a mozdony alul és savanyú arccal látta, mint száll le a tekintetes úr frissen, jókedvűen a vonatról. Neki mintha össze lenne törve keze, lába, minden porcikája.

Temesvár gyönyörű, nagy város. Három nagy része van: a Belváros, melyet nemrég még sánc vett körül, mert tulajdonképpen ez volt a vár. Ezt védelmezte a török

ellen a hős Losonczy István és ezt ostromolta az 1848—1849-iki szabadságharcban a magyar honvédsereg, mert Temesvár osztrák kézben volt. A falakat jórészt lebontották.

A Belváros egyenes utcáival, szép, nagy házaival és fényes üzleteivel Budapesthez hasonlít. A másik városrész, a Józsefváros is szép, különösen a Hunyadi-útja és a Kossuth-utcája, míg a Gyárváros a legnépesebb, mert ott sok a gyár és a munkás. Valamikor *kis Bécsnek* hívták Temesvárt, mert teljesen német volt a lakossága; most már szépen magyarosodik s megérdemli a *kis Budapest* nevet.

A Belváros egyik legnagyobb tere a Jenő-tér. Ezt nagy épületek környezik s van közepén egy szobor, melyet az osztrákok emeltek annak örömére, hogy a honvédek nem tudták elfoglalni a várat. Hja, ilyen szobor is van Magyarországon . . .

Ezen a Jenő-téren sétált, Dörmögőék megérkezése után egy-két órával, egy különös úriasszony. Divatos kalap volt a fején, napernyő a kezében s ami legfurcsább, — szoknyanadrágban feszelgett. Valami szépnek nem mondhatom a hölgyet, mert nagyon szőrös az ábrázata és túlságosan nagy a foga. De ami legeslegfurcsább a dologban, az, hogy ebben a szoknyanadrágos úriasszonyban — Hörpikére ismerünk. Hörpentő bátya volt és nem más. Gondolhatjátok, hogy ilyen uriasszony nem minden bokorban terem.

Kiváncsiak vagytok, persze, hogyan került Hörpentő a női ruhához, különösen pedig ilyen furcsa női ruhához és miért vette magára?

Úgy történt, hogy a bátya hamarosan kiszimatolta, hova, melyik fogadóba szállt Dörmögő úr és föllopózott a lépcsőn.

A folyosón Hörpentő találomra be akart nyitni egy szobába.

— A nagyságos úrnak nem ez a szobája, — szólt rá a fogadó szobaleánya. — A nagyságos úr szobája a 14-es.

(Látnivaló, hogy a temesvári szobaleány is összetévesztette a bátyát Dörmögő úrral.)

— Hát ez kinek a szobája? — kérdezte Hörpentő.

— Ez egy budapesti divatárusnőé, aki női ruhát,

kalapot hozott Temesvárra, hogy eladja. Képzelve, — nevetett a szobaleány — még nadrágszoknyát is hozott.

— Nadrágszoknyát?

— Igen. Olyan szoknyát, ami nadrág is. Persze, nem tudta eladni, mert az uriasszonyok nem merik fölvenni. Kifütyülik azt, aki nadrágszoknyában megy az utcára.

Alig távozott a szobaleány, megnyílt a 14-es szoba ajtaja és Pimpike lépett ki rajta. A bátya, szerencséjére, háttal állt hozzá s nem ismerte meg a bocs. Nagyot sikított és e szavakkal rohant vissza a szobába:

— Dörmögő bácsi, a hasonmása . . . itt a hasonmása!

Nosza, megszeppent a bátya. Annyi ideje nem volt, hogy a lépcsőn meneküljön, hát hirtelen beugrott a budapesti divatárusnő szobájába s magára zárta az ajtót. A következő pillanatban bomba gyanánt robbant ki a folyosóra Dörmögő úr.

— Hol a hasonmásom? Hol van? Hadd eszem meg salátával és ecetes tormával!

Hát annak híre sem volt a folyosón.

— Itt kell lennie valahol, — mormogta bosszút lihegve a ténsúr. — A lépcsőn nem szökhetett meg, mert megláttuk volna. Itt kell lennie valamelyik szobában. Csöngessük ide a pincért s járjuk be a szobákat.

A tekintetes úr e szavaira Hörpentő ugyancsak nézegette az ágy alját, szekrényt, hogy hova rejtőzzék. De egyszerre jobb ötlete támadt a buvócskánál. A fogason lógott egy öltözet női ruha, még pedig szoknyanadrágos ruha, az ágyon női kalap, napernyő. — Nosza, gyorsan magára kapta, a saját gúnyája fölébe, a női ruhát, fejébe nyomta a nagy női kalapot, kezébe vette a napernyőt, a kalapot lehúzta az orrára, úgy, hogy alig látszott valami az arcából, kinyitotta az ajtót és tipegő, kényes lépéssel ellejtett — a tekintetes úr mellett, aki azt hitte, hogy egy cifra uriasszony lépked végig a folyosón s le a lépcsőn.

Hát így került bátya a Jenő-térre. Kacagva fogta körül egy csomó inas.

— Nagysága, elmult már a farsang, miért jár maszkarában? — kérdezték.

— Kérem, ez a legújabb párisi divat, — felelt vékony hangon a bátya. — Ilyent visel Párisban a többi grófné is.

— Szép grófné maga! Iszen magának szakálla van, bajusza van . . . maga nem is úriasszony, maga rászéd minket! Dobáljuk meg!

Igy kiabált a tömeg. Néhány kő hozzá is koppant a bátya kacér kalapjához, mire ökelme futásnak eredt. Lelkendezve ért a szállóba és fölrohant a lépcsőn.

— Lássuk a nadrágszoknyást! Gyere le nadrágszoknya! — kiabáltak utána.

Nemsokára kilépett a szálló kapuján Dörmögő Dömötör úr.

— Itt a szoknyanadrágos grófné! — kiáltotta nagy vígan a tömeg és egy csomó göröngy meg kavics zúdult a tekintetes úr fejéhez. Őkegyelme ordított, hogy ő nem szoknya, nem grófné. Belátták a dobálózók is, hogy tévedtek. Dörmögő úr rázta a fejét:

— Mégis csak itt van a hasonmásom! Pimpike jól látta... és az orrom is jól érzi. Mert az a kő neki szólt.

Roszkedvűen járta be Temesvárt a ténsúr s bár

nagyon tetszett neki a *kis Budapest*, elhatározta, hogy reggel elutazik. Éjszaka Pimpike arra ébredt föl, hogy egy úri nő a fülét rángatja, miközben nagyon sziszeg és prüsszög:

— Prsz, prsz . . . megvagy imposztor! Prsz, prsz, tüstént gyere vissza az iskolába!

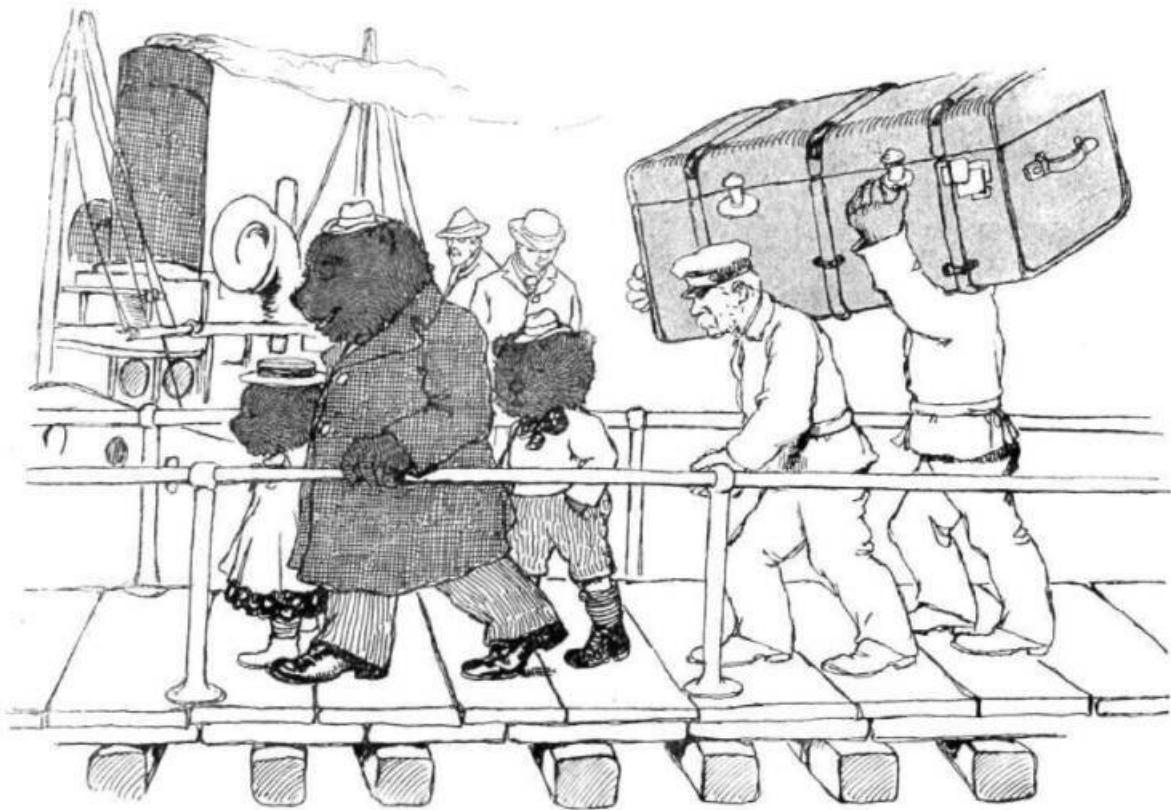
— Prüsszentő néni! — sikított Pimpike iszonyú rémülettel. A sikításra fölébredt Zebulonka. A néni annak az üstökébe markolt.

— Prsz, prsz . . . te is itt vagy, jó madár? Prsz, prsz . . . gyere csak te is velem! . . . Iskolába veled is!

Az *iskola* szóra úgy ugrott ki az ágyból Zebike, mintha egy oroszlán akarná bekapni. Kimenekült az erkélyre. Pimpike utána. Letépték a függöny kötelét, az erkély rácsára kötötték és leereszkedtek a földre. Ott kuporgott a két jeles tanuló a kövezeten reggelig, nehogy az iskolába hurcolja a rettenetes Prüsszentő néni. A náthás néni pedig, aki nem volt más, mint a női ruhába öltözött Hörpentő báátya, szépen belefeküdt a Zebike ágyába, hozzátolván a Pimpike divánját s így szunnyadt a puha fekvőhelyen, egy lépésnyire a gyanutlanul hordtyogó Dörmögő úrtól.

Reggelre a bátya visszabújt ládájába és nagy volt a tekintetes úr csudálkozása, mikor a bocsok ágát üresen lelte. Még jobban bámult, mikor meglátta őket az erkély alatt. Mikor megértette, mi történt az éjjel: mindjárt gondolta, ki adta ki magát Prüsszentő néninek és mézes kaláccsal se lehetett tovább Temesvárott tartani. Báziásra utazott és hajóra szállt, hogy a Dunán folytassa az utat a Vaskapu felé. Hajh, de a társasággal utazott a nagy láda is.

Báziás, ahol Dörmögő úr hajóra szállt, az Alduna mellett fekszik, vagyis a Dunának ama része mellett, mely Magyarország alsó, déli határán folyik. Itt a Dunának

Hajóra szállt, hogy a Dunán folytassa az utat.

már csak a balpartja Magyarország, a jobbparton Szerbország terül el.

— Adj' Isten szerencsés jó napot! — köszöntött be Dörmögő úr a hajóba. — Messze van-e innen a Vaskapu?

— Még vagy tizenhat mértföldre, — felelt egy matróz.

— Mikorra érünk oda?

— Legyen nyugodt az úr. Odaérünk, mielőtt bees-teledik.

— Jó is lesz sietni, — dörmögte a ténsúr — mert nem szeretnék kapupénzt fizetni.

Azt hitte a jámbor, hogy a Vaskapu olyan, mint a budapesti házak kapuja és tíz óra után kapupénzt kell a házmesternek fizetni, amiért kinyitja.

— Pedig itt is tíz fillér a kapupénz, — mondotta tréfásan a matróz, aki mindjárt látta, miféle földrajz-tudóssal van dolga.

A ténsúr meglegegedten nézett szét a hajón és a tájékon.

— No, igazán nagyon kellemes hely az ilyen nagy hajó — mondotta. — Ezen öröm lesz utazni. S micsoda lebegő!

— Talán levegő, bácsi! — szólt közbe Zebulonka.

— Fogd be a lebegő-rontót! — rivallt rája a ténsúr. — Azért is lebegő! Micsoda lebegő!

— Gyalázatos lebegő! — hallatszott most tompán egy hang.

— Te szóltál megint, Zebi? — fordult meg a hangra hirtelen a ténsúr.

— Egy mukkot sem pottyantottam ki a számból, — bizonykodott a bocs és ezt Pimpi is megerősítette.

— Talán csengett a fülem, — gondolta Dörmögő úr. (Pedig dehogy csengett. Hörpentő bátya találta olyan rossznak a ládában a levegőt.)

A kerekek el kezdtek zakatolni s a hajó megindult. A bocsok ijedten fogóztak a korlátba, mert azt hitték, hogy most mindjárt úgy el kezd rázni őket a hajó, mint a vonat. Még a ténsúr is leült egy székre. De a hajó még csak meg sem ingott, úgy lehetett azon állni és járkálni, akár a városi utcán.

— Nagyszerű! — lelkesedett a ténsúr. — Ezen a hajón táncolni is lehetne. És micsoda lebegő! Bocsok, akármi legyenek, ha nem pörkölt szagú ez a lebegő!

— Persze, mert ma pörkölt lesz ebédre, — szólt a matróz, aki éppen arra ment.

— Ebéd, pörkölt? — fogta körül csámcsogva a tisztelt társaság a matrózt.

(— Ebéd? Pörkölt? — sóhajtotta a nagy láda.)

— Hol főzik azt az ebédet? — kérdezte a ténsúr.

— A konyhában.

— Es kinek főzik ott az ebédet?

— Annak, akinek pénze van.

(— Oh, jaj! — jajdult föl a nagy láda. A nagy ládában valaki az üres zsebét tapogatta.)

— És mikor találják azt az ebédet?

— Tizenkét órakor.

— Addig gyertek, bocsok, a fődélzetre, — szólt a ténsúr. — Megnézzük a szép vidéket. Micsoda vidék! Micsoda lebegő!

Fölmentek a fődélzetre. Bizony szép látvány kezdett kibontakozni a szemük előtt. A két parton hegyek emelkedtek, melyeken oly sűrű volt az erdő, mintha csupa nagy bolyhos, zöld gallér lenne rájuk akasztva.

— Tetszik képes levelezőlap? — kérdezte egy picér.

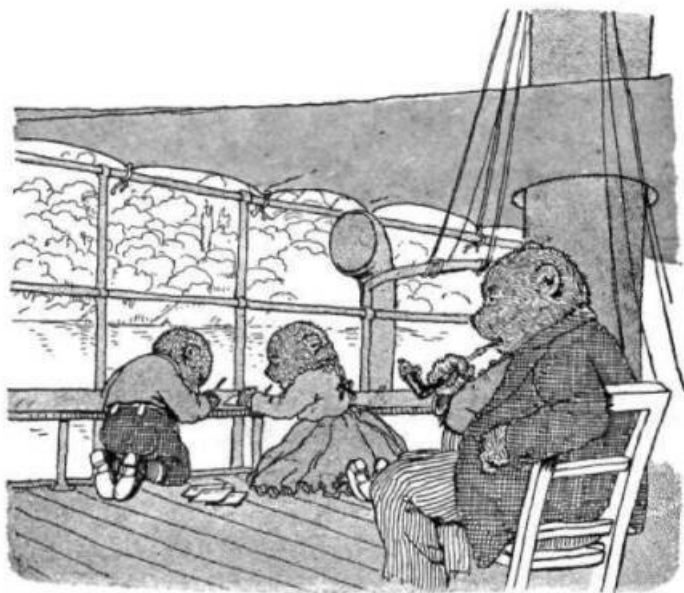
— Milyen kép van rajtuk?

— Ennek a vidéknek a legszebb pontjai vannak rajtuk. A legközelebbi állomáson kiadjuk a postának a leveleket. Hát tetszik?

— Hogyne, — mondotta a ténsúr. — Adjon vagy egy tucatot. Az én öcsém meg húgom nagyon szeretnek írni. Majd ők teleirkantják a képes lapokat.

Az öcs meg a hóg savanyú arcot vágott erre a dicséretre, mert tudjuk, hogy az írás, meg ők, örök haragban voltak egymással.

— Én inkább a vidéket nézem, — ódzkódott Zebike.

— Majd nézheted a vidéket is. Csak térdeljtek oda a pad mellé s irjatok. Ad a pincér barátom tollat is, meg tintát is. Én majd addig pipára gyújtok s élvezem a friss dunai szellőt. Micsoda lebegő!

A bocskok hozzáfogtak az íráshoz. Mondhatom, hogy olyan nyögést, sóhajtozást sohasem hallott még a Duna, mint most, miközben a két bocsk a tollszárat rágták.

— Hát az miféle furcsa zászló? Az a piros-kék-fehér? — kérdezte a ténsúr a matróztól, miközben a hajó kikötött a jobbparton.

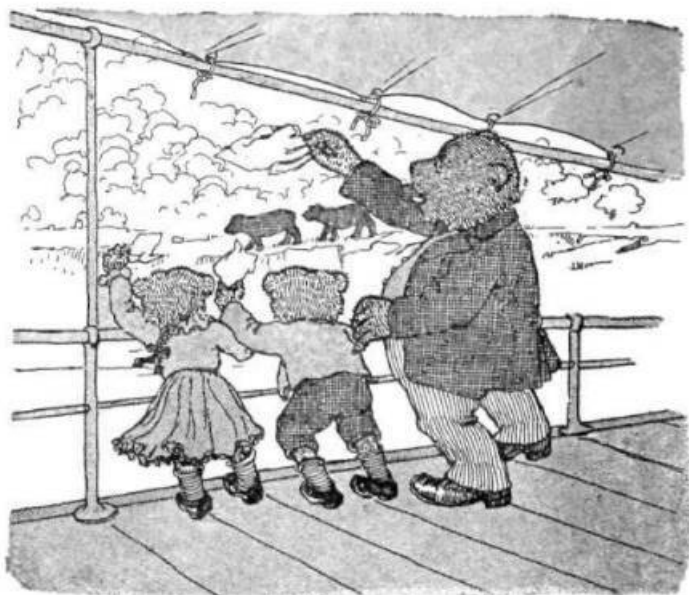
— Az a szerb zászló. Ez a helység itt, ahol megáll-

tunk, Gradistye szerb község. Híres disznókereskedő hely. Micsoda kövér kocák rőfögnek itt!

— Nem hiszem, hogy kövérebbek legyenek Zebike és Pimpike malacainál, — nevetett a ténsúr, a képes lapokra pillantva.

— Már azoknál nem, — mosolygott a matróz.

A hajó tovább indult. Ó-Moldova városkától sziklába vágott gyönyörű út húzódik el a magyar parton. Ez a

híres *Széchenyi-út*, melyet a nagy Széchenyi István gróf buzdítására építettek. Moldovától Orsováig ugyanis a sziklás hegyoldal oly meredeken dől a Dunára, hogy a partot csak csónakon lehetett megközelíteni. Most aztán ott a hatalmas út a Duna partján, hirdetvén Széchenyi dicsőségét, a magyar nemzet áldozatkészségét és építőjének, Vásárhelyi mérnöknek, lángeszét.

Dörmögő úr egyszerre nagyot bömbölt:

— Szervusztok atyafiak! Hova, hova?

Az erdőből ugyanis két mackó bukkant elő és le-

cammogott a Széchenyi-útra. Ott ballagtak tovább, mintha csak nekik építette volna a nagy Széchenyi.

— Jó napot, bácsi, néni! — ordítottak a bocsok is, kendőjüket lobogtatva.

A medvepár meghallotta a rokon hangokat és barátságosan bólintgatott fejével a hajó felé. Aztán egyszerre fülelni kezdtek és hirtelen eltűntek a fejük fölött levő vadonban.

— Hehe, — nevetett a ténsúr — alighanem vadászt szimatolnak. Ilyenkor jó a görbe erdei ösvény is a kényelmes Széchenyi-út helyett. Isten veletek, atyámiai! Be szeretnék én is veletek tartani az erdőbe, ahol a málna, eper terem . . .

— Meg vadász, — kottyantott a szavába Zebike.

— Az is, — mosolyott Dörmögő úr. Persze, alapjában mégis jobb itt ülni a hajón, — mondta a ténsúr, — ahol nem kell félni vadásztól és szívhatjuk a friss, pörköltszagú lebegőt . . . Hopp, tizenkét óra! Gyerünk ebédelni. De megirtátok-e, bocsok, a képes lapokat?

— Én már el is küldhetem a leveletem! — kiáltotta Pimpike.

— Nekem pedig már csak itatóspapír kell, — szólt Zebike.

Dörmögő úr megnézte a jeles képes levelezőket. Előbb a Pimpiét. Hát három pocán kívül nem volt azon semmi.

— Hát így vagy te készen a leveleddel? — kérdezte megbotránkozva a ténsúr.

— Én nem mondtam, hogy készen vagyok, — mentegőzött Pimpi. — Én azt mondtam, hogy a levelet elküldhetem. Én így is elküldhetem.

Most Zebikére került a sor. Az ő lapján öt pocá díszlett egymagában.

— Hát neked ehhez kellett már csak az itatóspapír? — förmedt a fickóra a bácsi.

— Ehhez csak kell! — duzzogott Zebi.

— Igazad van. De addig nincs ebéd, amíg az édespapának és édesmamának nem írtok egy szép üdvözlétet.

Ezzel a ténsúr leballagott a fődélzetről a terembe, ahol már ebédnél ült az utazó közönség. A leves illatozva párolgott a tányérokban. Mondogatta is a ténsúr, miközben nekilátott a kanalazásnak: Micsoda lebegő!

A leves után főtt marhahús következett ecetes tormával, azután pörkölt meg jércesült fejessalátával és éktelen ordítózással. A szakács fülénél fogva hozta a két bocsot. Ők ordítottak.

Dörmögő úrnak, mérgében, csaknem a torkán akadt a jércecomb.

— Mit csináltak megint ezek a haszontalanok? — dörögte.

— Mit csináltak? — szólt a szakács. Egy percre kivettem a lábamat a konyhából és mire visszatértem, ott találtam őket a pecsenyés tál fölött. Javában falatoztak.

— Hol a nadrágszija? — rivallta Dörmögő úr. — Hadd húzok rajtuk végig.

— Az úr se beszéljen sokat! — mondotta a szakács. — Az urat is látták, amint kisurrant a konyhából.

— Engem? — hördült fel a ténsúr.

— Igen is. Épen ilyen nagy bozontos feje volt annak a torkos macskának, mint az úrnak.

Dörmögő úr elsápadt.

— Teremtőm! — dadogta. — Ez csak a hasonmásom lehetett. A hasonmásom itt van a hajón! Oh jaj, soha sem szabadulhatok hát meg tőle?

Persze, nem izlett többé az ebéd a téns úrnak és

nem mondotta már ezt: Micsoda lebegő! Hát bizony a hasonmás ott volt a hajón. Most is ott bújt meg egy kuckóban és nézte azt a magános sziklát, mely úgy meredt ki a Duna közepéből, mint egy óriási nagy fog.

— Miféle szikla az ott, ni? — kérdezte egy matróztól.

— Az a Babakáj-szikla. Az a szokás, hogy mikor a hajó ahhoz a sziklához ér, az olyan utasokat, akik még

nem jártak erre, leöntik egy csöbör vízzel. Talán maga sem hajókázott még erre?

— Én már többször is utaztam erre, — bizonykodott Hörpike, — de ebédel lenn egy utas, épen olyan nagyfogú és nagykörmű, amilyen magam vagyok, la! Az még álmában sem utazott erre.

— Hehe, jó ezt tudni! — nevetett a matróz.

Az utasok, mikor a Babakáj-szikla feltűnt, föltolongtak a födéltre. Velük tartott Dörmögő úr is és mögötte

kullogtak a bocsok. A nadrágszijat ezúttal szerencsésen elkerülték, mert a bácsijuk, amióta a hasonmás újra fölmerült, megfeledkezett az ígéretéről.

A hajó épen a Babakáj-szikla mellett csobogott el. A tekintetes úr egyszerre felordított, mert váratlanul egy nagy csöbör vízzel orron öntötték. Ugyanakkor a bocsok is nagy sivítkezésben törtek ki: őket is megkeresztelték ilyen módon.

— Micsoda dolog ez? — méltatlankodott a híres utas. — Miért öntöttél le, te madárfejű? — vicsorgott a matrózra.

— Mert ez a regula. Aki először hajózik el a Babakáj-szikla mellett, leöntjük.

Az utasok nevettek pórul járt társaikon, a mi barátunk dörögve törülgette magát. No, de most olyan látvány tárult a szeme elé, hogy vizesen is gyönyörködött benne. Égbenyúló erdős hegyek sötétlettek a két parton és mindkét oldalon egy-egy várrom bukkant elő. A magyar parton a hegy tetejét koronázta a rom: *Lászlóvár* maradványa. A túlsó parton pedig, a hegy lábánál, kisebb magaslaton, búsongott néhány düledező fal és torony. Ez volt a híres *Galambóc* vára. Kinek ne jutna eszébe Arany János verse: *Rozgonyiné*.

•Hova, hova, édes férjem?»

•Megyek a csatába,
Galambóczon vár a török,
Ne várjon hiába!»

A magyar Lászlóvára és a török Galambóc sokáig nézett farkasszemet egykor. Itt küzdött férje oldalán a hős Rozgonyiné és itt mentette meg hajójával Zsigmond királyt, mikor a török már csaknem foglyul ejtette.

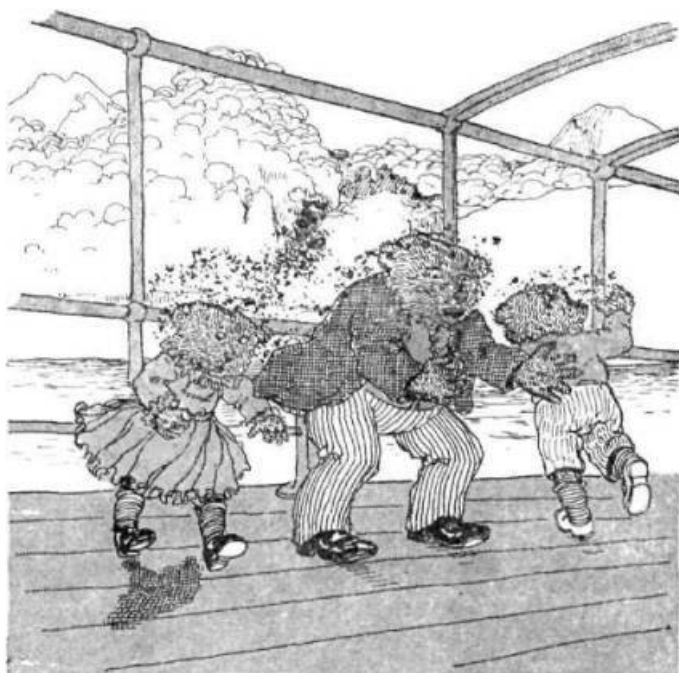
— Micsoda nagy lyuk az odafönn? — kérdezte a ténsúr az utasoktól.

Galambóc vára felett, jó magasan a hegyről nagy barlang ásított rájuk.

— Az a kolumbácsi barlang — felelte az egyik utitárs.

Az utasok erre mind levonultak a terembe és becsukták az ajtót, ablakot. Csak a ténsúr maradt a födélzeten, no, meg a bocsok.

— Szép a várrom, de a barlang is gyönyörű, — mondotta Dörmögő úr, szakértően vizsgálgatva a lyukat. De mi-

féle felhő tolong ki belőle? Tyűh, de sűrű felhő! S milyen sebesen ereszkedik le! Úgy nézem, egyenesen ide tart. . .

Az a felhő pedig millió bögöly volt: a híres kolumbácsi légy, mely ebben a barlangban tanyázik s néha óriási tömegben száll ki onnan, ellepven egy egész ország-részt. Most is ellepték egyszerre a födélzetet, Dörmögő urat és a bocsokat, miközben nagyokat csíptek rajtuk.

— Tyűh, ez a felhő csíp! — kiáltotta a ténsúr. Soha ilyet!

Csiszi, csoszi . . . Bezzeg menekült a nagy mackó, kis mackó! Eszük nélkül rohantak le a lépcsőn, a kolumbácsi legyek diadalmas zúgással, morgással utánuk.

Dörmögő Dömötör úr, akit az aldunai hajón megtámadtak a kolumbácsi legyek, dühösen rázta le magáról ezeket a zizegő, zúgó, csípő rovarokat, de száz helyett jött ezer. Valamennyi csípett egyet-kettőt a jeles utas mackón meg a kísérőin: Zebikén és Pimpikén.

— No, de ilyet! — morgott a tekintetes úr. — Hiszen ezek a csöpp legyek megeszik még az ilyen kemény falatot is, amilyen egy mackó!

Bemenekült a bocsokkal a terembe, ahol az utasok ugyancsak megmosolyogtak. Ők már tudták, hogy a «kolumbácsi felhőnek» fullánkja van s azért idején bemenekültek a hajó termébe. Különösen a ténsúron mulattak, aki nagyon vakarózott és röstelkedett:

— Mit szólnának Mármarosban, ha megtudnák, hogy engem, a híres mackót, ezek az apró legyek kergettek meg! Még ha oroszleányok lettek volna! De legyek! Nesze, te gyilkos! — ordított egyszerre föl, mancsával a falhoz mázolja egy szúnyogot, mely betévedt a terembe.

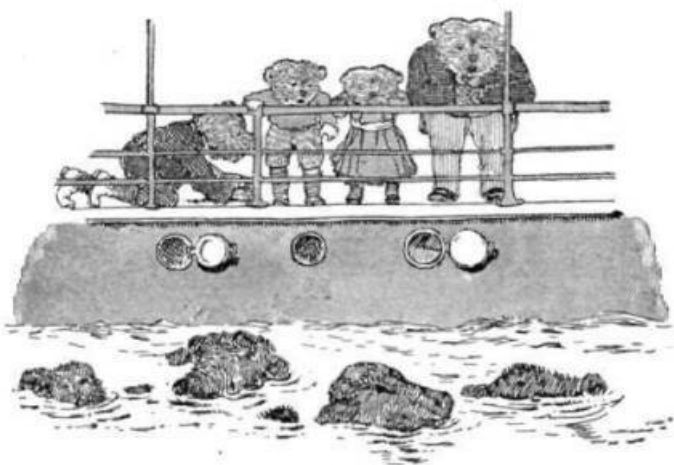
No, de a kolumbácsi legyek tovaröpültek és az utasok ismét élvezték a két part gyönyörű látványát. Ilyet semmiféle panorámában nem lehet látni.

— Nini, bivalyok úsznak a Dunában! — kiáltotta Zebike.

Nagy, fekete bivalyfejek látszottak a vízben, amint az orrukat fölfelé tartva, úsztak . . . Azaz, dehogy úsztak. Mozdulatlanul feketéllettek a vizen, mert vízalatti sziklák voltak, csak a folyamból kiemelkedő csúcsuknak volt bivalyfejalakjuk.

Sok ilyen szirt volt azelőtt a Dunában, régebben nem is mehetett erre nagy hajó hanem Moldovánál

kisebbre szálltak át az utasok. Azóta azonban a sziklákat dinamittal felrobbantották és a darabjaikat búvárok segítségével kihordták a Dunából. Van ott egy hegy: *Grebennek* hívják. Ez messzire benyúlt a Dunába, még a víz alatt is. Ennek egy részét úgy levágták, mint ahogy anyátok leszel egy darabot a tortából. No, nem olyan könnyen! Iszonytató nehéz munka volt ez, dicsőségükre válik a magyar mérnököknek és munkásoknak, akik elvégezték, mert most már bátran csobognak el erre a nagy hajók is.

Jó munka volt ez, de az meg bizonyos, hogy az a sompolygó, bozontos alak, mely négykézláb csúszik a Dörmögőék mögött, rossz munkában törí a fejét. Hej, tekintetes úr, ne bámuljon olyan nagyon a Dunára! Fordítsa kissé hátra a fejcskáját és vessen szép szemeiből egy tekintetet a hasonmására, a gonosz Hörpentő bátyára, aki ni, mit csinál? Észrevétlenül kinyitja a hajó korlátjának az ajtócskáját és visszazompolyog a ládájába. Jaj, ne mozogjon édes tekintetes úr, s kivált ne arra, amerre a hajó kijárata van. Halacskák, ezüsthátú halacskák, súgjátok meg Dörmögő úrnak, hogy csak szemre van betéve

a korlátajtó! Sasok, kormosszárnyú sasok, vijjogjátok a tekintetes úr fülébe, hogy vigyázzon, mert különben nagy baj lesz mindjárt!

— Ujjé! Mindjárt megfordulhatunk és mehetünk vissza! — kiáltott föl Zebike.

— Ugyan már miért? — kérdezte Dörmögő úr.

— Azért, mert megszökött a Duna... Nézze csak, bácsi, no, nézze... se híre, se hamva!

Csakugyan úgy tetszett, mintha a Duna eltűnt volna! Mintha a hegyek fölszörpölték volna. Pedig valójában most is a sziklás partok közt ömlött a folyam, csak hogy a két sziklafal úgy összeszorította, hogy úgy tetszett, mintha eltűnt volna. Ez a híres *Kazánszoros*. Ez a Duna legszebb pontja.

A folyamnak itt csak száznyolcvan méter a szélessége, holott följebb, Pancsovánál, ezer méter, Budapestnél ötszáz méter. Annál szélesebb és mélyebb. Úgy rohan a szirtek közt, mint a megvadult ménes. S míg Budapesten csak nyolc méter a legnagyobb mélysége, itt néhol kilencven méter mély.

— Nem szeretnék itt megfürdeni, — mondotta megborzadva Zebike.

— Tudom, te a fürdőkádban sem szeretnél, — nevetett Dörmögő úr. — De szó, ami szó, én sem szeretnék lubickolni ezekben a hullámokban!

... Ha nem szeretnél, óh Dörmögő Dömötör, hát miért közeledel egyre jobban a hajókorlát meglazított kijáratához? Vigyázz, ne könyökölj a korlátra, ne hajolj a vízre! Most, hogy az utazásodat írom, szeretnék jól megdöfködni a tollammal: Eredj odább derék, jó, vigyázatlan, csacsi Dömötör! Ott van ni!... Mondtam, úgy-e?

Nagy csobbanás hallatszott. A tekintetes úr beleesett a Dunába és elnyelte a víz. Megdermedve bámultak a

bocsok és az utasok oda, ahol csak néhány nagy hullámgyűrű mutatta, hogy egy tisztességes súlyú test merült alá. Aztán a víz színére emelkedett egy sötét fej, melyből olyan ordítás szakadt ki, hogy a parti erdőkben elbújt minden állat. A ténsúr ott lubickolt, ahol nem szeretett volna lubickolni.

A nagy ládában pedig kárörvendően kuncogott a gonosz bátya.

A kapitány, aki éppen a hídja másik oldalán vigyázta a sziklákat, lekiáltott a matrózokra:

— Mi történt?

— Legalább száz utas a vízbe esett, — felelt egy matróz, a csónak felé futva.

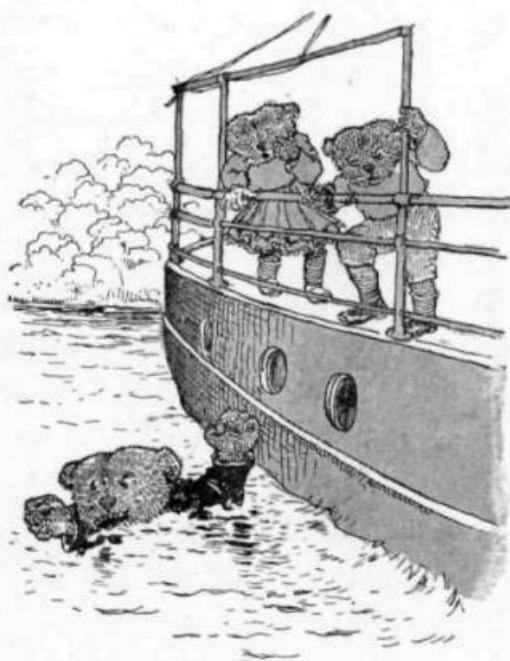
A kapitány is végigdobogott a hídján és lehajolva róla, kereste a sok fuldoklót.

— Én csak egy nagy fejet látok a Dunában, — mondotta.

— De száz ember se tudna ilyen ordítózást csapni, mint az az egy, — felelt a matróz. — Azt hittem, legalább százan fuldokolnak a vízben.

— Hát csak bocsássák vízre gyorsan a csónakot.

A matrózok megeresztették a csónak láncait, de bizony pórul járt volna Dörmögő úr, ha rájuk várt volna. A víz úgy elkapta, mint a pölyhőt a szél és vitte lefelé. El-elmerült, meg felbukott és mindegyre gyöngült a hangja. Végezetül a segítségkiáltása már csak olyan volt,

mint mikor a gőzgép sivít, — az pedig a jóra való mackó-bömböléshez képest csak olyan, mint a suttogás.

— Itt a világ vége, — gondolta a ténsúr, miközben lenyelt vagy egy vödörnyi vizet. — Sohasem látom meg a Vaskaput. Hasztalan kívántak a nevemnapjára tisztelt olvasóim annyi édes mézet és annyi boldog esztendőt.

Már-már végkép elmerült . . . A hajótól messzire elragadták a hullámok és a mentőcsónaknak se híre, se hamva. Egyszerre úgy érezte, hogy valaki fülön ragadja . . .

A mackóknak nem nagy a fülük és rendszerint nem kedvelik, ha megfogják. Ezúttal azonban a ténsúr úgy megörült annak, hogy húzzák a fülecskéjét, mint ahogy búsult kis diák korában, mikor a mackó tanító úr nyújtogatta.

Föltekintett. Hát egy lélekvesztő formájú csónak libgett mellette a habokon, abból hajlott ki egy ember s az fogta a kerek fejdíszét. Csakhamar a csónakban köhögött, prüszögött a híres utas.

— Köhöhőhő . . . kuc-kuc . . . Köszönöm, barátom . . . höhőhő . . . Köszönöm, hogy olyan alaposan meghúzta a fületem . . . kuc-kuc . . . az édes mamám csókja sem esett olyan jól, mint ez a fülhúzás. De nem is ittam annyi vizet, mint most, amióta két lábon sétálok a világon, — sőt azóta sem, amióta négy lábon sétálok . . . kuc-kuc . . . Be okosan tette barátom, hogy erre csónakázott.

— Szerencsére éppen erre halásztam, mikor uraságod belepottyant a vízbe.

— Maga barátom, halász?

— Vizahalász.

— Hát az miféle szerzet? . . . Köhöhőhő . . . prsz prsz . . .

— A viza nevű halat fogom ki a Dunából. Ide fel,

jön a tengerből. Orsován jó áron eladom, mert a viza ikrájából készül a híres orsovai kaviár.

— Kaviár! — kiáltott föl a ténsúr. — Nagyon kedvelem. A maga tiszteletére barátom, úgy jóllakom Orsován kaviárral, hogy a fülem is kétfele fog állni, — ámbár az egyik most hosszabb, mint a másik.

A hajóról két hangot hozott a szél.

— Bácsi, bácsi, gyűjön vissza a hajóra!

Zebike meg Pimpike nagyban integettek feléje. A tekintetes úr trombitát csinált a tenyeréből a szája elé és azon át bömbölte a feletet:

— Nem megyek! Itt nagyon jó a lebegő!... Aztán itt békén vagyok a hasonmásomtól!... Micsoda lebegő! Micsoda kaviár! Már érzem is az illatát.

— No, a kaviár még a vizákban pihen, itt a csónakom oldalán, — mondotta a halász.

A csónak a szerb part mellett siklott. Az égbe meredő sziklák itt oly függélyesek voltak, hogy ezen a par-ton járni nem lehetett. Pedig mintha valami út lenne a sziklákba vágva.

Azt az utat valamikor egy Traján nevű római császár készítette, hogy a hadserege erre elvonulhasson. Most is Traján útjának hívják. Emléktábla is van abból az időből az egyik szélén, mely latin nyelven hirdeti az utókornak a nagy római császár e dicső cselekedetét. Annyi tömérdek idő óta azonban az út elromlott, használhatatlanná vált.

A hajósok csónakja ezenközben a halász lélekvesztőjéhez ért és a ténsurat visszavitte a hajórá. Mert mégsem maradhatott a szegény halász nyakán. Pimpike úgy megörült a bácsikájának, hogy a nyakába ugrott, noha több vizet ölelt, mint mackót. Úgy csurgott a lé a ténsúrról.

— Jaj, de féltem, hogy a halak vacsoráznak ma a bácsikámból!

— Képzelheted, Pimpi, képzelheted, hogy a gyerekek hogy meglehettek ijedve, a gyerekek! — mondotta elérékenyülten a ténsúr.

— A gyerekek? — morgott Zebi. — A gyerekek nem is ijedtek meg olyan nagyon. Ezt gondolták: Igaz, hogy Dömcit megették a halak, de hála Istennek, itt maradt helyette Zebike!

. . . A ládából pedig valaki hirtelen kiosont. Persze, tudta Hörpentő bátya, hogy a tekintetes úr most száraz fehérneműt és ruhát vesz magára. Olyankor, mikor gondolta, hogy fehérneműt vált a mackótársaság, mindig megugrott a ládából.

A hajó utasai még meglátcsövezték a Széchenyi-
emléktáblát, mely a nagy hazafiról elnevezett út fölött
van a sziklába vésve, aztán egyszerre szétvált a sziklák
fala és napsütötte dombos vidék nevetett feljéük. Az
egyik zúgban fehérlettek Orsova kedves parti házai.
A hajó kikötött.

— Orsova! Kiszállni!

Orsova csinos város, valami ötezer lakossal. Ha ki-
állasz az emeletes és földszintes házakkal szegélyezett

Duna-partjára, egyszerre három országba kukkanthatsz:
szemben van Szerbország, balra Oláhország, a Dunán
pedig egy kis sziget zöldelik feléd: Ada Kaleh. Ez meg
Törökországhoz tartozik.

Dörmögő úr jókedvűen sétált a bocsokkal Orsova
Dunapartján. A hajó egy óráig a kikötőben vesztegelt s
így ráértek megtekinteni ezt az érdekes határvárost. Nem
vették észre, hogy mögöttük kullog egy lagbaszakadt
török. De ha észrevették volna, akkor sem sejtették volna,
hogy ki a kísérijük, mert a turbánját nagyon a szemére
húzta. Én magam is kénytelen vagyok megcsípni maga-

mat, hogy meggyőződjem róla, ébren vagyok-e? Pedig ébren vagyok. Ő az!

A török — Hörpentő bátya volt.

Hogyan változott az általunk nem tisztelt bátya ilyen gyorsan törökké?

Nos, hát mi a titka annak, hogy Hörpentő bátyából egyszerre Hörpentő basa vagy bég lett? Egyszerűbb a megoldása a legkönnyebb rejtvénynél. A hajón megismerkedett egy ada-kalei törökkel és attól kölcsön kért egy rend ruhát.

— Vajjon merre mérik itt a kaviárt? — kérdezte a tekintetes úr. — Hé, Szulejmán vagy Mohamed gazda! Gyűjön ide.

A török közellépett, karját összetette a mellén és mélyen meghajolt, miközben így szólt (és miközben a turbánt csaknem az orrára húzta).

— Szálem alejkum, csak jása!

— Adjon Isten jó napot, Szulejmán pajtás, vagy mi a neved?

— Musztafa, — felelt a török. — Herpendsi Musztafa.

— Herpendzsi? — kérdezte a ténsúr. — De furcsa. Nagyon hasonlít a Herpentőhöz. Hát tudsz-e magyarul, Musztafa barátom?

— Kicsi-kicsi, — felelt a török.

— De azt talán meg tudnád mondani, hogy merre mérik Orsován a kaviárt?

— Dzsín-dzsín, csoje to? — kérdezte Musztafa.

(Amint látjuk, a mi törökünk tót-törökül beszélt, mert a *csoje to* tótul van s azt jelenti: mit akarsz?) Persze, Herpendsi barátunknak sejtelve sem volt arról, mi a kaviár, meg hogy hol kapható, de nem is volt rája szükség, mert a bocsok épen akkor fődöztek föl egy üzletet, melynek cégtáblája kaviárt hirdetett.

— Aztán mondja még Dörmögő bácsi, hogy nem vagyunk kitünő olvasók! — dicsekedett Zebike.

— Persze, mikor enivalóról van szó, egyszerre kinyílik az eszetek.

A tekintetes úr vásárolt egy hordócskával jóféle orsovai kaviárt és azonkívül mindenféle enivalót és épen szétnézett, hogy hordárt keressen, mikor Herpendsi Musztafa ismét elébe került. Megint összerakta a mellén a karját és meghajolt:

— Hordzsár teccsik? Hordzsár vadzsom.

— Hát csak nyalábold föl, Musztafa barátom, ezt a cók-mókot s gyerünk vissza a hajóra.

— A Korona-kápolnát nem nézik meg? — kérdezte a kereskedő. — A hajó még nem indul.

— Miféle kápolna ez?

— No, az híres kápolna. Mikor a világosi fegyverletétel után Kossuth Lajos Törökországba menekült, itt, Orsovánál kelt át a Dunán. Szent István koronáját azonban nem akarta magával vinni idegen országba, hát az egyik magyar miniszter itt, Orsován, titokban elásatta. A király sokáig kerestette a magyar koronát s mikor végre megtalálták, örömében kápolnát építtetett arra a helyre. Minden utas megnézi azt a kápolnát.

— Mi is megnézzük. Gyerünk.

Kisétáltak a zúgó nyárfák közt emelkedő szép kápolnához. Dörmögő úr meg a bocsok érdeklődve nézték az épületet, pedig kár, hogy nem pillantottak hátra. Láthatták volna, hogy a török, amióta csak mögöttük kullog a cók-mókkal, a kaviáros hordócskát szépecskén fölnyitja és lejuttatja a tartalmát a torkán.

— Bocsok, megéheztem, — szólt egyszerre a ténsúr. — Telepedjünk a fák alá és kóstoljuk meg a kaviárunkat.

— Helyes! — felelt egyhangú csámcsogással az ifjú mackó-nemzedék.

— Musztafa, add ide a kaviárt! . . . De hol a kaviár?

— Dzsín-Dzsín, nyemám nyics, — felelte ismét tót-törökül Musztafa, ami azt jelentette, hogy: *nincs*.

— Hát hová lett a kaviár?

— Kicsurdzsott. (Kicsurgott.)

A ténsúr gyanakodva nézett a törökre.

— Te, Herpendzsi, azt a kaviárt nem te herpendzsi föl?

— Endzsem Allah bum-bum edsserre, ha én herpendzsi! (Engem az Isten sújtsen agyon egyszerre, ha én hörpentettem föl) — bizonykodott Musztafa.

— No, hát akkor, bocskok, gyerünk gyorsan vendéglőbe, én nem megyek kaviár nélkül vissza a hajóra! Még csak az kellene, hogy Orsován vagyok és ne egyem kaviárt! Brum, brum!

Beültek hát mérges morgással egy vendéglő éttermébe s a ténsúr ráförmedt a pincérre:

— Brum, brum, három tál kaviárt és három pohár sört! De gyorsan, mert mindjárt indul a hajó!

A pincér kirohant. Künn, az étkező küszöbén, ült a török és fülelt a belülről hangzó szavakra. Mikor a pincér alakja eltűnt, hirtelen lekapta a turbánt a fejről, levette a török zubbonyát, úgy, hogy Herpendzsi ismét visszamagyarosodott — Hörpentővé. Mikor a pincér a sörrel és kaviáros tányérokkal közeledett, elébe sietett.

— Brum, brum, — kezdte morogva, — gyorsan ide azt a tütüt meg papit. Nem győztem várni magát, barátom, odabenn az étteremben, mert iszonytatóan szomjas vagyok, éhes vagyok, brum, brum!

Ezzel egymásután felhörpentette a három pohár sört és fölnyalta a kaviárt. A pincér, aki összetévesztette a bátyát a tekintetes úrral (hiszen épen olyan szép nagy buksija volt!) visszafelé indult az üres poharakkal, tányérokkal. Még be sem ért a söntésbe, dühös csöngetés hallatszott az étteremből. A pincér besietett.

— Brum, brum, meddig várjak még? — ordította a tekintetes úr. — Hol az a sör meg kaviár?

— De hiszen már meg tetszett enni, inni mind!

— Én? Mikor? Hol?

— Itt az előszobában, alig egy perce.

A ténsúrnak borzasztó gondolat futott át a fején. Fölugrott és kirohant. Nem volt az előszobában más, csak a török, aki a küszöbön nyugodtan horkolt; a turbánja, az orrát is elfödte.

— Bocsok! — üvöltött föl a ténsúr. — Bocsok, a hasonmásom megint itt volt... az sörözött és kaviározott helyettem! Hé, Musztafa!

— Dzsín, dzsín, potyeszem? — ugrott föl a török.

— Hova lett a hasonmásom? Neked látnod kellett őt!

— Én aludzsni, én nem ládzsni semmit — felelt a török.

— Szaladjunk utána, talán meg elcsípjük! — kiáltotta a ténsúr. — Hát ez mi?

A Duna felől hosszú bűgás hallatszott.

— Ez azt jelenti, — felelt a pincér, — hogy elindult a hajó.

— Hiszen akkor lekéstünk a hajóról, — dadogta Dörmögő úr.

— Nem baj, — vigasztalta a pincér, — holnap reggel is indul hajó.

— Helyes, hát holnap utazunk és ma kaviározunk, — szólt megvigasztalódottan Dörmögő úr. — Mondja csak, barátom, hány órakor nyitja ki a házmester holnap reggel a Vaskaput?

— Nyitva van az mindig, felelt a pincér.

— Nyitva? Hm, hát miből él a házmester, ha nem kell fizetni kapupénzt?

— De bizony azt meg kell fizetni. Minden hajó megfizeti, mely átmegy a Vaskapun, ha nem is a házmester-

nek, hanem az odarendelt hivatalnokoknak. Hanem, hozom a kaviárt!

— Magával megyek, barátom! — szólta a ténsúr. — Magával megyek, magával jövök, hogy a hasonmásom megint meg ne tréfáljon.

Ilyen óvatossággal mégis hozzájutott a tekintetes úr a kaviárjához, meg a söréhez. Mikor a társaság jóllakott, Dörmögő úr ezt kérdezte:

— Hát most mit csináljunk estig?

— Dzserünk, effendim, Ada Kaleh, — szólta közbe Musztafa, a Herpendsi. — Ott kapsz finum terek dohán, finum terek kává.

— Terek duhán? Terek kává? — kérdezte vigan a tekintetes úr. — Nadzson jól van, Herpendzsi Musztafa barátom, szeretem a török dohányt, török kávét, török csibukot, török divánt, török kényelmet... Hehehe, a mackók nagyon jó törökök! Dzserünk hát Ada Kaléba... De, mi jut az eszembe?! Mi lett a ládánkból? Csak nem vitte magával a hajó?

Ha Dörmögő úr jobban figyel Musztafára, észre-

vehette volna, hogy a török is megrázkódik erre a beszédére. Hát persze, hogyan utazik ő tovább — ingyen, ha a nagy ládát, kedves lakóhelyét, elvitte a hajó a Fekete-tenger felé?

Leballagtak a kikötőbe, hát kitűnt, hogy a félelem alaptalan volt. A hajó kapitánya, indulás előtt, kitétette a partra a lekésett utasok ládáját.

— Menjünk hát Ada Kaléba, — ismételte megnyugodva a tekintetes úr.

Közel volt a csónakok kikötője és egy öreg török révész csónakján hamarosan átszállította őket Ada Kalé szigetére. Hallgatag ember volt a török — Herpendzsi-Hörpentő Musztafa-János szerencséjére, mert nem tudom, hogyan felelgetett volna a török kérdéseire? — Egyszer szólalt csak meg a török hajós. Amint Orsova alá ért a csónak, egy patakot láttak, mely a Dunába ömlött; ez volt a Cserna, meg egy hegyet, mely a Duna tükrében bámulgatta magát. Ennek neve Alion-hegy. Az öreg török odamutatott a hegy tövébe, oda, ahol a Cserna torkollik a folyamba s így szólt jó magyar nyelven, bár törökös kiejtéssel.

— Ott csókolta meg Madzsarország földjét Kossuth Lajos, mikor örökre elbúcsúzott tőle! . . .

Ada Kálé, vagyis magyarul Új-Orsova, két kilométer hosszú sziget. Nagy részét egy vár foglalja el és abban vannak az utcái, lakóházai és boltjai. Csupa török lakik benne, csak a katonaság magyar, mert bár a sziget Törökországhoz tartozik, amióta Szerbország kivívta függetlenségét, oly meszire szakadt az anyaországtól, mint a ruháról leszakadt gomb. Most hát a védelmét Magyarország vállalta el.

Erdekes kis hely ez. Amint Dörmögő úr átlépett a várkapun, a szája is tátva maradt bámulatában: itt egé-

szen másforma világot talált, mint amilyent eddig látott utazásaiban. Itt a férfiaknak nem kalap, hanem turbán vagy fez volt a fejükön, az asszonyok fején pedig hosszú kámzsa, mely az egész arcukat elfödte, csak a szemük számára volt rajta két lyuk. Olyanok voltak, mint a maskarák. A kereskedők nem üvegajtós boltokban árultak, hanem nyílt bazárban, melynek sátorszerű függőnye alatt guggoltak puha, keleti szőnyegen. Ott árultak mindenféle

édességet, csecsebecsét, szép keleti szőnyeget. Igazi török világ volt ez.

Dörmögő úr mindjárt megragadt egy édességes bolt előtt, akár egy nagy dongó a cukron, a két bocs pedig mint két kisebbfajta légy a baracklekváron. Úgy habzolták, szopták, nyelték, rágták, szürcsölték a cukrot, datolyát, dulcsászát, török meszet, hogy a komoly török is elmosolyodott.

— No, ilyen csámcsogást akkor sem hallottam, — gondolta, — mikor a budapesti diákok jártak Ada Kálén és látogattak az édességes bazárba!

Hanem mikor a fizetségre került a sor, sehogy sem értette meg egymást Dörmögő meg a török.

— Hol az a Herpendzsi Musztafa? — fakadt ki Dörmögő úr. Hadd beszélne törökül ezzel a törökkel. No, nézd, hát most semerre sincs!

Herpendzsi-Hörpentő úrnak volt annyi esze, hogy nem lábatlankodott ott, ahol — törökül kellett beszélni. De hát valahogy megegyezett a tekintetes úr a kereskedővel és aztán egyenesen a török kávéház szellős verandájára telepedett.

— Kérek terek duhánt, terek kávé, terek csibukot! — kiáltotta.

Nemsokára előtte illatozott a török kávé és a török dohány, melyet a nargilénak nevezett pipából szívott a tekintetes bácsi, török módra ülven a szőnyegen. Az illatos dohányfüst körüllegte a fejét, elálmosította s lassacskán el is szunnyadt ő kelme, még a fekete kávéról is megfeledkezvén. Vele bóbiskoltak el a bocskok is. A törökök egyszer csak összecsoportosultak az utcán és ezt kérdezték egymástól:

— Mi ez? Ágyúznak talán a várban?

Pedig dehogy ágyúztak. Csak három mackó horkolt a kávéházban. Hát az az alak kicsoda, aki lábujjhegyen közeledik az alvókhoz s egyenkint felhörpinti a fekete kávéjukat? Az bizony Herpendzsi-Hörpentő uram. Ahogy jött, azonmód távozott is, lábujjhegyen, észrevétlen.

Nemsokára fölébredt Dörmögő úr.

— Ej, ni, elszundikáltam kissé. No, de annál jobban fog esni a fekete kávé... De hova lett a fekete kávé a findzsámból?

— Hova az enyémből? — riadt föl Zebike.

— Hát az enyémből? — nyafogott Pimpi.

Dörmögő úr dühösen kiáltotta:

— Hova lett? Minek is kérdezzük? A ha-son-másom torkán ment le a fekete lé! Ördöge van annak a fickónak, hogy mindenhova el tud jutni, ahol én vagyok. Hé, török, — ordított föl a ténsúr, — kávét!

A kávé hozta a párolgó findzsát.

— Te, török, — kiáltotta Dörmögő, ide öntsd egyenesen a szájamba a feketédet! Le ne tedd, mert a hasonmásom menten felhörpenti és felhörpendzsi, — hogy fullandzsi meg a nevenapján!

A kávé beleöntötte a meleg lét a tiszteletreméltó utasba. Dörmögő krárogott, reszelte a torkát az ital, mert a forró kávé megégette.

— Nem baj, ha éget is, legalább én feketézem a pénzemen, nem pedig a hasonmásom; — vigasztalta magát. Majd fölkiáltott: No, de már esteledik. Bocsok, búcsúzzunk el Ada Kálétól és gyerünk vissza Orsovára. Hol az a Herpendzsi? Hadd vigye a cókmókot a csónakra. Kávé barátom, nem látta Herpendzsi Musztafát valahol?

A kávé tudott magyarul. Csudálkozva kérdezte:

— Ki az a Herpendzsi Musztafa?

— Hát nem ismeri? Idevalósi török hordár.

— Idevaló? Ilyen nevű török sohasem volt Ada-Kálé szigetén.

— Lehetetlen, kávé barátom. Iszen akkora turbánja volt, hogy az orrát is elfödte . . . sohasem láttam a fizimiskáját tőle. Aztán olyan szépen beszélt törökül! Aszondja: dzsin, dzsin csöje to, dzsin, dzsin potyeszem.

A kávé elmosolyodott.

— Hiszen ez tótul beszélt, nem törökül, — mondotta.

A tekintetes úr megrázkódott.

— Jaj de megcsípett egy darázs! . . . Vagyis a darázs fullánkjánál is csípősebb gondolat. Kezdem hinni, hogy

az a Herpendzsi Musztafa — a hasonmásom volt. Az a Musztafa itta meg a sörömet, ő ette meg a kaviáromat, ő hörpentette föl a kávémat. Azért húzta az orrára a turbánt, hogy ne lássuk az arcát!

— Hehe, ugyancsak bolondzsit járatott Dörmögdszi bácsival, — nevetett Zebike.

— Te, bocss, ha nem hallgatsz, mindjárt adok egy pofondzsit! — morogta Dörmögő úr.

Nemsokára visszafelé vitte Dörmögőéket a csónak. Útközben egyre tépelődött a tekintetes úr:

— Miért hívták a hasonmásomat Herpendzsinek! Miért hasonlított a hortobágyi délibáb Hörpentő bátyához? Tisztára meg kell bolondulni ettől a sok titoktól.

Másnap korán reggel a hajóállomáson volt Dörmögő úr a bocsokkal. A hajó már a kikötőben várta az utasokat. A tekintetes úr a hajóra vitette a nagy ládát s aztán maga is átsétált a bocsokkal a kikötő hidján.

— Pálinkás jó reggelt kívánok! — köszöntötte a derék úr a hajóskapitányt. — Kinyitották-e már a kaput?

— Miféle kaput?

— Hát a vaskaput.

— Hja, a vaskaput? Persze. Mindjárt át is megyünk rajta.

— Aztán neki ne menjünk ám a kapufélfának!

— Ne féljen, bácsi! Elég széles az a kapu. De most ne fecsegjünk, bácsi, mert ha széles is a kapu, a hajó sem keskeny. Vigyázni kell a kapitánynak.

A hajó megindult. Elmaradt Orsova és azontúl nemsokára egy nagy épület tűnt fel, melyen kék-sárga-piros zászló lobogott.

— Hát az miféle zászló? kérdezte a ténsúr egy matróztól.

— Román zászló. Az a verciorovai román vasuti

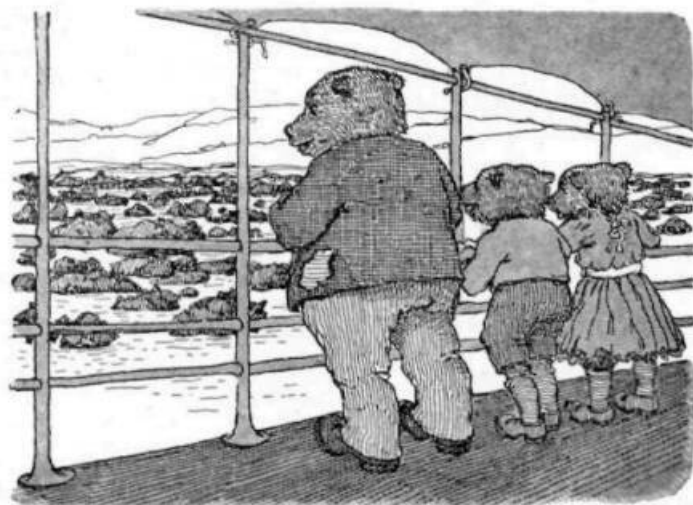
állomás. Itt már vége Magyarországnak s a Duna balpartján Románia, jobb partján Szerbország terül el.

A ténsúr visszanezett az elhagyott Magyarország felé.

— Isten veled, szép Magyarország! Te, Zebi, hogy érezhetik most magukat a magyar gyerekek?

— Rosszul, — felelt a bocs.

— Úgy-e?! — mosolygott önérzetesen a tekintetes úr. — Rossz kedvük van, mert Dörmögő bácsi kicamogott Magyarországot földjéről.

— Dehogya azért, — vigyorgott a bocs. — Azért, mert most vannak a vizsgák.

A tekintetes úr bosszankodva mordult a jeles iskola-kerülőre.

— Attól csak ilyen haszontalan, mihaszna medvebocsok érzik rosszul magukat. A magyar bocsok örömmel mennek a vizsgára és úgy felelnek, mint a karikacsapás.

A hajó ezalatt beleúszott egy csatornába, melyet két oldalt kőgát szegett be. A csatornán kívül tele volt a Duna feketésszürke sziklával, melyek oly sűrűn sötétlettek

a vizen, hogy egy ugróbajnok talán át is tudott volna szökni egyikről a másikra. Dörmögő barátunk ellenzöt csinált a mancsából a szeméhez és a távolba kémlelt; föl is állt a padra s úgy meredt a messzeségbe.

— Mit keres, bácsi? — szólt le hozzá a hídjáról a kapitány.

— Keresem a vaskaput.

— De hiszen már benne is vagyunk.

— Nem látok én itt, könyörgöm, még csak egy vasajtócskát sem, nemhogy kaput.

— De hiszen nem olyan kapu az, amilyent a házakon nyitnak. Az a sok kőszirt a Vaskapu, ott ni! — nevetett a kapitány s vele mosolyogtak a nagy golyhón az utasok is.

Azt a csatornát, melyen a hajó kényelmesen átfüstölgött, Magyarország készítette, hogy a nagy hajók is átmehessenek a Vaskapun. Nagy munka volt az is. Gondoljátok meg, hogy 380,000 köbméter sziklát kellett eltávolítani a Dunából, mert nemrég, 1896 előtt, itt széltében feketéllett a Dunán a szirtek fürdő csordája. Ezt a pompás csatornát 1896-ban nyitotta meg a hajózás számára a magyar király, a román és szerb király jelenlétében.

— Miért nem hívják Kőkapunak a Vaskaput, ha kőből van? — duzzogott a ténsúr, látván, hogy bakot lött.

Hátat fordított a nevető utasoknak és a ládájára telepedett. Egyszerre felugrott. Mi ez? Álmodik-e vagy az ördög incselkedik vele? Nemcsak az utasok kacgtak, hanem — a nagy láda is. Még pedig jó vastagon.

— Bruhaha! Hahaha! Hohoho!

— Hát ezt a fránya ládát mi lelte? — csudálkozott a ténsúr? — Soha ilyet! Semmiféle öregapám nem hallott olyant, hogy a láda kinevesse a saját gazdáját. Nézzünk csak kissé bele!

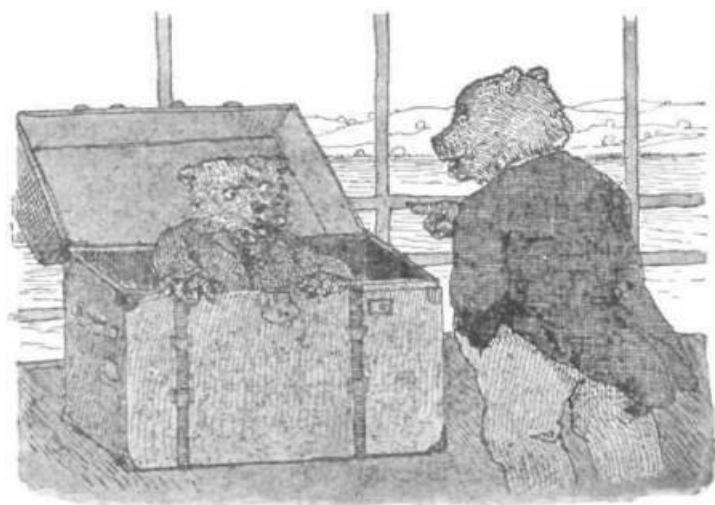
Kinyitotta a ládát, melynek föl pattant a födele s ott guggolt benne a ténsúrra bámulva, — Hörpentő bátya.

Még most is rengett a tokája a nagy nevetéstől.

A tekintetes úr úgy nézett a bátyára, mintha kísértetet látna.

— Mit nevet, kend? — kérdezte. (Egyéb kérdés meglepetésében nem jutott eszébe.)

— Azon nevetek... hahaha!... hogy a tekintetes úr... hahaha!... vaskaput keresett a Vaskapuban... hihhi, hehehe!

Arra az arcátlanságra, hogy a bátya nevetni merészel, mikor a föld alá kellene szédülnie szégyenletében, magához tért Dörmögő úr.

— Bocsok! — ordította. — Ide gyertek! Itt az én kedves hasonmásom! Az én édes, kedves, drágalátos hasonmásom! Most már tudom, hol rejtőzött ökelme! Ebben a nagy lá-dá-ban!

Irtózatos fogvicsorgatás kísérte az utolsó szavat. A bocsok odarohantak és ámulva nézték a láda lakóját, aki kezdte rosszul érezni magát.

— Hát kend az az egérke, akit Budapesten hallottak a ládában kaparászni?

— Én, — felelte szemét lesütve a bátya.

— Kend ette meg Egerben a vacsoránkat?

— Én.

— Kend miatt ugrattak le engem a bástyáról az egri amazonok?

— Ühüm.

— Kend aludt Debrecenben a paplanos ágyamban?

— Én.

— Kend helyett hurcoltak engem ostorszíjon a hortobágyi csikósok?

A bátya igent intett a fejével.

— Kend volt süket, mikor az én fülembé ordítottak?

— Én, — vigyorgott a bátya, egyet vakkantva, mert mindig jó kedvre derült, ha erre a tréfájára gondolt.

— Még nevet kend? Nevet? Kend üldözött Aradon, Temesváron, kend az a pokolbeli incselkedő, aki minden órát megkeserítette vasúton, hajon, szárazföldön, aki láthatatlanul mindig előttem vagy mögöttem járt, aki miatt annyi gyalázat ért Budapesttől Báziásig, Báziástól a Vaskapuig? És kend nevet?

— Igenis, — felelt vakmerően a bátya, látván, hogy a tekintetes úr nem nyúl tettlegességhez.

A derék úr, ellenkezőleg, inkább saját magát ütötte főbe.

— Óh, én bolond! — kiáltotta. — És még én hurcoltam magammal a ládámban, én fizettem a szállítási díjat érte, az én zsebemre evett, ivott! Oh, én hatemeletes számár!

— Hja, hja, nem lehetünk mindnyájan okosak és bölcsek, — hengegett a haszontalan Hörpi.

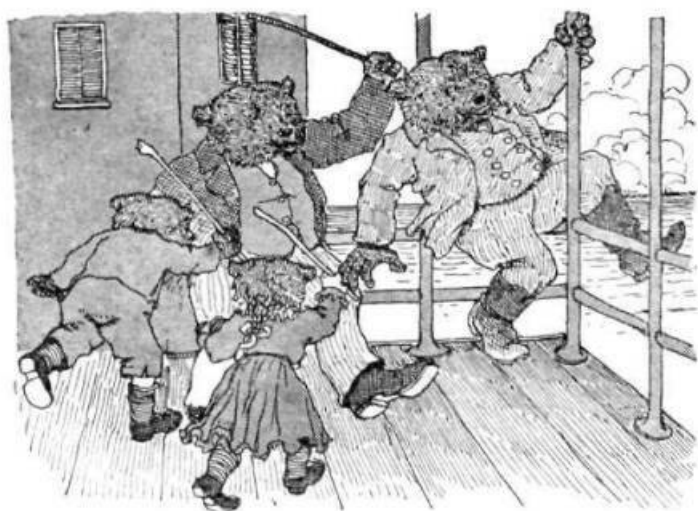
— Nem? Hát aztán, tudja-e kend, mit csinállok én most kenddel édes, kedves hasonmásom?

— Nem tudom.

— Egy kicsit megfojtogatom!

— Csak nem lesz a tekintetes úr olyan goromba!?

— De leszek! — ordította Dörmögő úr. — Olyan goromba leszek, hogy a pokróc selyemkendő hozzám képest. Bocsok! Ide nézzetek! Én most a Hörpentő bátya nevét mindjárt Nyikkantó, Nyekkentő, Huppantó, Puffantó bátyára változtatom, mert ő ebben a percben annyit nyikkan, nyekken, huppan, puffan, hogy amióta a világot

megteremtették, még soha senki annyit! Dörmögő Dömötör megmutatja most a tisztelt útitársaságnak meg a kőből való Vaskapunak, hogy milyen goromba tud ő lenni! Huh, de goromba leszek én ma!

A bátya ezt a kis szónoklatot, természetesen, nem szívesen hallgatta, és olyan laposakat pislogott, mint a veréstől félő kutya! A *huh*-ra egyszerre eltűnt. Tudniillik az ingek alá bújt.

— Csak gyűjön kend elé! Eleget összegyűrte úgyis az ingemet! Egy, kettő, dugja ki a arcocskáját.

A bátyja nem moccant.

— Nem meret. Pélet, — mondotta gyermekesen selypítve. (Azt hitte, hogy ha tréfára fordítja a dolgot, elmúlik a haragja a tekintetes úrnak.)

— Akkor nem félt kend, mikor istentelen gonoszságait kieszelte? — kérdezte a tekintetes úr és lelökte az ingeket a bátyáról. — Akkor nem félt, mikor a nagy ládába bújt?

— Annak sem én vagyok az oka, hanem a tekintetes úr.

— Én?

— Persze. Miért nem vitt magával? Láthatja, hogy én ártatlan vagyok!

— Elég a cigánykodásból. Másszék ki ebből a ládából, hogy minden oldalról elvehesse méltó büntetését. No, cihelődjön, — kecmeregjen, — ká-szá-lód-jék már!

A bátya fölnézett a tekintetes úrra és megdöbbenve látta, hogy annak a mancsában egy nagy bot meredezik feléje, aztán egy óriási szökéssel kiugrott a ládából és menekülni igyekezett. A tekintetes úr a bocsokkal utána s ugyancsak nyikkant meg nyekkent, huppant meg puffant. Egyszerre nagy csobbanás hallatszott.

A bátya átugrott a hajó mellvédjén és belevetette magát a csatornába.

Zürzavaros kiáltások hallatszottak.

— Elmerült . . .

— Felbukott . . .

— Jaj, vége van! — riadoztak az utasok.

— Soh'se féltsék ökelmét, — nyugtatta meg őket a ténsúr. — Rossz pénz nem vész el. Aztán meg neki úgy sincs itt a hajón helye, mert nem váltott jegyet. De, meg hadd fürödjön az egyszer ő, mert eddig ő fürdetett meg engem! . . . Ott van ni, nem mondtam, hogy nem kell féltetni ökelmét? Kikapaszzkodott a töltésre. De kérem,

kapitány úr, mire való a mentőcsónakot a vízre eresztetni!? Higyje el, nem érdemli meg az a gonosz legény, hogy a kisujjukat megmozgassák érte. Legjobb lenne újra belelökni a vízbe! Mit kiabálnak a matrózok a csónakból? Hogy a haszontalan bátya nem akar a csónakba szállni addig, amíg én meg nem bocsátok neki. No, csak azt lesse! Hogy térden állva kér bocsánatot? Bánom is én! — Hogy sír? Hát hadd sírjon!

De bizony csak megdöntötték a tekintetes úr gyöngeszívét a bátya könnyei, az utasok is közbevetették magukat, hogy ne legyen olyan bosszúvágyó, végre is átkiáltott a bűnbánóhoz:

— Jól van, no! Gyühet kend! Megbocsátok!

A bátya most már beleült a csónakba és a hajóra vitette magát. Itt újra bocsánatot kért a tekintetes úrtól, fogadkozott, hogy sohasem fog többé kellemetlenkedni, csak még az egyszer nézze el a hibáit. Vigye magával haza.

— Még egyszer, utoljára, legeslegutoljára magammal viszem, — mondotta a ténsúr.

Igy történt, hogy a Vaskaputól hazafelé nem a nagyládában utazott Hörpentő bátya. A vasúti kocsiban a tekintetes úr ugyancsak megmosta a fejét a magáról megfélekedezett bátyának. Az egész úton folyton szidta, szapult a ökelmét, elébe tárta gazságait, elvetemült csinyjeit, galád illetlenségeit s mondhatom, oly sok volt a láda egykori lakosának a bűne, hogy mikor a vonat Budapestre ért, a ténsúr még mindig nem ért a végére. Még azalatt is szapult, mángorolta a bátyát, amíg a kupéból kiszálltak s a pályaudvarból kifelé tartottak. S a bátya a hosszú prédikáció alatt még csak meg sem mert pisszeni.

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR A TÁTRÁBAN.

Hörpentő bátya búsan bandukolt az utcán. Dörmögő Dömötör úr kijelentette a Vaskapunál, hogy utoljára, legeslegutoljára, viszi magával a' bátyát, de csak azért, hogy ott ne rekedjen a vaskapui csatorna töltésén. Budapesten elbúcsúzott tőle a ténsúr s így szólt hozzá:

— No, bátya, ezentúl hát akkor lássam kendet, mikor a hátam közepét.

E meleg búcsú után hátat fordított a tekintetes úr Hörpentő bátyának, hazautazott és nem törődött többé egykori utitársával. Hörpentőnek bezzeg rossz sora lett ezentúl. Nem volt se pénze, se lakása, de még csak egy darab kenyér sem száradt a zsebében. Mit tegyen? Egész nap kószált a fővárosban, üldögélt a sétatéri padokon, nyelte az éhkoppot, lógatta az orrát és álmodott malacpecsenyéről, almásrétesről s más efféle jóról.

Délután már oly éhes volt, hogy nagyokat sóhajtott és keserveket nyögött hozzá.

— Mi baja, barátom? — kérdezte egy ember, aki mellette ült a sétatéri padon, ujságot olvasott, abból dugta ki a fejét.

— Nagy az én bánatom, el sem lehet mondani, milyen nagy, — felelt és akkorát sóhajtott bátya, hogy szomszédja kezéből csaknem kiröppent az ujság.

— Már pedig néma gyereknek az anyja sem érti a szavát, — mondotta a szomszéd.

— Az én bánatom néma? — kérdezte a bátya. — Az én bánatom ellenkezőleg, lármás. De milyen lármás! Nem hallja, hogy korog?

— A bánata korog?

— Igen. Azaz, a gyomrom korog, de az mindegy, mert az én bánatom a gyomromban lakik.

— Szóval éhes. Hát nincs foglalkozása?

— Nincs, — felelt fejét lehorgasztva a bátya. Semmim sincs. Olyan vagyok, mint az árva gilice.

— Nézze, barátom, — szól a szomszéd, — Tátray gróf inast keres az ujságban. Maga is jelentkezhethetne.

— Hol keres inast az a gróf? — kérdezte a bátya csudálkozva.

— Itt az ujságban. Nézze csak, itt ni! A szomszéd az ujjával egy hirdetésre bökött.

— Hászén ott csak bötü van, de inas egy sincs, — szólt Hörpentő.

— De nehéz feje van, barátom! Hiszen nem is az ujságba vannak csavarva az inasok, hanem azt mondja az ujság, hogy aki inas akar lenni Tátray grófnál, keresse őt föl és ajánlkozzék. Itt van, ni, a gróf címe. Itt az ujság, magának ajándékozom, — hát csak menjen iziben, hogy más meg ne előzze.

Nemsokára Tátray gróf előtt állt a bátya.

— Inas akarsz lenni? — Kérdezte a gróf.

— Igenis, könyörgöm.

— Hm. Látom, hogy jól megtermettél. A karod nem nádszál, a lábad nem pipaszár. Tetszel nekem, fráter! Csak az a kérdés, hogy megelégszel-e fizetéssel?

— Mindenesetre, méltóságos uram, — hajlongott Hörpentő, boldogan, hogy ilyen jól megindult a sze-

kere. — Én szerény mackó . . . azaz inas vagyok. Mennyi az a fizetség?

— Naponkint öt korona vagy öt pálca.

Hörpentő arca az öt korona említésére fölragyogott, míg az öt pálcára elsötétült. Meglepetve bámult a grófra.

— Nem értem, méltóságos gróf úr.

— Majd mindjárt megmagyarázom. Azon a napon, melyen semmi hibát el nem követsz, kapsz öt koronát, amely napon hibát követsz el, egy fityinget sem kapsz,

ellenben öt pálcát hegedülök el rajtad. Valahány hiba, annyi öt pálca. Tetszik?

A bátya hallgatott. A fizetésnek persze csak az egyik fele tetszett neki. A gróf ráförmedt.

— No mi lesz? Ne lopd az időmet. Tetszik vagy nem tetszik?

— Tetszik, — felelt gyorsan a bátya.

— No, hát e perctől fogva inasom vagy. Eredj a kapushoz, az majd elmondja, mi dolgod lesz. Aztán eredj a szabóhoz, ez majd szabat neked libériát. Jobbra át. Indulj!

Igy lett Hörpentő bátyából Tátray gróf inasa. Olyan

fényes liberiát kapott, hogy mikor a tükörben meglátta magát, ijedten kapta le a sipkát a fejről; azt hitte, valami generális áll vele szemben. A piros színű magyar ruháján annyi volt a sujtás, zsinór, ezüstgerezd és gomb, hogy tizenkét huszáron sincs annyi.

Amint egyszer a vendéglőből sört vitt az urának, ki jő vele szemben? Nem más, mint Dörmögő Dömötör.

— Hát kendből miféle paradicsommadár lett? — kérdezte a ténsúr meglepetve.

— Én paradicsommadár? Tudja meg a tekintetes úr, tudja meg, ha még nem tudja, hogy úr lett belőlem.

— Látom. Azért küldték kendet sörért? Aztán miféle úr kend?

— A méltóságos Tátray gróf úr személye körül alkalmazott első belső kiszolgáló és fõlszolgáló segéd.

— Szóval inas?

— Ühüm. De grófi.

— Aztán sok-e a fizetés?

— Ölég.

— Mégis, mennyi?

— Mindennapra öt korona vagy öt pálca.

— Ne mondja kend! Aztán melyik napra jut korona, melyikre pálca.

— Amely napon nem követtem el hibát, öt korona üti a mancsomat, amely nap hibát követtem el, öt pálca üti a gyöngö testemet. Ahány hiba, annyi öt pálca.

— Hát miből jutott több: a koronából-e vagy a pálcából?

— Eddig, hála Istennek, a koronából. Pálcát csak kétszer kaptam. Egyszer azért, mert megettem a subickot, azt hittem, szilvalekvár; másszor azért, mert megittam egy üveg mézet, azt hittem, hogy víz. A subick nem, de a méz megérte az öt pálcát.

— No, örvendek, bátya, hogy ily jól megy a sora, — mondotta a ténsúr. — De most sietek, mert utazom a Tátrába. Isten megáldja kendet!

Dörmögő úr elcsoszogott, Hörpentő bátya irigykedve nézett utána. Utazik a Tátrába! — gondolta és sóhajtott. Fölbredt benne is az utazási vágy és szeretett volna együtt tartani a ténsúrral. De nem lehet, hiszen ő nem a maga ura. Nem mehet oda, ahova neki tetszik.

— Odahaza nagy meglepetés várta a bátyát. A grófja így szólt hozzá:

— No, Jancsi pakolj! Utazunk a Tátrába.

A bátyának egyszerre megjött a kedve.

— Tyüh, hogy fog a tekintetes úr mérgeledni, ha meglát a Tátrában! — gondolta vígan. Érzem, hogy nagyon jól fogok mulatni a Tátrában.

Dörmögő tekintetes úr jókedvűen hajtott ki a keleti pályaudvarra.

— Kitünő nyaram lesz az idén, — gondolta a mancsát dörzsölve. — Nem fogja megrontani a multságomat sem Zebi, sem Pimpi, sem az ördögös hasonmásom. Zebu-

lont átadtam a kedves papájának, Pimpikét Prüsszentő . . . á-á-á, prüssz! — Prüsszentő néninek. Az ember azonnal náthát kap, amint az érdeemes hölgyre gondol. Hej, no, jó volt az a kis hazaruccanás! Micsoda lebegő! Jó volt a lebegő a Dunán is, de csak jobb volt otthon. Szinte mármáros voltam tőle . . . Mit mondok? Mármáros? Azt akartam mondani, hogy *mámmoros*. Hja, de mindig Mármáros, az én szép megyém, jár az eszemben. Hej, Mármáros, hej túrós csusza, hej erdei méz!

A tekintetes úr leszállt a kocsiról s besétált a pályaház nagy csarnokába. Ott tömérdek ember lótot-futott, ácsorgott, tolongott, úgy hogy alig lehetett mozogni. De a tekintetes úrnak a sokadalom nem volt akadály, mert hatalmas potrohával úgy söpörte maga előtt az embereket, mint a szél a falevelet. Tréfásan kiáltotta:

— Félre bicsak, gyün a kés!

— Tyűh, teringette, — mondották az emberek, — ez aztán sok túrós csuszát ehetett világéletében, hogy ilyen gyönyörűen meghízott!

A tekintetes úr figyelmét egy kép foglalta le, mely a csarnok falára volt függesztve. A kép a Tátra hegységet ábrázolta.

— Csinos kis vakondtúrások, — mondotta, amint az égbetörő hegláncokat nézegette. — Ezeken a hegyeken is kitünő lebegő lehet ám. Az ember itt is mármárosnak érezheti magát . . .

Nagyot nevetett. Tréfásan fricskát adott saját magának.

— Már megint Mármarost mondtam mámmoros helyett . . . Csak mindig odahaza jár az eszem. Hej Mármáros, hej túrós csusza, hej erdei mézecske!

A tekintetes úr szeme a Tátra képén járt, az esze a mármárosi erdőkben kalandozott, nem csuda, hogy nem vette észre, mikor egy kéz belenyúlt a kabátja belső

zsebébe és kihúzta onnan a tömött pénztárcáját. Az a kéz egy zsebmetsző keze volt; így nevezik azokat a tolvajokat, akik kilopják a vigyázatlan emberek zsebéből a pénzt. Aztán kerekét oldott s eltűnt a tömegben.

— Itt az ideje, hogy jegyet váltsunk, — gondolta Dörmögő úr, — mert még lemaradunk a vonatról.

A jegyváltó-ablakhoz állott.

— Kérek jegyet a Tátrába.

— Hová? — kérdezte a pénztáros kisasszony, — Tátrafüredre, Lomniczra, Csorbára, Barlangligetbe?

— Barlangligetbe, — felelt a ténsúr! — Az nagyon előkelő hely lehet.

— No, Tátrafüred előkelőbb, de Barlangliget is szép.

— Meghiszem azt, barlang is, liget is, épen a kedvemre való. Ide gyorsan azt a jegyet.

Dörmögő úr belenyúlt a zsebébe, hogy elővegye a tárcáját, ám egyszerre felordított:

— Ellopták a tárcámat... nincs a zsebemben a tárcám... itt sincs... itt sincs... Már most hogyan utazom én Barlangligetbe?

— Bizony, ha nincs pénz — mondotta a pénztáros-kisasszony — nincs se barlang, se liget.

— Hitelbe nem adna egy jegyet a kisasszony? Megadnám becsülettel az árát.

— Nem lehet, bácsi. Nem ismeri ezt a régi mondást: begyütt a liter, nincs többet hitel.

A szegény tekintetes úr kétségbeesetten nézett szét. Hátha meglátná a tolvajt? Aztán sorra megszólította az utasokat.

— Nem lopta el uraságod, véletlenül, a tárcámat?

Persze, jól összeszidták a gyanúsításért, egy mérges úr oldalba is lökte és azzal biztatta, hogy kiüti három fogát, ha ilyeneket kérdez tőle. Dörmögő úr búsan járt-kelt a csarnokban.

— Csak legalább annyi pénzt hagyott volna a zsebemben az a tolvaj, hogy táviratozhatnék haza új utiköltségért! De egy fityinget sem hagyott. Udvariatlan fráter!

— Beszállni, beszállni Kassa felé! — kiáltotta a portás a váróterem ajtajából.

Mindenki a perron felé tódult, ahol már füstölgött, gőzölgött, sustorgott a mozdony.

— Ez a vonat megy Barlangligetbe? — kérdezte a ténsúr egy utastól.

— Ez. Mindjárt indul s ha nem siet az úr, lekésik.

Menne is a ténsúr, de nincs jegye, nem eresztik be a perronra. Egyszerre csak örvendve rikkant föl:

— Nini, Hörpentő bátya! Soha jobbkor. Ezt az Isten küldte. Mindjárt lesz jegy is, útiköltség is.

A bejáratban megjelent a bátya libériás alakja, amint egy nagy utitáskát cipelt.

— Hova, bátya?

— A Tátrába.

— Egyedül?

— Nem. Magammal viszem a goróformat is. De ni, most jut eszembe, hogy a tekintetes úr is a Tátrába készült, hát együtt utazunk, úgy-e?

— Együtt utazhatnánk, de baj van.

— Mi?

— Valami impostor... csipje meg a kakas!... ellopta a tárcámat és még jegyet sem válthattam. Tudja, mire gondoltam, bátya, mikor megláttam?

— Nem én.

— Arra gondoltam, hogy kend kölcsönözhetne nekem egy kis pénzmagot.

— Már mint én?

— Persze. Iszen annyi most a pénze, hogy csaknem fölveti.

— Sajnálom, nem adhatok — felelt kurtán a bátya. — Nincs.

— Nincs? Hm, hát talán mégis több jutott az öt pálcából napjában, mint az öt koronából?

— Nem azt mondom, hogy egyáltalában nincs, hanem kölcsönözni való nincs. Isten megáldja a ténsurat! Máskor jobban vigyázzon a pénzére.

Tovább sietett. A tekintetes úr elképedve nézett utána.

— No, megállj! — sziszegte. — Megállj! Ez a hála, amiért annyiszor magammal vittelek? Hanem ne kárörvendezz, Hörpentő János, mert azt a kölcsönt, amit megtagadtál tőlem, tízszeresen fizeti vissza neked Dörmögő Dömötör.

E percben felhangzott a vonat dübörgése, ami azt jelentette, hogy elindult és a tekintetes urat Budapesten hagyta.

A tekintetes úr sóhajtva indult vissza a városba, mikor az ajtóban csaknem összeütközött Prüsszentő nénivel.

— Nini... haptici!... Prüsszentő néni! — kiáltotta és prüsszentette a tekintetes úr. Soha jobbkor!

— Ah, Dörmögő úr, mily szerencse! — prüsszentett vissza a néni.

A derék hölgy igen elegáns ruhában jelent meg: a fején strucctollas Napoleon-kalap volt, a termetén divatos öltözet, melynek a szoknyája oly szűk volt, hogy a néni csak úgy tudott tipegni benne, mint a pipiske.

— Részemről az igazi szerencse! — harsogta Dörmögő úr. — Nem is sejti, kedves nagysád, hogy milyen szerencse! Képzelve, a pénztárcámat ellopták s most nem tudok elutazni a Tátrába.

— Ha csak az a baj, az nem baj, haptici... — szólt a néni.

— Haptici, — prüsszentett a ténsúr örvendezve.

— Szívesen szolgálok néhány száz koronával kölcsön . . . hapci.

— Hapci! — prüszentett hálásan a jeles utas.

A néni átadta pénzt Dörmögő úrnak, aki azonban egyszerre elszomorodott.

— De mit ér már a pénz? — sóhajtotta. Ebben a percben indult el a vonatom.

— A ruttkai vonat indult el? — kérdezte ijedten a néni és kiabálni kezdett: Pimpi! Dorka! Hapci! Sies-sünk! Talán meg utólérjük! Hapci!

Dörmögő úr meglepetve látta, hogy a két bocs barna buksija is megjelenik bejáratban.

— Nini! Hát ti is itt vagytok, hapci? — kérdezte a ténsúr, akire ellenállhatatlan átragadt a néniről a prüszögés.

— Itt bizony! Utazunk a Tátrába! — kiáltották a bocsok és rohantak a perron felé.

Ők gyorsan futottak, de a néni bezzeg nem tudott loholni a divatos szűk szoknyájában. Elakadt s csaknem orra pottyant.

— Oh, jaj, ettől a szűk aljtól sietni sem lehet, — panaszkodott és botorkált a néni.

— De miért siet, nagysád? — kérdezte a ténsúr. — Iszen nem a ruttkai vonat ment el.

— Nem? Hát melyik?

— A kassai.

— De hiszen azt mondta Dörmögő úr, hogy a tátrai vonatról késett le.

— Persze, hogy arról. Én Kassa felé akartam a Tátrába utazni.

— Én pedig Ruttká felé, mert arra is lehet utazni a Tátrába.

— Igazán? — rikkantott föl a ténsúr. Iszen akkor szüret! Egyikünk sem késett le, mert én is a nagysád művelt és szellemes társaságában prüsszög- és füstölöghetek a Tátrába.

— Nagyon örvendek, hapci! Dorka, Pimpi, gyertek vissza! — Kiabált a néni a bocsok után. — Ej, be megijesztett, drága Dörmögő uram!

A néni egy hosszú verset tüszögött a nagy ijedtségre.

Így történt, hogy Dörmögő úr egy kellemetlen emlékekkel, de kellemes társasággal kezdhetette meg a tátrai útját. A kellemetlen emlék az ellopott tárca volt, a kellemes társaság Prüsszentő néni és a két bocs. Vigan megváltotta a jegyét.

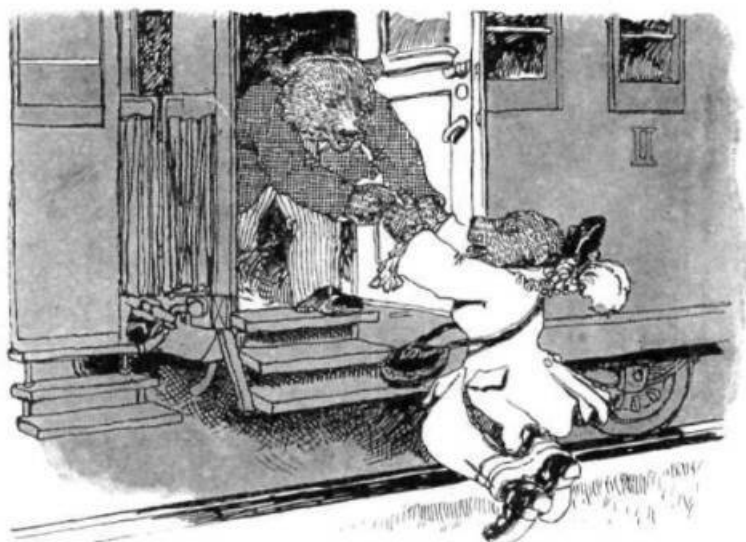
— Egy kis kirándulás a Tátrába? — kérdezte a ténsúr a kellemes útitársnőtől.

— Igen, — felelt a néni. — Én a nyarat ugyan

rendesen Ostendében töltöm, de most meg akarom mutatni a hucicáimnak a Magas Tátrát. Ám előbb egy kis dolgom volt Budapesten, a szabómnál... Tudja, Dörmögő úr, én a legelőkelőbb budapesti cégnél varratom a ruháimat.

— De, hiszen, elég jó szabók vannak otthon, a Vocson is, Breznóbánya mellett.

— Csupa kontár, higye el a tekintetes úr. Képzelve, még szűk szoknyát sem tudnak varrni! És én csak nem

sétálhatok Tátrafüreden a tavalyi bő szoknyában. Fidonc! Prssz...

— Kedves egészségére.

— Köszönöm.

— Hapci, — durrantott egy nagyot az orrából a ténsúr.

— Kedves, drága egészségére! édeskedett a néni.

— Köszönöm.

— Hapci...

— Egészségére!

Addig tüszögött és kívánta egymás egészségére a prüsszentést az udvarias ténsúr és a művelt és szellemes néni, amíg a vonat előállt és a kapus bekiáltott a váróterembe:

— Hatvan, Losonc, Ruttká felé beszállni!

Az utasok kiözönlöttek a perronra és megrohanták a vonatot. A tekintetes úr egyszerre fölkiáltott:

— Nini, Hörpentő bátya is velünk utazik!

Akkor szállt fel ugyanis a vonatra Tátray gróf s mögötte emelte be a nagy utitáskát a *Jancsi inas*, vagyis Hörpentő bátya.

— Mi lett ebből a Hörpentőből, hogy ilyen cifra? — kérdezte a néni.

— Grófi inas.

— Fi donc! — csavargatta az orrát az előkelő Prüsszentő néni. — Inas! Szégyen, hogy ilyen előkelő családból inasnak álljon valaki.

A bocsok azalatt felugrottak egy első osztályú kocsiba, mert az elegáns néni csak első osztályon szeretett utazni. A néni is föl akart szállni, de az nem ment egykönnyen, mert a szűk szoknya miatt nem tudott fellépni a magas lépcsőre. Négyszer-ötször is nekiiramodott, hogy majd fölugrik, de mindannyiszor visszaesett.

— Jaj, ez a szűk szoknya, hupci! — mérgelődött. — De mit tegyek? Csak nem sétálhat ilyen előkelő úrhölgy, mint én, bő aljban? Pedig, jaj, mindjárt indul a vonat!

— Majd én fölsegítem nagysádat — ajánlkozott a tekintetes úr.

Fölugrott a lépcsőre és megragadta a néni mindkét mancsát.

— No, most ugorj szűk szoknya! — kiáltotta.

A néni ugrott is, de e percben megindult a vonat s ő a levegőben maradt. Szerencsére, jó erősen fogta a

mancsait a ténsúr, hát nem zuhant le, hanem úgy lebegett az egyre gyorsabban száguldó vonatból, mint a lobogó zászló. Mondhatom, hogy a művelt és szellemes hölgy úgy ordított, mint akármilyen közrendű medve.

A tekintetes úr végre is szerencsésen behúzta a néni a vasúti kocsiba. Így hát nem történt semmi baj, kivéve, hogy Prüsszentő néni ezúttal teljes félóráig tüsszögött és az udvarias ténsúr ugyanannyi ideig kívárgatta a kedves egészségére.

Egyszerre egy nagy fej jelent meg a kocsi folyosóján: a Jancsié, a grófi inasé.

— Ni, a bátya ugyanabban a kocsiban utazik, melyben mi, — gondolta örvendezve a téns úr. — Ez épen a malomra hajtja a vizet. Arra a malomra, melyben a tervemet őrlöm. Azt a tervemet, mellyel visszaadom a meg nem adott kölcsönt a bátyának.

— Ni, a tekintetes úr! — kiáltotta meglepetve a bátya. — Hát mégis sikerült megcsípnie a tolvajt?

— Nem sikerült. De akadt valaki, aki nem ül úgy a pénzén, mint a kotlós a tojásán. Attól kaptam kölcsön útiköltséget.

— No, annak nagyon örvendek.

— Én is örvendek, hogy együtt utazhatom a goróf úrral, meg a gorófi inas úrral.

— Hát még én hogy örvendek! Nagygyon örvendek!

— No, azt meg kend nem is sejti, hogy én mennyire örvendek! Aztán hova utaznak?

— Fenyőházára.

— No, nézze kend: én is Fenyőházára.

— Annak duplán örvendek.

— Én pedig triplán.

Úgy örvendezett egymásnak a két jeles mackó, mintha nem is szeretnék megfojtani egymást egy kanál vízben.

A tekintetes úrnak egy perccel előbb még esze ágában sem volt kiszállni Fenyőházán, azt sem tudta, a Tátrában van-e vagy Mezopotániában, de a kedves, jó komája kedvéért egyszerre elhatározta, hogy ott fog néhány napot tölteni.

A vonat pedig gyorsan robogott velük. Elhagyták Isaszeget, melynek halmos, völgyes határában 1849-ben a honvédek alaposan elverték az osztrákokat. Azután a

Gödöllő lombjai közül kibukkant egy percre a királyi kastély kupolája, mely alatt valamikor boldog napokat töltött, gyermekei körében, Erzsébet királyné, kinek áldott életét egy olasz gyilkos töre szakította meg. Elhaladtak Aszód mellett, látni lehetett a vonatról a híres javítóintézetet, melyben a rossz gyermekeket munkára, tisztességre tanítják.

— Ide adlak be én téged, te Pimpi, — ingerkedt Prüsszentő néni a csin-talanabbik boccsal.

— Iszen én jó vagyok, — erősítette Pimpike. (Épen akkor lökte le Dorkát a divánról.)

— Te jó vagy, csak az ördögök rosszak, haptic!

— Kedves egészségére! — zendített rá a két boc.

Hatvannál bekukkant a vonatba a magyar címerben levő hármás hegynek ez az egyike. A Mátra.

— Az a hegy ott a Tátra? — kérdezte a kalaúztól a téns úr, kibökve ujjával az ablakon.

— Nem. Az a Mátra.

— Ugyan ne mréfáljon, barátom.

— Mréfa? Mi az?

— Ha maga, barátom, a Tátrát Mátrának mondja, akkor a tréfát én is mondhatom mréfának. Ha maga tréfál, én meg mréfálok.

A téns úr csakugyan azt hitte, hogy a kalaúz rá akarja szedni.

— No, hallja az úr, — szólt a kalaúz, — minden magyar embernek tudnia kell, hogy a Mátra is más hegy, a Tátra is más hegy. A Tátra följebb van. Alásszolgája!

Dörmögő úr elvörösödött. Szerencse, hogy nem halotta ezt a felsülést Hörpentő bátya, pedig éppen most lépett ki megint a folyosóra.

— Tekintetes úr, — szólt a bátya, — nem tudná megmondani, mire való ez a fogó, la!?

Ezzel a vészfék fogantyújára mutatott, mely a folyosó tetején volt elhelyezve.

— Hogyne tudnám! — szólt a téns úr ravaszul. — Ezzel csöngetünk a pincérnek, ha sörre, borra szomjazunk.

— No, ezt jó tudni, — gondolta a bátya, s ettől fogva mindig arra a fogantyúra bandzsalított.

A vidék pedig egyre szépült. Salgótarjánál úgy bukkant elő Salgó vára, mint egy korona, melyet egy zöld ruhás, zöld szakállas óriás visel, kinek feje a felhők közé nyúlik. Szemben vele sötétlettek Somoskő várának csipkés romfalai. Majd Fülek várának gyönyörű omladécai emelkedtek a csinos város házai fölött; a népes, szép Losonc városa után a távolban a négyszögű gácsi várkastély tetői és tornyai csillogtak feléjük. A vonat gyönyörű hegyi pályán kapaszkodott fölfelé és egyszerre csak bele is bujt egy hegy gyomrába: alagúton futott keresztül. Nosza, volt ijedelem mackóék szakaszában! Mire a vonat napvilágra

került, a két bocst eltűnt, Prüsszentő néni pedig versenyt prüsszögött a vonattal. (Volt rá oka, sok füst tódult be a nyitott ablakon.)

— Pimpi, Dorka, hol vagytok? Hapci! — kiabált és tüszkölt a néni. — Jaj, talán elvitte őket a hegyi manó?

No, a hegyi manónak nem kellett a két maszatos. A diván alá bújtak ijedtükben. Pedig még hány alagútba futott be ezután a vonat!

— Jancsi! — hallatszott a gróf hívása.

Jancsi, aki éppen a kis Szalatna-patakban gyönyörködött, mely úgy szalad a hegyek közt, mint egy pajkos gyerek, besietett gazdájához.

— Parancs!

— Nemsokára Zólyomban leszünk. Hozz be egy pohár sört nekem.

Jancsi bátya perdült a sarkán. A vonat folyosóján rákacsintott a vészfék fogójára.

— Ha csak sör kell, mindjárt lesz sör! — gondolta és megrántotta a fogót.

Ebben a percben megállt a vonat. Az utasok mind felugráltak és kikiabáltak az ablakokból: Mi történt? Mért állt meg a vonat? A kalaúz előrohant.

— Ki húzta meg a vészféket?

— Magam, la! — felelt a bátya.

— Miért?

— Hogy egy pohár sört hozzanak.

A kalaúz elbámult ezen a szemtelenségen.

— Maga egy pohár sör miatt megállítja a vonatot?

— Én nem tudtam, hogy a vonat megáll. Én a pincérnek csöngettem.

— Igen? Hát száz korona büntetés, vagy lecsukatom.

Mi volt mit tenni? A gróf kifizette a büntetést, de nemsokára pufogás hallatszott a kocsiszakaszból. A gróf

Hörpentő bátyának kiadta a mai járandóságot: az öt pálcát.

— Ez az első részlete annak a kölcsönnek, amit visszafizettem a bátyának a meg nem adott kölcsönből, — gondolta elégtétellel a téns úr.

A vonat tovább robogott. Bekukkant nemsokára a vonat ablakán a magyar címerben levő hármas hegynek a másodika: a Fáttra.

— De az a hegy csak a Tátra? — kérdezte Dörmögő úr a kalaúztól.

— Az a Fáttra, — felelt ez.

— Ugyan ne fréfáljon, barátom.

— Mit csinálok én?

— Ha maga, barátom, a Tátrát Fátrának mondja, én a tréfát meg fréfának mondhatom.

— Szégyen, — szólt a kalaúz, — hogy az úr nem tudja, hogy a Mátra is, a Fáttra is, a Tátra is más hegy. A Tátra feljebb van.

A téns úr megint elvörösödött. Hej, ha ezt a felsülést meghallotta volna a bátya, talán az öt pálcát is elfelejtette volna.

A bátya buksija helyett azonban a gróf jelent meg a folyosón.

— Bocsánatot kérek a tisztelt utasoktól, — szóló Dörmögő úrhoz fordulva, — hogy az én ostoba inasom megállította a vonatot. Képzelve, uram, azt hitte, hogy a vészfék csöngettyű.

— No, de ilyet! — csudálkozott a jeles utas ártatlan arccal, mintha nem is ő hitette volna el ezt a bátyával.

— De meg is kapta a részét!

— Hallottam. Öt pálca, mi? — pislogott vígan a téns úr.

— A javából, uram. Különbözik örvendek a szerencsének. Én Tátray gróf, tátrai nagybirtokos vagyok.

— Részemről a szerencse, — hajlongott tekintetes barátunk. — Én Dörmögő Dömötör mármarososi erdőnagybirtokos és méz-nagytermelő vagyok.

— Hova utazik uraságod?

— A Magas Tátrába. De egyelőre megnézem Fenyőházát. Azt mondják, gyönyörű hely.

— Valóban, nagyon szép. Én is kiszállok ott és örvendek, hogy bemutatthatom uraságodnak Fenyőháza szépségeit. Ámbár, a mi azt illeti, ez a táj is csinos.

A gróf kimutatott az ablakon. A vonat meredek pályán mászott fölfelé. Lenn, szinte megdöbbentő mélységben, szürkéllett a Garam ezüst csikja, partjain csinos helységekkel (egyszer szinte úgy tetszett, hogy a vonat leüti egy templom tornyának keresztjét), azután vagy hét alagúton futott át a vonat, megbámulták a gyönyörű saskői váromot, és egyszerre alattuk piroslottak Körmöcbánya házfödelei.

— Itt legel a legdrágább ménes, — mondotta a téns úr, nézegetve a szép városkát, melynek csinos főutcájába be lehetett látni.

— Igen, a híres körmöczi sárgacsikóménes, — folytatta a tréfát a gróf, aki nagyon megbarátkozott a jeles utassal. (Arra célzott a gróf, hogy az aranypénzt sárgacsikónak is szokták mondani. Körmöczbánya híres a pénzverőjéről; abban verik az aranypénzt.)

Így történt, hogy még aznap délután együtt ült Tátray gróf Dörmögő úrral a fenyőházi nagyszálló egyik fődött erkélyén. Előttük kis asztal, melyre épen két csésze fekete kávé helyez a tenyerestalpas inas.

— Kináld meg, Jancsi, a tekintetes urat csibukkal is, — szólt a gróf.

— Igenis, mindjárt, — dörmögte a grófi inas. — Hát indiai fecskefészekkel ne kínáljam meg?

— Mit dörmögsz? — rivallt rája a gróf.

— Azt mondom, hogy gyönyörű idő van.

— Az inas fogja be a száját, különben... ma dupla fizetés jár ki.

A bátya erre a biztatásra esze nélkül rohant a csibukért s szinte elsárgult a méregtől, mikor látta, mily jóízűen hörpenti föl a téns úr a fekete kávé és fújja utána a füstöt. De a száját csak a folyosón merte kinyitni egy kis dörmögésre.

— És még én szolgálom ki őt! És én befogjam a számat, mikor az ő szájában csibuk füstölög? Nagyon szomorú az én sorom. Jaj, be szomorú. Meg is szökném, — hisz előttem az erdő, de néhány vadászt láttam erre

sétálni. Ám, mégis jobb, ha mint gorófi inas, töltött káposztát eszem, mintha szabad mackó gyanánt ólomgaluskát ebédelnék.

Fenyőháza nyaralóhely a Fátra-hegység egyik igézően szép völgyében, melyet minden oldalról fenyővel borított magas hegyek környeznek. A völgy egyetlen szépen gondozott kert. Vagyis ahogy mondani szokták: park. A közepén fut át a folyton habzó Lubohna-patak, mely oly siető zúgással iramlík a túlevelű fák közt tova, mintha valami sürgős üzenetet vinne valahova. Hova fut? Nem messzire. Ott folyik el a fenyőházi park alatt a Vág folyó, a zöld Vág, melynek vize folytonosan változtatja színét: egyszer olyan, mint a smaragd, másszor, mint a hullámos barna bársony, azután meg, kivált ahol a nap süti, az ezüst. Ennek az ölébe siet a Lubohna-patak. A völgyben nagy szállók emelkednek, meg szép villák, melyekben olyan pompás, puha ágyak ringanak, hogy mikor Dörmögő úr este letette a fejét nyugalomra, másnap reggel arra ébredt föl, hogy — libizárom lipszom — az óra tizedet üt, Prüsszentő néni pedig ordít.

Prüsszentő néni ordít, mintha csak öt ütnék. Pedig nem ütik, hanem a gallérjánál fogja egy csendőr. És — libizárom lipszom — Pimpi és Dorka eközben visit és a Lubohna partján fut.

Pimpi és Dorka szörnyen visit és szélesebesen lohol. Mindenik kezében horgászó bot. A Lubohna-patakban sok a pisztráng. Pirosan pettyezetett fürge pisztráng. Libizárom lipszom — erre fáj a foga Prüsszentő néni-nek, Pimpinek és Dorkának.

Pisztrángra fáj a foga a néninek és a két bocsnak. Korán fölkeltek és hallgatták a Lubohna zúgását. Mint ahogy én hallgatom most. Nézték a Lubohna hattyúszínű habjait. Mint ahogy én nézem most. De amíg nekem a

patak tündérmeséket beszélt, nekik — libizárom lipszom — pisztrángról dudolt csalfa éneket.

A patak pisztrángról dudolt nekik csalfa éneket, tehát vettek a bazárban horgászó botot és a Lubohna partjára ültek halászni. A hattyúszínű habokban, a zöldes hullámokban, vígan kergetőztek a pisztrángok. Az egyik belekapott a Pimpi horgába... Megvagy! — kiáltott a bocs vékony hangon. — Megvagy! — hallatszott mögöttük vastag hangon. Libizárom lipszom, vastag hangon.

Ez hallatszott mögöttük, bizony. — A Pimpi horgán, mikor kikapta, nem evickélt pisztráng, de a Pimpi egy erős kézben evickélt. A vastag hang tulajdonosa egy csendőr volt, aki így dörgött rájuk: Hogy mertek halászni a Lubohnában? Mert — libizárom lipszom — abban, engedelem nélkül, nem szabad halászni.

A Lubohnában nem szabad halászni; mindjárt megértette ezt Pimpi, tehát kiszakította magát a csendőr kezéből és Dorkával együtt elszaladt. Futott volna a néni is, futott volna szívesen, hajh, de — libizárom lipszom — a szűk szoknyában nem tudott futni.

Prüsszentő néni a szűk szoknyában nem tudott

szaladni és így a csendőr galléron csipte. És itt véget ér vidámmal elegyes szomorú danám. A csendőr bekísérte. A szegény Prüsszentő néni prüsszögött kegyetlenül és nagyban esküdözött, hogy ő ártatlan, nem tudta, hogy a Lubohnában nem szabad halászni. De akármekkorát prüsszentett, a csendőr bácsi nem kívánta egészségére és akármekkorát esküdött, a csendőr bácsi nem hitte el neki.

A csendőr, szégyenszemre, Rózsahegyre akarta kísélni a nénit, a szolgabírósnági tömlöcbe. No, de szerencsére, ott volt Tátray gróf, az beszélt a rend örével és kezességet vállalt a fogolyért, aki különben áperzte le is fizette a bírságot, vagyis a büntetést.

— Én már jártam Ostendében, Siófokon, Abbáziában, Pocsolyafüreden, Velencében, a Császárfüldőben, Malacfüreden és mindenféle előkelő fürdőhelyen, — méltatlankodott a néni, — de így még soha sem jártam, hapci!

— És fogott-e legalább pisztrángot, hapci? — kérdezte a gróf, aki szintén megkívánta a prüsszentést a nénitől.

— Iszen épen az a legnagyobb mérgem, hapci, — méltóságos gróf úr, az a legnagyobb bosszúságom, hogy fizettem, még sem eszem pisztrángot.

— No, de nem baj. Ma délben rendelünk a vendéglőben pisztrángot. Most pedig menjünk sétálni az erdőbe! Jancsi, rendelj a vendéglőben jó villásreggelit s hozd utánunk az erdőbe. Értetted?

Jancsi bátya dohogva ment a vendéglőbe, — hogy neki mindig más után kell hordani az enni-, inni valót! — a társaság pedig bekanyarodott az erdőbe.

Amint beértek mackóink az erdőbe, mintegy megigézve álltak meg. Az örvendetes meglepetéstől alig tudtak beszélni:

— Nini, e . . . — dadogta Dorka.

— Nini, ep . . . — folytatta Pimpi.

— Nini, epe . . . haptici, — prüsszentett boldogan a néni.

— Nini, eper! — kurjantotta Dörmögő úr, aki a gróffal hátul ballagott.

Az erdő alját mintha csupa rubintdarabbal hintették volna meg, úgy piroslott a zöld levél alul az érett eper.

A következő percben az egész mackótársaság a fák alatt hasalt s nem hallatszott az erdőben egyéb kéjes csámcsogásnál és cuppogásnál. A tekintetes úr is megelégedezett grófi barátjáról és versenyt legelt barna rokonaival.

— Jöjjön eprészni méltóságos úr, — biztatta a gróft is, — a legjobb ízű az az eper, amit magunk szedünk.

— No, de talán nem muszáj négykézláb járni, — vélte a gróf, aki csudálkozott, hogy új ismerősei mily gyakorlottan járnak négykézláb.

— Legjobb négykézláb szedni az epret . . . kérdezze csak meg a fenyőházi gyerekektől! — felelt vígan a ténsúr. — Az ember csak kitátja a száját s ham, benne az eprecske.

— Persze, legjobb négykézláb, ha nincs szűk szoknya rajtunk, prsz, prsz, — prüszentett bosszúsan a néni, aki nem tudott jól mozogni a divatos ruhájában, miért is a bocsok mind elfalták elüle az epret. Pedig ugyancsak igyekezett fölfelé a meredek, csúszós hegyoldalon. Egyszer meg is csúszott s egyenesen a ténsúr nyakába esett.

— Jaj, a ruhám! — sikoltott a néni.

— Bocsánat, inkább jaj, a fejem! — dörmögte a tekintetes úr, a kobakját tapogatva. — Terringette, ez aztán koppant! Azt hittem, földrengés van és rám dőlt a hegy.

— Mindennek a szűk szoknya az oka, prsz, prsz . . . — mérgelődött a néni. — Ejnye, be pompás szem eper!

Ezzel a néni is, a bácsi is neki feküdt újra az eprészésnek és nagy búsan nézte őket a grófi inas, aki egy nagy kosárral kullogott ura után. Neki nem volt szabad eprészni, csak titokban csippentett az útszélről pár szemet.

Délben pompásan ebédeltek. Volt pisztráng is, piros pettyes pompás pisztráng. Másnap reggel pedig fölkerekedett a társaság és Csorbára utazott, mely Fenyőházától vasúton másfél óra. Az volt a céljuk, hogy megtekintik a híres csorbai tavat.

Amint Rózsahegyet, ezt a csinos kis várost, mely óriási fonógyáráról híres, elhagyták, fölkiáltott a tekintetes úr:

— Ni, milyen szép fehér hálósipkája van annak a nagy hegynek!

— Az a Nagy-Kriván, — felelt a gróf.

A Nagy-Kriván hatalmas, 2497 méter magas hegy, melynek csúcsa kajlán hajlik oldalt, mint mikor az ember fejeről lecsüng a hálósipka bojtja. Mögötte több fehér fejű hegycsúcs láncza húzódott.

— A Nagy-Kriván? — kérdezte a ténsúr. — Tyűh, de öreg bácsi lehet! Fehér csikkal tele a feje búbja meg szakálla. Aztán nem is egy, hanem egész csomó ilyen hatalmas öreg apó akarja belefúrni ősz fejét az égbe.

— Itt kezdődik a Magas-Tátra. Az a sok fehér csík: hó. Ezek a hegyek a magyar havasok.

A ténsúr levette a kalapját s így szólt meghatottan.

— No, hála Istennek, csakhogy láttam a magyar címer három koronás hegyét: a Tátrát, Mátrát, Fátrát. Éljen Magyarország!

Meglengette a kalapját a havasok felé, melyek haván szikrázott a napfény.

... Megérkeztek Csorbára. A gróf felkiáltott:

— Siessünk. Mindjárt indul a fogaskerekű vonat.

— Siessünk nenő! — kiáltotta Prüsszentő nélinek vígan a ténsúr. — Indul a mackó-vonat.

— Miért lenne az mackó-vonat? — csudálkozott a gróf.

— Mert a mackók és ez a helyes vonat rokonok. Fog-rokonok.

— Hogy, hogy?

— A mackó-család is fogas, ez a vonat is fogas, hehehe, — nevetett a tréfáján Dörmögő úr.

— Harap is ez a fogas-vonat? — kérdezte a bátya, súgva, a tekintetes úrtól.

— Harap ám! — súgta vissza a kérdezett. — Hászen azért van foga!

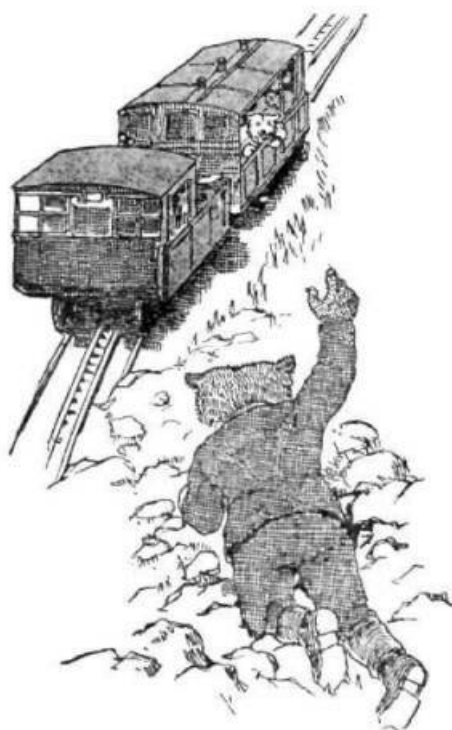
— Nem is ülök én akkor rája.

— Hát mit csinál kend? Nem jön a grófjával a Csorba-tóhoz?

— Elmegyek, de majd csak úgy hátul kapaszkodom a vonatra, ahol nem ér el a fogával.

— Azt jól teszi kelmed, — mondotta a ténsúr.

Az állomást egy közeli hegyoldallal magas híd kötötte össze. Azon a hegyoldalon volt a fogaskerekű vasút pályaháza. Az utasok átlépkedtek a hidon, aztán bementek a kis hegyi vasút perronjára és letelepedtek egy

csinos, szellős kocsiba, mely hamarosan megindult velük a hegynek föl.

Zörgött, kattogott és nagyokat szuszogott a vonat, amint fölfelé kapaszkodott a hegyen, de a kattogáson is áthallatszott egy hang:

— Megállj fogaskerekű! Nem bánom fogas, ha meg is harapsz, csak állj meg!

Hörpöntő bátya futott, köbe, bokorba fogózkodva, a kis vonat után. Mikor az utolsó percben föl akart kapaszkodni a

vonatra, az eliramodott és a hegy lábánál hagyta a Tátray gróf cifraruhás inasát. Most aztán futott és kézzel-lábbal rugaszkodott a vonat után a nyavalyás.

— Álljanak meg! Álljanak meg kissé! — ordított a bátya, a meredek úton el-elbukva meg ismét föltápáskodva.

— No, nézd a semmirekellőt, hát nem késett le? — szólt bosszúsan Tátray gróf, észrevevén az inasát.

— Az bizony a száját tátotta valahol, amíg a vonat elindult, — mondotta Dörmögő úr.

— Aztán mit kiabál a golyhó?

— Hogy nem bánja, ha meg is harapja a fogas vonat, csak álljon meg.

— Ez a füles számár bizonyosan azt hitte, hogy a fogaskerekű harap a fogával. Vajjon ki hitette el vele? — kérdezte a gróf.

A tekintetes úr hallgatott és olyan ártatlanul mosolygott, mintha nem is ő hitette volna el a bátyával. Magában pedig ezt gondolta:

— Másodszor fizette vissza Dörmögő Dömötör a meg nem adott kölcsönt!

Bizony másodszor, mert a bátya úgy lihegett, fújta-tott a meredek úton a vonat után, annyiszor elvágódott, hogy ez a mulatság felért — nem öt, hanem huszonöt pálcával.

— A mai öt koronának is fuccs! — gondolta elkeseredetten a jámbor.

Ugyanakkor Pimpike is észrevett valamit, mert csudálkozva kiáltott föl, mikor egy patak fölött ment át a vonat.

— Ni, megbolondult a patak!

— Miért bolondult volna meg? — kérdezte Dörmögő úr.

— Mert fölfelé folyik!

Mindenki kitekintett és mindenki eltátotta a száját bámulatában.

— Az ám, fölfelé folyik! Talán otthon felejtett az a patak valamit a hegyen s most visszamegy érte!? — vélte a tekintetes úr.

— Dehogy folyik fölfelé! — mondotta Tátray gróf. — Csak úgy látszik, hogy fölfelé tart. Csalódik a szemünk. Ez a Malomvízpatak mindig rászedi az utasokat.

— Rókamájú, selyma patakja! — nevetett a ténsúr.

— Ezek a hegyi patakok, hapci . . . mind olyan rava-
szak, — szolt Prüsszentő néni. — A Lubohna is rászedett,
prsz, prsz . . . Pisztrángot ígért és csendört adott.

Most Dorka tette le a garast.

— Bácsi, hova is megyünk mi most? — kérdezte.

— A Csorba-tóhoz, kicsikém.

— Miért megyünk holmi csorba tóhoz? Hiszen van
itt elég ép tó. Az ép pohár is szebb a csorbánál.

— Azért megyünk oda, aranyom, mert oda visz a
fogas . . . Hehehe, még egyre kurjongat a bátya. Hogy
kapaszkodik fölfelé szegény feje!

— Aztán, bácsi, — folytatta Dorka a kérdezőskö-
dést, — ki törte el a Csorba-tavat?

— Bizonyosan afféle haszontalan bocsok jártak arra,
amilyenek ti vagytok.

De a kérdés csak ott motoszkált a ténsúr buksijában.
Odafordult hát a grófhhoz.

— Méltóságos uram, mitől csorbult ki a Csorba-tó?

— A tó?

— Igenis. Nem tudja, ki törte el?

A gróf kihajolt az ablakon, hogy elrejtse a mosoly-
gását. Azután ezt felelte.

— Az óriások törték el.

— És nem folyik ki belőle a víz?

— Nem, mert már megdrótozták a tótok. Tudja,
hogy erre laknak a drótostótok.

Dörmögő, akinek ilyen módon gyarapította földrajzi
ismereteit a tréfás gróf, megnyugodott a válaszban. Las-
sacsakán fölérték a csorba-tavi állomásra, ahonnan gyö-
nyörű kilátás nyílik a Tátrára. Egész csapat hegycsúcs
bámul le az érkezőre, mintha ezt kérdezné tőle:

— Honnan jössz? Mi hozott ide? Feljössz-e hozzánk?

Előttünk a csorbai fensík, mely fölött két fehér

süvegű öreg apó köszönt le hozzánk legközelebb: a Bástya és Szoliskó. Mind a kettő vagy 2400 méter magas, tehát igen tekintélyes két hegyuraság. Azután még egész sor ilyen derék apó látható: a Kopki, a Tátra, a Tupa és a 2540 méter magas Góliát: a Koncsisztacsúcs. De mindennél kedvesebb a Csorba-tó, melynek sötétzöld vize bájosan ragyog elő a parti gyalogfenyők és villák közül.

Nagyocska tó biz' ez. Nagysága 21 hektár, vagyis 32 és fél hold. Aztán mély. Húsz méter a közepén. Aztán

jó hűvös itt a világ. Hogyne, hiszen itt 1356 méter magasán vagyunk! Aztán barátságos szép szállók, villák köszöntik partján az utast. Szóval, ide összehordott a természet minden szépet, nagyszerűt: hegyet, tavat, erdőt, kilátást, amivel gyönyörködtesse a szállókban nyaralókat és a túristákat. Joggal nevezik e helyet a *Tátra gyöngyének*.

A tó partján szép sétaút van. Azt róttá a kiváló társaság, mikor egyszerre így szól a ténsúr:

— Mi zakatol utánunk? Csak nem a fogas vasút?

Hátrafordultak. Hát ott törtetett utánuk lihegve, fujtatva, hörögve a bátya.

— Ej, be nagyokat nyög kend, — szólt hozzá a ténsúr. — Csak nem harapta meg a fogaskerekű?

— A fogaskerekű nem harapta meg, — mondotta a gróf, — de mindjárt megharapja más valami. Hol voltál, Jancsi?

— Könyörgöm, lemaradtam a vonatról, mert . . .

— A *mert*-re nem vagyok kíváncsi. Lekéstél, tehát ma nincs öt korona, ellenben van öt pálcá. Kedves Dörmögő úr, tesz nekem egy szívességet?

— Akár kettőt.

— Nem is kettőt, hanem ötöt. Ossza ki az öt pálcát ma uraságod a Jancsinak.

— Szívesen. Nagyon szívessen! Tudja a gróf úr, hogy én barátaim kedvéért mindent megteszek.

A bátya elvörösödött a haragtól.

— Engem csak a gazdám üthet! — tiltakozott.

— Csönd! — rivallt rája a gróf. — Az üt, akinek én a kezébe adom a pálcát. Feküdj le!

Hörpike lefeküdt a före, de már nem vörösén, hanem sárgán a méregtől. Föltekintett a magas hegycsúcsokra és madárvá szeretett volna válni, hogy felrepüljön a havas búbjukra. Aztán egyet ordított és ötöt nyögött, akkor zuhogott le rája az öt pálcá.

A tekintetes úr elégedetten adta vissza a grófnak a botját és ezt mormogta magában:

— Harmadszor fizette vissza Dörmögő Dömötör a meg nem adott kölcsönt!

A *Tátra gyöngye* az egész tisztelt társaságnak nagyon tetszett, kivéve persze Hörpikét. Ez fitymálva morogta:

— Nekem ez az egész Csorba-tó nem kávéház. Megvetlek te Csorba! Oh, jaj, öt korona! Oh, aj, öt pálcá!

Így zúgolódott a bátya, míg a társaság többi tagja fényesen megebélt, pompásan meguzsonnált és gyön-

gyöm, gyöngyöm, Tátra-gyöngyöm módon megvacsorált. Vacsora után csolnakázni mentek a tóra.

Két csónakot béreltek. Az egyikbe ült a gróf a Jancsi inassal, a másikba Dörmögő úr a bocsokkal és — hapci! — Prüsszentő nénivel.

— Aztán néni, ne prüsszentsen ám nagyokat, mert felborul a csónak, — intette a kiváló hölgyet a ténsúr. Pedig ez mély víz ám. Aztán a tizedik mackó sem szeret vízbe fúlni.

— Még a tizenegyedik sem, — szólt Pimpi.

— Hapci, — dördült akkorát Prüsszentő néni finom orrocskája, hogy a csónak szinte meglódult bele.

— Prüsszentett a néni, hát igaz, — nevetett a tekintetes úr, — és hozzá csaknem felborult a csónakunk is.

— Hiszen én oly kicsikét szoktam tüszenteni, mint egy náthás pillangócska, — mentegetőzött a jó asszonyság.

Gyönyörű volt a tó a holdfényben. Mint egy nagy szikrázó gyémánt egy óriási gyűrűn, mely egy rengeteg kezet ékesít. Ennek a kéznek az ujjai az öt fehérkőrmű hegycsúcs, mely a Csorba-tó fölött nyúlik az égnek. Úgy tetszett a holdfényben, hogy azok a nagy ujjak a csillagokkal játszadoznak . . .

A csónakok eközben meglehetősen eltávolodtak egy-

mástól. A bocsoknak kedvük szottyant ingerkedni a bátyával.

— Mit eszik a Jancsi? — hujjántotta Pimpi a gróf csónakja felé.

— Babot, — felelt Dorka, aztán ő kérdezte:

— Mit eszik a Jancsi?

— Lencsét, — felelt Pimpi, elhúzva hosszan a szótagokat.

— Mit eszik a Jancsi? — dörgött most a vízen a ténsúr csúfondáros hangja.

— Kását, — mondotta Prüsszentő néni.

— Nadragulyát, nem kását, — kiáltotta vissza mérgesen a bátya, mire nagy hahota verte föl a Csorba-tó vizét, mert tudvalevő, hogy aki nadragulyát eszik, megbolondul tőle.

A két csónak ismét közeledett s látni lehetett a bátya emberevő ábrázatát. Dühösen sunyított a csúfolkodó mackó-társaságra. Mikor a csónokok csaknem összeértek, a tekintetes úr megbökte Pimpit:

— Fújd el csak, hugám, a *mit eszik*-et!

— Mit e-szik Jan-csi? — énekelte Pimpi.

— Ezt ni! — ordította a bátya, felugorva, hogy nyakon legyintse a gúnyolódót, de nagyon előre talált hajlani, mert a csónak megbillent és ökelme belebukott a vízbe. Ott lubickolt keservesen a holdfénytől fehérlő vízben. Olyan volt benne, mint a tejbe esett ördög.

— Mit iszik a Jancsi? — kérdezte a haszontalan Pimpi.

— Vízet, — felelt egyszerre az egész tenyeres-talpas társaság.

A csónakosok nagy nehezen kihúzták a bátyát, aki nagyon didergett.

— Juj, de hideg ez a víz! Brr, brr . . . juj, de hideg

ez a levegő! Brr, én ezt a csorbai levegőt nem szeretem. Tüstént megfagyok!

— Majd fölmelegít az öt pálca, csak érjünk haza, — felelt a gróf.

— Brr, brr . . . hát mit vétettem én?

— Azt, hogy az én jelenlétemben pofozkodni akartál, pedig neked az én jelenlétemben *Hallgass, Ülj vesztelig, Parancsra várj!* a becses neved.

A csónakok a part felé ringtak és az utasok kiszálltak. A bátya búsan kullogott a grófja után s amerre ment, a róla csörgő víz barna vonalat húzott a porban. Mikor fölértek a szálló szobájába, mindjárt megkapta a jámbor a «melegítőt», míg a mihaszna Pimpi az ablak alá gyűjtötte a csorbai gyerekeket.

— Mit eszik a Jancsi? — kérdezte nevetve a bocsné.

— Pálcát, — felelt a gyerekek kórusa.

Ezen aztán megint nagyon mérgelődött a mi Hörpikénk, ellenben Dörmögő úr arra gondolt, hogy immár negyedszer fizette vissza a meg nem adott kölcsönt. Meg-

fogadta Budapesten, hogy tízszer fizeti vissza. Hat fizetség még hátra van.

Másnap reggel a tekintetes úr a tó partján sétált, gyönyörködve a természetben, hát mit hall? Egy ismerős, de kellemetlen hang ezt kiáltotta:

— Hopp, piros pecsenye!

És néhány nagy csattanás hangzott utána.

— Piros pecsenye! — kiáltotta egy másik ismerős és szintén kellemetlen hang, de ezután már nem csattanások hallatszottak, hanem csúfondáros kacagás.

— Majd ha fagy, hó lesz nagy, fiatal úr! — mondotta a kacagó.

— Iszen itt elég hó van már a hegyeken, fagy is odafönn, — e szavakkal lépett a ténsúr a beszélgetőkhöz, kiket egy bokor elfödött.

Hát Zebikét pillantotta meg a szeme. A földön ült és vele szemben csücsült — Róka Miska. Azon mesterkedtek, hogy egymás kezefejére nagyokat csapjanak.

— Mit csináltok ti itt? — kérdezte a ténsúr.

— Hászen láti, ha van a bácsinak szeme, — felelt szokott hanyaveti módján Zebike. — Piros pecsenyét játszunk.

— Miféle játék az?

— Ollan játék ez, hogy az egymás orra elé tartjuk a kezünk fejét, osztán, mikor a másik ütni akar, elkaptjuk. Aki többet, nagyobbbat üt a másik kezén, az győzött, mert ő sütötte a piros pecsenyét.

— Hm, látom, a te pecsenyed már jó piros.

Zebulon mérgesen felelt.

— Mert ez a Róka Miska csal. Mindig úgy tesz, mintha a högyekre bámulna, vagy a tóba kukkantana, pedig nem! Jobban ide vigyáz, mintha egyenesen nézne rám. Mire én ütni akarok, már sehol sincs a keze, azaz dehogy nincs, itt csattog az én kedves mancsomon.

— Szóval, számár vagy, — mondotta nyájasan a ténsúr. — De hadd játszom én azzal a Róka Miskával. Én híres piros pecsenye-szakács vagyok ám!

Igen ám, de hol az a Róka Miska? Annak nem volt kedve olyan nagy úrral játszani, mint amilyen Dörmögő úr és elszelelt. Kár.

— Hát te hogy kerültél a Csorba-tóhoz? — kérdezte Zebikét a ténsúr.

— Óvastam a zújságba, hogy a bácsi itt nyaral, oszt gondótam, hogy nagyon hiányzok neki, hát utána eredtem.

— Hiányzol az ördögnek, — morogta a ténsúr.

Így történt, hogy Tátrafüredre, a Magas-Tátra e fővárosába, egy taggal megszaporodva érkezett a társaság. Csorba-tótól kocsin mentek Tátrafüredre, oly gyönyörű vidéken, mely mintha csak az Istennek a diszruhájából leszakadt és odahullott darab lenne. Széplakon nagyon szeretett volna a tekintetes úr kiszállni, mert oda nagyon hívták a gyerekek, de Prüsszentő néni egyre siettette a kocsist.

— Csak gyorsan Tátrafüredre! Én csak ilyen ele-ele-elegáns fürdőhelyen vagyok ele-ele-elememben. Nekem csak olyan finom hely való. Én csak Tátrafüreden tudok Tátralogni és Füredni.

— Talán társalogni és fürödni? — kérdezte a ténsúr.

— No, igen, de nekem mindig Tátrán és Füreden jár az eszem.

Így hát csak a kocsiról bámulták meg Széplak barátságos, csinos épületeit és nemsokára Tátrafüred sétaútján ugyancsak megcsudáltak egy furcsa karavánt. Elül ment Prüsszentő néni a szűk szoknyában és három boccsal, Pimpivel, Dorkával, Zebivel, utánuk sétált a gróf a tekintetes úrral, hátul pedig Hörpentő bátya kullogott, karján az uraságok felöltőivel.

— Ügye, mindenki engem bámul? — súgta Pimpinek kevélyen Prüsszentő néni.

— Mindenki a nénit bámulja, — felelt Pimpi.

— Ugy-e, ugy-e?

— Igen. A száját is kitérít mindenki.

— Persze. Én mindenütt feltűnést szoktam kelteni. Persze, ilyen elegáns szűk szoknyát nem lehet minden nap látni. Hát, te Pimpi, eltátják, ugy-e, a szájukat álmélkodásukban?

— Nem álmélkodásukban, hanem neveltükben. A néni nevetnek.

— Eredj, te goromba. Nem is igaz. Hapci! Prüsszenttem, hát — nem igaz.

A boccsok nevettek, mert a közmondás épen az ellenkezőjét mondja. Aztán az egész társaság Tátrafüredet bámulta. Van is azon ám nézni való. Gyönyörű, nagy épületei, pompás bazárja, fényes kávéháza, tündérfényű Nagyszállója, remek villái, fölséges parkjai, sétaútjai, kilátói, pihenői elragadták a dörmögő vendégeket. Ha pedig föltekintettek a magasba, a havasok két királya: a gerlachfalvi és a lomnici csúcs itt túrja orrával a felhőket. Gyönyörű ez a Tátrafüred! Aztán nem is egy van, hanem három egymás mellett: Új-Tátrafüred, Alsó-Tátrafüred

és a Tátra főhelye: Ó-Tátrafüred, ahol mackóink most időznek.

Tátray gróf a Nagy szállóban rendelt lakást a tisztelt társaságnak. Hej, be szép épület ez! Csupa erkély, csupa virág, csupa fény. Egy óriási terrasz van előtte, virágágyakkal, kényelmes székekkel: ott pihennek, az áldott kárpáti levegőt szíva, a vendégek. Hát még benn! Mackóink alig mertek mozogni a pompás szőnyegeken s a szobák finom bútorai közt.

Tátray gróf és Dörmögő úr a második emeleten kaptak szobát, Prüsszentő néni a bocsokkal, meg Hörpentő bátya fölöttük, a padlásszobákban. Az inas szobája épen a grófjéé fölött volt. Hörpíke ugyancsak megbámulta a szobája fényes berendezését.

— Tekintetes úr, — fordult Dörmögő úrhoz, — kérdeznék valamit.

— Mit, fiam?

— Mire való ez a tál, itt ni, a falban?

A bátya a márvány mosdó-medencére mutatott, mely a falba volt erősítve. Abba szolgált a vízvezeték csapja. Hörpíkének, persze, sejtelve sem volt arról, hogy mire való a mosdó.

— Ez, édesem? — kérdezte szolgálatkészen a ténsúr. — Ez muzsika.

— Muzsika? Ne mondja!

— Ez olyan muzsika, mely a patakcsörgést utánozza. Tudja kend, olyan úri módban élnek a tátrafüredi vendégek, hogy a szobájukba hozzadják a patakot s mikor lefekszenek, a patakcsörgés muzsikájánál alszanak el. Csirr, csurr, csirr-csurr, muzsikál a kis házi patak és addig muzsikál, amíg a vendég elszunnyad.

— Csirr, csurr! — nevetett jókedvűen a bátya. — Ez igazán szép muzsika. Épen mackónak való. A mackó az erdejébe képzelettel magát. Muzsikálj, patakocskám!

— Ide figyeljen kend! Látja, ezt a kis csapot megforgatom és mindjárt: csirr, csurr!

A ténsúr megfordította a csapot és a kristálytisza víz csakugyan zuhogva bugyogott alá a márványmedencébe.

— Csirr, csurr, szervusz patakocskám! — kiáltotta a bátya.

— No, hát, mielőtt kend este lefekszik az ágyába, fordítsa meg ezt a csapot s majd a patakocska mézédés álomba ringatja.

A bátya nagyon örült a felvilágosításnak, a tekintetes úr pedig elzárta a csapot s ravaszul mosolyogva ment le a saját szobájába.

— Hehe, a vén golyhó ki fogja nyitni a csapot... elalszik... a víz kiömlik a medencéből, elárasztja a szobát... átszivárog a padlón és egyenesen az alant alvó gróf orrára fog folyni... Hahaha, lesz lakzi, mikor kisül, hogy a bátya nyitva hagyta a vízvezeték csapját! Lesz lakzi és pálca!

Lefekvés előtt találkozott Hörpika Róka Miskával, aki ott sompolygott a szálló körül és eldicsekedett vele, hogy milyen szép patakmuzsika fogja őt álomba ringatni. A vörös erre egy ravaszat pislantott, mindjárt sejtette, hogy Dörmögő úr rászedte a jámbor bátyát.

— Aztán hányas szám a kend szobája? — kérdezte.

— A hetvenkilences. Éppég a grófom szobája fölött van.

— Hát a tekintetes úré hol van?

— Ammeg a Prüsszentő néni szobája alatt. No az se fog aludni a néni prüszkölésétől, mert az áthallatszik a padlón, de a falon is.

Róka Miska nem kérdezett többet, hanem föllopózott a szálló padlás-folyosójára és észrevétlenül leszedte a számot a bátya ajtajáról és kicserélte a Prüsszentő néni szobaszámával.

— Hehe, — gondolta, — Hörpentő bátya most a

Prüsszentő néni szobájában fog hálni, mert hiszen ezen a szobán van most az ő száma, a hetvenkilences. No, a patakmuзикát az éjjel Dörmögő úrnak fogja élvezni — az orra.

A tekintetes úr kacagva vetkőzött a szobájában.

— Most vetkezik a bátya is, — gondolta. — Mindjárt megszólaltatja a muzsikáját. Csirr, csurr! Csirr, csurr! Belebujt a puha ágyba!

— Huj, de elegáns fekvőhely! Csupa selyem, csupa patyolat. Ilyen való az én gyöngé testemnek... És a bátya már szintén belebujt az ágyba. Szól a házipatak muzsikája: Csirr, csurr, muzsika... csirr, csurr, szá-móca... csirr, csurr, mézecske... csirr, csurr, pál-cácska... csirr, csurr, boszucska! Dörmögő Dömötör ötöd-ször fizeti vissza a bátyának a meg nem adott kölcsönt.

A jeles utas elaludt s tovább álmodott csörgésről, csurgásról, pálcapufogásról, aztán azt álmodta, hogy ő egy különös virággá változott, melyet egy mackókertész öntöz. Jó hideg vízzel.

— Juj, de hideget érzek az orromon, a fejemen, a paplanomon! — morogta félálmosan. — Mi ez? Beesik az eső a tátrafüredi szállóba? Az ám, csörög... csurog... csirr... csurr...

A mennyezetről vastag sugárban ömlött alá a hideg víz, elárasztva a ténsúr ágját.

— A házi patak nekem muzsikál! — suttogta ijedten s kiugrott az ágyából. Aztán neki esett a csöngőnek

s verte kegyetlenül, úgy hogy csöngött, bongott a nagy szálló bele. Valamennyi szolga, pincér, szobalány berothant.

— Ide nézzenek! — ordította. — Ide nézzenek! Hal vagyok én vagy utas? Ha nem vagyok hal, miért úszom? Mi?

Persze kiszült, hogy Hörpike nyitva hagyta a vízvezeték csapját s abból áradt a víz az alatt levő szobába. Tátray gróf is fölébredt a zajra s mikor megértette, mi

történt, két vastag bottal kereste az inasát. Hörpike azonban elpárolgott, amint megtudta, miféle bajt okozott a patak-muzsika. Reggelre akadták rája: egy fán guggolt.

— Gyere le, Jancsi, gyere le! — hadd adom ki egyszerre az egy heti béredet! — kiáltott föl hozzá a gróf.

— Köszönöm, nincs szükségem annyi pénzre, — felelt Hörpentő szepegve, de szemtelenül és följebb kúszott a fán.

— Ha nem jössz le — kiáltotta a gróf — veled fizettem meg mind a kétszáz koronát, melyet a szállótulaj-

donos követel a tönkretett falért és bútorért. Megmutatom neki, hol tartod a pénzedet.

Erre már megszeppent Hörpike.

Sóhajtván ereszkedett le a fáról s e szavakkal feküdt le a före:

— No, ez a nap jól kezdődik.

Dörmögő úr egy bokor mögül számlálta a pálca pufogását. Olykor ezt dörmögte:

— A meg nem adott kölcsönt most fizette vissza Dörmögő Dömötör hatodszor . . . hetedszer . . . nyolcadszor . . .

A reggel nagyon szép volt, hát a gróf azt indítványozta, hogy nézzék meg a híres tarpataki zuhatagot, mert az gyönyörű látvány. Aztán sikló-vasút visz oda fel.

— Hát az mi? — kérdezte a ténsúr.

— Drótkötélen húzzák föl a vonatot a Tarajka-hegyre. Úgy siklik föl, le, mint a pók a szálán. Az mászik föl velünk a zuhataghoz.

A sikló-vasút alsó állomása a füredi kápolna mögött van. Hegynek fut fölfelé a kocsi és oly magasra, hogy nem lehet látni végállomását. A gróf, a ténsúr, Zebi és a bátya (az utóbbi a táskával) betelepedett a csinos, szelős kocsiba, mely csakhamar megindult fölfelé . . . Hej, szép látvány tárult elébük, amint siklottak fölfelé, — igazán úgy, mint a pók a szálán. Alant látszott a napsütötte poprádi fensik, fölöttük a Ferenc József- és a lomnici-csúcs havas cukorsüvege, amint a felhők körülrajozták.

Vagy tizenkét percnyi utazás után megállott a kocsi. A Tarajkán voltak. Egy szép vendéglő előtt szálltak ki.

— Helyben vagyunk — szolt a ténsúr s megindult vígan a vendéglő felé.

— Hohó, ez még nem a tarpataki zuhatag — mondotta a gróf. Az följebb van. Gyerünk csak tovább gyalog.

— Kár, — dörmögte a ténsúr. — Én azt a vendéglőt is szép látványnak tartom.

Mentek hát tovább. Befordultak a gyönyörű Jármay-útra, melynek egyik oldala magas, meredek sziklafal, másik pedig mélység. Ebbe a mélységbe szakad alá tajtékozva, sziklákon átbukdácsolva egy sebes patak: a Tarpatak. Egyszerre csak egy csinos épülethez értek, melynek üveges verandáján terített asztalok mosolyogtak. Ez a Zerge-szálló. Dörmögő úr oda tartott.

— Helyben vagyunk — szólt újra vigan.

— Dehogyan vagyunk — mondotta a gróf. — A zuhatag még följebb van. Oda nézzen ni, a tekintetes úr! Úgy-e, gyönyörű látvány?

Velük szemben, egy hegyoldalban, hosszú, széles fehér szalag omlott alá a hegyről. Olyan egyenesen, mint a magasból leejtett kő. Ez volt a tarpataki óriás vizesés.

— Szép, szép — morogta a ténsúr, vágódó szemet vetve az asztalokra — de ez a vendéglő is gyönyörű látvány.

Megindultak újra a hegynek. Sziklás, köves úton kapaszkodtak fölfelé s mindjobban hallatszott valami dörgés, morgás.

— Dörög az ég?

— Dehogyan. A zuhatag nótája az.

— Hehehe, ez aztán a patakmuzsika, úgy-e bátya? — kérdezte, a szemével villantva a ténsúr Hörpentőre.

A bátya elvörösödött. Eszébe jutott az éjszakai kaland.

Egy fordulónál egyszerre előttük volt az óriás-zuhatag. Hej, gyerekek, ez ám a látvány! Negyven méterről, hat emeletnyi magasságról, zuhan alá a Tarpatak oly dörgéssel, zúgással, mintha tíz vonat dübörögne fölöttünk, alattunk . . . A zuhatag alatt egy kis híd volt. Utasaink erre a hídra álltak és némán gyönyörködtek a dörögve,

süstörögve lezuhogó víztömegben. Dörmögő úrnak jött meg a szava elsőnek.

— Ej, be pompás *tuss* ez a zuhatagocska! Én bizony megfürdöm benne.

Hirtelen levetkezett, úszónadrágot húzott (volt ilyen is a Jancsi inasnál levő táskában); ügyesen lemászott a patakba és a zuhatag alá állt. Más, gyöngébb dongájú legényt úgy sodort volna el a zuhatag, mint a pelyhet, de a ténsúr megállt a lábán.

— Csirr, csurr, patakocska! — kiáltotta a ténsúr, a mint a dörgő zuhatag a hátát verdeste. *A csirr-csurra* Hörpentő ismét megrázkódott.

— Pedig most bosszút állhatna kend, — hangzott egy suttogó hang a bátya mögött.

A megszólított megfordult. Róka Miska keskeny arca vöröslött eléje a fülevelek közül.

— Hogyan álljak bosszút? — kérdezte a bátya, hangját meghalkítva.

— Nézze, ott van a tekintetes úr ruhája a parton. Lopja el észrevétlen és adja ide nekem. Hihíhi, az lesz a

tréfa, mikor a híres, nevezetes utas uszónadrágban kénytelen Tátrafüredre bevonulni.

— Köszönöm, Miska, a jó tanácsot, — súgta a bátya. — Úgy teszek.

— Ott várom kendet a sziklafal mögött, — felelt Miska és elosont, hogy közel ne érje a ténsúr mancsa.

A bátya megindult a zuhatagnak, de egyszerre inába szállt a bátorsága. Hátha megcsípi a tekintetes úr?

— Zebike, — szólt a bocshoz, — nem akarsz egy jó tréfát csinálni?

— Akár kettőt, bátya, — vigyorgott Zebi.

— Lopd el a ténsúr ruháját és vidd a sziklafal mögé Róka Miskának. Megteszed?

— Meg én.

— Jól van. Én addig, hogy a tekintetes úr rám ne gyanakodjék, szintén megfürdöm, itt ni, ez alatt a kis zuhatag alatt.

A közelben omlott le a szikláról egy cérnavékony patakocska. Hörpike levetkezett s a vizecske alá állt, miközben ezt morogta:

— Ne mondja a tekintetes úr, hogy csak ő mert a zuhatagba állani! . . .

Zebike lecsúszott a patak szélére és fölnyalábolta a ténsúr ruháját. De e percben a ténsúr nyakon csipte.

— Hova viszed a ruhámat, te akasztófa?

Zebike ijedtében kikottyantotta a valót.

— Róka Miskának, — felelt szepegve.

— Ő biztatott föl?

— Nem ő. Hörpentő bátya.

— A bátya? — sziszegte a ténsúr. — No, megállj, Jancsi! (Oda nézett, ahol Hörpentő a vékony vízszugártól pacskoltatta a hátát.) Te, Zebi, megbocsátok neked s adok egy koronát is tetejébe, ha szó nélkül elviszed a bátya

ruháját és úgy adod át Róka Miskának mintha az enyém lenne.

— Hol a korona?

— Itt van, ni.

Zebike zebre dugta a pénzt s nemsokára látni lehetett, mint iramlík a fák közt tova, hóna alatt a bátya ruhájával. A tekintetes úr pedig nyugodtan felöltözött és így szólt a grófhhoz:

— Mehetünk vissza, méltóságos uram.

A Jancsi majd utánunk ballag.

— Hol vagy Jancsi? — kiáltotta a gróf.

— Fürdöm a zuhatagban, — hangzott a büszke válasz.

A gróf széthajtotta a bokrot, mely eltakarta szemük elől Hörpikét. Kíváncsi volt rá, csakugyan olyan vakmerő-e Jancsi bátya, hogy a tarpataki óriási zuhatag alá álljon? Elnevette magát, mikor látta, hogy a jeles inas hátát csak egy cérnavékony forráska pacskolja s attól is olyan keserves arcot vág, mintha szöges korbáccsal vernék.

— Ez hát a te híres zuhatagod?

— Ez. Talán nem szép zuhatag ez? Szébb, mint a tekintetes úré.

— Tisztelem az ízlésedet. Hanem gyere ám szaporán utánunk. Ne válass magadra, mert a faképnél hagylak.

A gróf és Dörmögő úr ezzel megindult visszafelé, de nem a Jármay-úton, hanem a tarpatak-füredin, melyen még három szép zuhatag tajtékzását csudálták meg: a nagy,

a közép és a kis zuhatagét. Aztán Tarpatak-Füreden (csinos kis üdülőhely, szép szállóval) átsétálva, megérkeztek a Tarajkára, a sikló-vasút állomására. Egy darabig vára-koztak Hörpentőre, de az csak nem jött.

— Már megint késik az a Jancsi! — bosszankodott a gróf.

— Nem ereszti a zuhatagja, — vélte, szemét hunyori-ritva a téns úr. — Jól esik neki a pacskolás.

— No, ha pacskolás kell neki, abban lesz része, — mondotta a gróf. — Itt a sikló-kocsi. Ülünk rája. Nem várom tovább a haszontalanját.

Lenn, Tátrafüreden, javában sétált Prüsszentő néni finom kis tanítványaival.

— Hol méltóztattak járni? — kérdezte a néni.

— Megnéztük a tarpataki zuhatagokat.

— Oh, mi is sok szépet és kellemeset láttunk. Megnéztük a kávéházat, a cukrászdát, a vendéglőt, a cukrosboltot, a sonkásboltot...

— Elég, néni! — szakította meg a szóáradatot a téns úr. — Látom, hogy sok szépet tapasztaltak Tátrafüreden! Azt is látom, hogy Pimpike fél orcája most is tele van cukorral.

— Oh, nem cukorral van tele.

— Hát?

— Pofonnal.

— És Dorka fél pofácskája? Mert az is meg van dagadva.

— Az is pofonnal van tele. Tudniillik, a cukrosboltban suttyomban nagyon neki láttak a cukornak, a cukros bácsi észrevette és olyan cukros csitt-csattot adott mindakettőnek, hogy feldagadt a cukrosok fél pofácskája.

— Látom, hogy jól mulattatok a cukros Tátrafüreden.

No, hát ami a tátrafüredi nevezetességeket illeti,

Dörmögő úr sem hagyta megnézetlenül. Sorra végignézte a kávéházat, vendéglőt, sonkásboltot és mindenütt gyarapította tapasztalatait. Hja, jól megnövesztette az étvágyát a tarpataki zuhany.

Egyszer csak előállt egy automobil. A gróf udvariasan szólt:

— Aki velem jön Lomnicra, szívesen látom a gépkocsimon.

Az egész társaság fölkapaszkodott az automobilra és — hipp, hopp, egy-kettőre elmaradt mögöttük a szép Tátrafüred s egy bájos erdei úton zúdultak végig. Aztán egy csinos park, néhány szálló, majd egy magaslaton óriási sárga épület. Fölötte emelkedett a vén lomnici csúcs.

— Miféle nagy kastély ez? — kérdezte a téns úr.

— Nem kastély ez, — felelt a gróf, — hanem vendégfogadó. Igaz, hogy palotás fogadó. Ez a híres lomnici *Palota-szálló*. A Tátra legszebb fogadója.

Prüsszentő néni úgy föllelkesült a Palota-szálló láttára, hogy versenyt töf-töffölt, illetőleg prusz-prüsszölt az automobilal.

— Oh, Lomnic! Oh, Palota-szálló! Ide vágytam én mindig. Ilyen elegáns fogadó való az én elegáns testemnek, lelkemnek. Itt fogunk lakni, úgy-e, gróf úr?

— Itt. Mindjárt itt is fogunk ebédelni.

Alig ismernénk rá tisztelt mackóinkra, ha egy órácska múltán belépnénk a Palota-szálló mesés-fényű ebédlő termébe. A tekintetes úron fekete szmoking, Prüsszentő nénin elegáns estélyi ruha, a bocsok is kicsipve. Olyanok voltak, mint a többi grófok.

— Szerencsére előre küldöttem a podgyászt, — mondotta Tátray gróf, — mert ha arra a Jancsira biztam volna, nem is öltözködhettünk volna föl tisztességesen. Vajjon hol jár a léhűtő?

E percben kinyílt az ajtó és a léhűtő belépett, de — ruhátlanul. Hozzá vizesen, porosan, bundája tele tüskével és ággal.

El lehet képzelni azt az ijedelmet, mely a fényes ebédlő vendégeit elfogta, mikor a bundás alak megjelent. Mindenki rohant az ajtóknak, a pincérek kezéből csörömpölve hullott ki a tányérok tornya. A bátya a gróf asztalához járult.

— Jelentem alássan, itt vagyok.

— Látom. Hát a ruhád?

— Ellopták.

— Aztán így jöttél idáig?

— Igenis, kérem alássan. Háromszor rám is lőttek, alig tudtam elmenekülni.

— No, hát majd felruházlak. Gyere csak a szobámba.

Dörmögő úr leplezetlen kárörömmel nézett a gróf mögött kullogó bátya után, aztán vígan kiáltotta:

— Folytassuk az ebédet. Pincér! Tíz adag fácánpecsenyét a bácsinak.

Kiabálhatott a pincéreknek. Félóra mulva is alig merte bedugni egy az orrát.

... Másnap reggel furcsa karaván tartott a lomnici csúcsra. A meredek hegyi úton, hóban gázolva, haladt egy vezető, utána kapaszkodott fölfelé Dörmögő Dömötör finom túrista ruhában, tollas kalppal fején, térdig érő nadrágban, kezében hosszú, szegesvégű bottal, utána ment Tátray gróf, majd Prüsszentő néni botorkált mögöttük, akit Pimpi és Dorka teljes erejükből húztak fölfelé, azután ismét egy vezető következett és leghátul, kabáttal, táskával terheltén, Hörpentő bátya. Megint a régi inasi ruha volt rajta, melyet Zebike, minthogy Róka Miskát hasztalan kereste, visszavitt a tulajdonosának. Nem is mer a lurkó a bátya szeme elé kerülni.

— Messze van még a csúc? — lihegte a tekintetes úr.

— Mindjárt közelebb lesz, — felelt a vezető. — Csak egyet kell még lépni.

— Csípje meg magát a bogár! Három órája biztat már azzal, hogy mindjárt közelebb lesz.

— Hát hiszen, ha egyet lépünk, mindjárt közelebb vagyunk egy lépéssel, — mondotta a vezető.

Dörmögő úr nagyon morgott, hogy vele ne vicceljenek, mikor ilyen magasra kell cipelnie a kedves potrohát, aztán, hogy meghallotta Prüsszentő néni keserves fujtatását, hátraszólt:

— Most *tátralogjon*, néni!

— Én már legszívesebben hátralognék, — felelt a néni. — Nem bírom tovább, édes tekintetes úr.

— Hát pihenjünk, — kapott a szón a ténsúr és lecsüccsent Prüsszentő néni mellé, aki úgy dobbant le a földre, mint mikor egy zsák liszt eldül.

— Gyerünk, gyerünk, — sürgette a gróf a társaságot. — Messze van még csúc!

De bizony csak meg kellett várnia, amíg kilihegik magukat utitársai.

Végre fölcihelődtek. Megint hallatszott a csiszi-csoszi, a lihegés, a dörmögés, a nyögdécselés. Alig öt percnyi mászás után feljajdult Prüsszentő, a néni.

— Jaj, a cipőm sarka! Leesett a félcipőm sarka!

— Leesett? — kapott a szón a ténsúr. — No, akkor pihenjünk!

A társaság, a gróf méltó bosszúságára, újra lecsücsült.

— Ha minden öt percben leülnek pihenni, estig sem érünk a csúcsra, — mondotta Tátray.

— Mi jobban szeretjük a csúcsnál a csúcsulást, — felelt a ténsúr. — Aztán nem szalad el az a csúcs. Mi nek sietni?

— Mert ránk esteledik és belezuhanhatunk egy szakadékba. Előre!

Megint csak neki fohászzkodott a hegymászásnak a kompánia. A jó néni most már nemcsak lihegett, hanem sántikált is a sarkatlan cipőben.

Hát Hörpike? Láttál már sötét felhőt, mely olyan, mint a gyász? No, hát ilyen sötét gyászfelhő volt Hörpentő bátya, amint a hegyen fölfelé mászott. Ettél már, úgy-e ecetes uborkát? Épen ilyen savanyú volt a bátya arca.

— Köszönöm az ilyen mulatságot! — gondolta elkecseregetten. — Nem elég, hogy magamat kell cipelnem a lomnici csúcsra, hanem a kabátokat, ennivalót is. Én vigyem a reggelijüket a lomnici csúcsra! Hej, szomorú az inasi sor, kivált mikor több az öt pálca, mint az öt korona. Ez a Dörmögő úr! Mindig ő visz engem a bajba! No, de megboszulom én magamat! Amióta velünk van, mindig pálca a fizetésem, soha korona.

— Bátya, hé! — hangzott most egy sziklafal mögül. Róka Miska dúgta elő az orrát onnan.

— Elmenj innen! — morogta a bátya. — Talán megint olyan tanácsot akarsz adni, mint tegnap? Most is sajog a hátam tőle.

— Most jobbat adok. Tegnap is bosszút állhatott volna a tekintetes úron, ha a tanácsomat követi. De persze,

Zebire bírta a ruha elcsípését... Látja azt a hósávot amott?

— Látom.

— Az a hó egy mély örvényt takar el. Abba kellene belecsalni Dörmögő urat.

— De hogyan?

— Semmi sem könnyebb annál. A gyomrával. Adja csak ide az elemózsiás tarisznyát. Majd én észrevétlenül

rátaszem az örvényre, aztán ott hagyom és amint a tekintetes úr meglátja a havon, mindjárt odaviszi a gyomra. Ahogy rálép a hóra, leszakad alatta. Potty!

— Potty! — ismételte elragadtatva a bátya. — Már szinte látta, mint nyeli el az örvény a dölyfös tekintetes urat. Hehehe, ez sem fog lecsúcsulni a lomnici csúcsra.

Levette a nyakából a tarisznját és átadta Róka Miskának, aki azt sem mondta, hogy befellegzett, hanem elinalt vele. Jó messziről kiáltotta vissza:

— Köszönöm, Hörpentő gazda, a hozzám való jóindulatát! Köszönöm a reggelit! Higyje el, jobban is fogja magát érezni a sódar meg a sült csírke a róka gyomrában, mint a mackókéban.

Hörpentő megdermedve nézett a ravaszdi után. Egyszerre megértette, hogy a róka az örvény meséjét csak azért találta ki, hogy elcsalja tőle a társaság reggelijét. Hah, eszerint ma megint nem lesz öt korona, hanem csak öt pálca!

— Magamat fogtam meg abban a csapdában, amit a tekintetes úrnak szántam, — morogta. — De, te gaz Miska, nem koptatod a fogadat abban az ennivalóban, amit én olyan keservesen cipeltem ide föl!

A szökevény után rugaszkodott, de alig futott néhány percet, a hó megnyílt a lába alatt s belezuhant egy szakadékba. A szerencsétlen bátya estében föltekintett a magasba s ott látta az örvény szélén Róka Miska vigyorgó fejét. Aztán nem látott többé semmit. Mozdulatlanul feködt lenn a mélység fenekén.

A szegény bátya szomorú sorsát a hegymászók nem vették észre, már előre haladtak. Szuszogva tört fölfelé a tekintetes úr. El-elcsúszott, meg föltápászkodott, hörögött, morgott, sehogy sem tetszett neki a meredek út s minden percben megkérdezte:

— Messze van még az a fránya csúcs?

— Dehogyan van messze. Itt van az orra előtt, — felelt a vezető.

A ténsúr föltekintett a hegyre, melynek orma még jó messze magaslott.

— Ezer gólyának sincs akkora orra, amelyik odaér, nem egy mackónak, — morogta.

— No, adja ide a kezét, majd felhúszom.

Az egyik vezető húzta a jeles hegymászót, a másik teljes erejéből tolt. Egy sas, mely arra repült, elbámult a nehézkes hegymászon.

— Ujjujú! — kiáltotta. — Miféle hordót gurítanak ezek a vezetők föl a lomnici csúcsra?

— Ujjujú! Dörmögő Dömötör, a híres hegymászó ez! — felelt a másik sas.

No, de akárhogy gúnyolódtak is a Táttra madarai, mégis csak fölért a csúcsra a tekintetes úr. Gyönyörködve nézett szét abban a roppant magasságban, ahonnan úgy látott el a hegyek csúcsai fölött, mint a tanító az iskolás gyerekek feje fölött. Óriásnak érezte magát, kinek lába a Táttra, szőnyege pedig Magyarország egy darabja. De ezen a szőnyegen városok, folyók, erdők, ligetek, szántóföldek látszottak.

A tekintetes urat a gyönyörű látvány föllelkesítette. Kirántott belső zsebéből egy piros, fehér, zöld zászlószövetet, amelyet még a lomnici szállóban dugott oda, rákötötte a hegymászó botjára, aztán a zászlót és kalapját lengetve kiáltotta:

— Éljen a szép Magyarország!

— Éljen Dörmögő bácsi, a híres elül húzi, hátul toli hegymászó! kiáltották a bocsok.

— Éljek! — felelt harsányan a tekintetes úr. — Éljek! Éljek!

— No, hogy még jobban éljen uraságod, — mondotta a gróf mosolyogva azon, hogy a golyhó ténsúr saját magát éljenzi, — lássunk az ennivalóhoz. Jancsi, elő az elemózsiával! Terits nekünk a lomnici csúcson.

Senki sem felelt. Csak a szél zúgott-búgott titokzatosan, mintha valami nagy-nagy mondani valója volna.

— Hol marad az a Jancsi? — boszankodott a gróf. — Sehol sem láttam. Már megint elmaradt a mihaszna. Nem látja nagysád az inasomat?

Ezt a kérdést a gróf Prüsszentő néninek kiáltotta le, akit még javában húzott fölfelé a két bocs. A szegény néni nagyon rossz állapotban volt, szédült, kékültszédült a kimerültségtől, a híres szük szoknya összerongyolódott és akkorákat prüsszentett, hogy a kabátjáról lepattantak a gombok.

— Nem látom, méltóságos gróf úr, — felelt a szegény delnő. — Ámbár én se látok, se hallok már a fáradságtól.

— Nézzék meg, barátaim, hol marad az az inas? — fordult a gróf a vezetőkhez.

A két vezető tüstént a bátya keresésére indult. Félóra mulva visszatértek, de nagyon meg voltak döbbenve.

— Nem találták meg? — kérdezte a gróf.

— De megtaláltuk.

— Hol van?

— Egy mély szakadékban fekszik mozdulatlanul, talán holtan. A szerencsétlen lezuhant.

— Gyerünk oda gyorsan! — kiáltotta a tekintetes úr.

Dörmögő urat és a grófot a vezetők a szakadék szélére vezették. Annak a fenekén feküdt egy sötét folt: az volt Hörpentő bátya.

— Nem lehet lemenni hozzá? — kérdezte a gróf.

— Nem, — felelt az egyik vezető. — Csak egy módon lehet hozzájutni. Valaki kötélen leereszkedik és felhossa. Ez pedig veszélyes vállalkozás.

— Hát ki ereszkedik le érte?

— Én! — kiáltotta Dörmögő úr.

— Nem fél a tekintetes úr, hogy elszakad a terhetől a kötélen? Tudja, nem valami karcsú teremtes ám.

— Vannak nálam sokkal szélesebb fickók is — Mármarosban. Kössék csak, barátaim, a derekamra a kötelet. Aztán csak eresszenek le!

A vezetők ráerősítették a kötelet a ténsúr darázs derekára s lebocsátották a szakadékba. Lassan eresztették alá a szörnyű mélységbe a drága terhet, mely úgy lógott a levegőben, mint a kőműves mérőónja a fonálon. Végre leért a szakadék fenekére, fölnyalabolta a bátyát és a vezetők, kiknek a gróf is segített, fölhúzták.

— Él-e? — kérdezte a gróf, mikor a ténsúr letette a földre a bátyát.

— Rúg, — felelte Dörmögő úr.

— Hiszen meg sem moccan.

— Most nem mozdul, de amíg felhoztam, folyton rugdalózott és ezt morogta: Goróf úr, ne csiklandozzon azzal a pálcával, mert rúgok!

— Eltört-e valamije? — kérdezte a gróf.

— Nem tört el se keze, se lába. Jó kemény csontjai vannak.

A kemény csontú férfiú e percben kinyitotta a szemét.

— Hol vagyok? — rebegette.

— Itt van köztünk, la, — felelt a ténsúr. — Nincs már semmi baj.

— Kezet csókolhatsz a tekintetes úrnak, — mondta

a gróf, — mert a saját élete kockáztatásával hozott föl a szakadékból.

A bátya megilletődve nézett Dörmögő úrra.

— Tekintetes úr, — szólt, — lökjön le engem újra a mélységbe.

— Miért lökném le kendet?

— Mert megérdemelném. Én a tekintetes úrnak szántam azt a vermet, amibe zuhantam. És a tekintetes úr mégis az életét kockáztatta értem!

— Hagyjuk azt bátya! Tudja, én megfogadtam, hogy tízszer fogom visszafizetni azt a kölcsönt, amit kend megtagadott tőlem. Most fizettem meg tizedszer.

— Azzal, hogy megmentette az életemet?

— Azzal. Hát most már nem tartozunk egymásnak.

A bátya mancsát nyújtotta Dörmögő úrnak:

— Én mondom, hogy a föld hátán még sohasem csoszogott nemesebb szívű mackó a tekintetes úrnál. No, de már én jobban érzem magamat! Kutya bajom, hopp!

Ezzel felugrott és így szólt a grófhhoz:

— Méltóságos goróf úr, az ennivalót elcsalta tőlem az a gaz Róka Miska. Csúful rászedett engem. Hát ha meg akar pálcázni goróf úr, tessék. De én már most kijelentem, hogy inas tovább nem maradok, mert ez a mesterség nem nekem való.

— Jól van, Jancsi, — szólt a gróf. — Az öt pálcát elengedem, ellenben az öt koronát megkapod mára. Ha pedig meguntad a szolgálatot, elmehetsz. Én nem tartóztatlak.

— Köszönöm, méltóságos goróf úr, szíves jóakarátját, — mondotta a bátya, bezsebelve a csillogó öt koronát.

— Most pedig induljunk vissza, — mondotta a gróf, Dörmögő úrhoz fordulva. — Ami utunk most elválik, mert engem másfelé hív a kötelesség. Különben is, látták már az egész Tátrát.

— Egyet még nem láttunk, — felelt a ténsúr.

— Mit?

— Barlangligetet. Oda akartam én mindjárt eleinte menni. Messze van?

— Dehogy. Gyalog is csak néhány órányira.

— Aztán igazán van ott barlang?

— De még milyen! Országszerte híres a barlangligeti cseppkőbarlang.

— No, akkor előre Barlangligetbe. Jöjjön velünk kend is bátya.

A társaság lement Lomnicra s mackóink elbúcsúztak a gróftól, megköszönve a sok szívességet, amivel elhalmozta őket. Lomnicon meglették Zebikét is és vele együtt ballagtak Barlangligetbe.

Szép a barlangligeti cseppkőbarlang. Órákhosszat bámulhatja az ember a cseppkövek érdekes alakzatait. Mackóink is megcsodálták a híres barlangot.

— Oh, be gyönyörű itt minden! — lelkesedett a

ténsúr. — Oly szép ez a barlang, hogy az embernek, — azaz a mackónak, gyönyörűségében, leragad a szeme.

— Ahogy illik, brum, brum, a jóraivaló barlangban, — morogták a nagy és kis mackók.

— Pihenjük hát ki a tátrai utat ebben a szép barlangban.

Nagy mackó, kis mackó nemsokára boldogan muzsikált, hegedült, fűrészelt és trombitált (magyarán mondva horkolt) a kellemes barlangban.

